

Datum van
inontvangstneming

:

30/08/2024

Gepubliceerd id	:	C-467/24
Nummer van het stuk	:	1
Volgnummer in het register	:	1297354
Datum van neerlegging	:	02/07/2024
Datum van inschrijving in het register	:	03/07/2024
Soort stuk	:	Verzoek om een prejudiciële beslissing

Referentie van de neerlegging via e-Curia	:	Stuk DC208518
Nummer van het bestand	:	1
Auteur van het neergelegde stuk	:	██████████ ██████████

Grondwettelijk Hof

Arrest nr. 67/2024

van 20 juni 2024

Rolnummers : 8031, 8032, 8033, 8034, 8035 en 8037

In zake : de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de wet van 16 december 2022 « tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot invoering van een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten », ingesteld door de nv « 2Valorise Ham » en anderen, door de nv « Luminus » en anderen, door de bvba « Rouge Lux » en de cv « Biospace », door de vzw « Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven » en anderen, door de nv « Electrabel » en door de nv « Eoly Energy ».

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp van de beroepen en rechtspleging

Bij verzoekschriften die aan het Hof zijn toegezonden bij op 20 en 21 juni 2023 ter post aangetekende brieven en ter griffie zijn ingekomen op 21 en 22 juni 2023, zijn beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging ingesteld van de wet van 16 december 2022 « tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot invoering van een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 december 2022) respectievelijk door de nv « 2Valorise Ham », de nv « 2Valorise Amel » en de nv « 2Valorise », bijgestaan en vertegenwoordigd door [REDACTED] advocaat bij de balie te Brussel, door de nv « Luminus », de nv « EDF Belgium », de cv « ActiVent Wallonie », de nv « e-NosVents », de cv « Lumiwind » en de cv « Luminus Wind Together », bijgestaan en vertegenwoordigd door [REDACTED] en [REDACTED] advocaten bij de balie te Brussel, door de bvba « Rouge Lux » en de cv « Biospace », bijgestaan en vertegenwoordigd door [REDACTED] en Mr. Thomas Deridder, advocaten bij de balie te Charleroi, door de vzw « Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven », de vzw « Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen » en de nv « Wind4Wallonia 2 », bijgestaan en vertegenwoordigd door

• [REDACTED] voor de verzoekende partij in de zaak nr. 8037;

• [REDACTED], advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers [REDACTED] verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de middelen

Standpunt van de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031

A.1.1. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 voeren in een eerste middel aan dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022 « tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot invoering van een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten » (hierna : de wet van 16 december 2022) de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, al dan niet in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

In een eerste onderdeel bekritisieren de verzoekende partijen het verschil in behandeling dat de bestreden bepaling in het leven roept tussen ondernemingen die onderworpen zijn aan een plafond van 130 euro/MWh en ondernemingen die zijn onderworpen aan een plafond van 180 euro/MWh, naargelang van de technologie die zij gebruiken. Volgens de verzoekende partijen steunt dat verschil in behandeling noch op een objectieve, noch op een pertinente verantwoording. De verzoekende partijen betwisten daarbij zowel het plafond van 130 euro/MWh als het plafond van 180 euro/MWh, en dan in het bijzonder de marge van 50 euro/MWh die de wetgever voor die beide plafonds heeft toegepast.

In een tweede onderdeel bekritisieren de verzoekende partijen dat de bestreden bepaling alle ondernemingen die elektriciteit opwekken uit biomassa onderwerpt aan een plafond van 180 euro/MWh, hoewel er tussen die ondernemingen belangrijke verschillen kunnen zijn met betrekking tot hun investerings- en exploitatiekosten. Zij wijzen erop dat zij voor 2022 een « *levelized cost of energy* » (LCOE) hadden van 374,06 euro/MWh voor hun installaties in Ham en een LCOE van 421,19 euro/MWh voor hun installaties in Amel. Volgens de verzoekende partijen bestaat voor die identieke behandeling geen objectieve en pertinente verantwoording. Gelet op de objectieve en beschikbare cijfers van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, had de wetgever moeten voorzien in een hoger plafond voor biomassacentrales.

A.1.2. In een tweede middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 aan dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 16, 170 en 172 ervan, schendt.

In een eerste onderdeel bekritisieren zij de retroactieve werking van de bestreden bepaling, in zoverre het prijsplafond wordt toegepast van 1 augustus 2022 tot 30 juni 2023, terwijl krachtens artikel 22, lid 2, c), van de verordening (EU) 2022/1854 van de Raad van 6 oktober 2022 « betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen » (hierna : de verordening (EU) 2022/1854) de lidstaten slechts verplicht zijn om een

prijzplafond door te voeren van 1 december 2022 tot 30 juni 2023. Volgens de verzoekende partijen wordt die retroactieve werking niet verantwoord.

In een tweede onderdeel bekritisieren de verzoekende partijen dat de bestreden bepaling, door te voorzien in een heffing van 100 % op inkomsten boven het prijzplafond van 180 euro/MWh, hun eigendomsrecht op een onevenredige wijze aantast. In ondergeschikte orde voeren zij de schending aan van het rechtszekerheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het vertrouwensbeginsel, om dezelfde redenen als die welke zijn weergegeven in het kader van het eerste middel.

A.1.3. In een derde middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 de schending aan, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854. Volgens de verzoekende partijen verzet die laatste bepaling zich er tegen dat lidstaten een prijzplafond invoeren dat afbreuk doet aan het vermogen van de producenten om hun investerings- en exploitatiekosten terug te verdienen. Door te voorzien in een prijzplafond van 180 euro/MWh op elke geproduceerde MWh elektriciteit tijdens de belastbare periode, schendt de bestreden bepaling dat verbod. In ondergeschikte orde vragen de verzoekende partijen dat het Hof een prejudiciële vraag stelt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de verenigbaarheid van de bestreden bepaling met artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854.

Standpunt van de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032

A.2.1.1. In een eerste middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 aan dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022 in strijd is met de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, punten 5) en 9), 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, artikel 16 van de Grondwet, artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. De verzoekende partijen bekritisieren de vijf vermoedens voor het bepalen van de « marktinkomsten » naargelang van de gebruikte productietechniek, zoals bedoeld in het nieuwe artikel 22ter, § 5, tweede lid, 1° tot 5°, van de wet van 29 april 1999 « betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt » (hierna : de wet van 29 april 1999). Doordat de wet niet toelaat om die vermoedens te weerleggen op basis van de reële inkomsten, kan zij volgens hen tot gevolg hebben dat belastingen moeten worden betaald op inkomsten die niet bestaan. Volgens de verzoekende partijen geldt dit niet alleen voor de vermoedens bedoeld in artikel 22ter, § 5, tweede lid, 1° en 2°, waarvoor de wet van 16 december 2022 geen tegenbewijs toelaat, maar ook voor de vermoedens vastgelegd in de bepalingen 3° tot 5° van dat artikel. Hoewel die laatste vermoedens volgens artikel 22ter, § 5, tweede lid, 6°, van de wet van 29 april 1999 wel weerlegbaar zijn, moet de belastingplichtige daarvoor gebruikmaken van andere, onweerlegbare vermoedens, zodat hij in die gevallen niet kan steunen op zijn reële inkomsten. De verzoekende partijen verwijzen daarbij in het bijzonder naar het feit dat al die vermoedens uitgaan van een verkoop van elektriciteit per dag tegen de prijs van die dag, hoewel het kan voorkomen dat de verkoopovereenkomst niet voorziet in een verkoop tegen een prijs per uur of tegen de prijs van elk uur van de maand, maar tegen de gemiddelde uurprijs van die maand. In een dergelijk geval kunnen die vermoedens tot gevolg hebben dat de betrokken producent geacht wordt het plafond van 130 euro/MWh te hebben overschreden, terwijl het maandelijks gemiddelde zich onder dat plafond bevindt. De bestreden bepaling roept dan ook een identieke behandeling in het leven tussen producenten waarvan de reële inkomsten het prijzplafond niet overschrijden en producenten waarvan de reële inkomsten het prijzplafond wel overschrijden, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

A.2.1.2. In een eerste onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden bepaling, doordat zij gebruikmaakt van onweerlegbare vermoedens, de artikelen 2, punten 5) en 9), 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854 schendt, die vereisen dat het plafond wordt toegepast op de inkomsten die een producent « ontvangt » uit « een transactie ». Bovendien vereist ook het evenredigheidsbeginsel zoals verankerd in het recht van de Europese Unie dat de belastingplichtige de mogelijkheid moet hebben om het tegenbewijs aan te brengen. Anders dan in de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 wordt voorgehouden, is het volgens de verzoekende partijen wel mogelijk om de daadwerkelijke inkomsten te berekenen. Zo zijn zij reeds onderworpen aan een door het Unierecht opgelegde verplichting om te rapporteren over elke transactie inzake de verkoop van elektriciteit op de groothandelsmarkt (de zogenaamde REMIT-rapportageverplichtingen). Uit niets blijkt waarom die gegevens ook niet voor de toepassing van de wet van 16 december 2022 zouden kunnen worden gebruikt. Bovendien vereist de wet van 16 december 2022 dat de verzoekende partijen in hun aangifte het profiel van de geproduceerde en verkochte elektriciteit per kwartier van elke installatie voor elektriciteitsproductie vermelden. Volgens de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 verwacht de Ministerraad de onmogelijkheid om op technisch vlak een elektron op te sporen met de reële mogelijkheid om op economisch vlak de inkomsten van een bepaalde

productie-installatie te bepalen. Volgens hen is het in veel gevallen perfect mogelijk om de prijs waaraan een bepaalde hoeveelheid geproduceerde elektriciteit werd verkocht, te koppelen aan een bepaalde productie-installatie, zoals bijvoorbeeld in het kader van een stroomafnameovereenkomst, die onder het derde vermoeden valt. Indien de bestreden heffing op de reële inkomsten van de verzoekende partijen zou worden toegepast, dan zouden zij voor de periode van 1 augustus 2022 tot 31 december 2022 een bedrag van 19,9 miljoen euro verschuldigd zijn. De toepassing van de vermoedens leidt voor die periode evenwel tot een heffing van 41,6 miljoen euro. Voor de periode van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023 bedraagt de meerbelasting 5,8 miljoen euro. Voorts kan niet worden uitgegaan van een vermoeden van kwade trouw van de producenten en kan uit overweging 37 van de verordening (EU) 2022/1854 niet worden afgeleid dat het gebruik van vermoedens is toegelaten. Ten slotte tast het gebruik van onweerlegbare vermoedens het eigendomsrecht van de producenten op onevenredige wijze aan.

A.2.1.3. In een tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden bepaling een niet redelijk verantwoord verschil in behandeling in het leven roept tussen de producenten die onder het toepassingsgebied vallen van de vermoedens bedoeld in artikel 22ter, § 5, tweede lid, 1° en 2°, van de wet van 29 april 1999 en de producenten op wie de vermoedens bedoeld in de bepalingen 3° tot 5° van dat artikel van toepassing zijn. Terwijl de eerste categorie van producenten de op hen van toepassing zijnde vermoedens niet kan weerleggen, kan de tweede categorie van producenten dat wel. In tegenstelling tot wat de Ministerraad aanvoert, kan de loutere omstandigheid dat de verkoopstrategie betreffende de kerncentrales al is bepaald voor de toepassing van de repartitiebijdrage het onweerlegbaar karakter van de op de kerncentrales van toepassing zijnde vermoedens niet verantwoorden, daar die strategie niet overeenstemt met de werkelijkheid. De elektriciteit die EDF Belgium uit haar kerncentrale (Tihange 1) produceert, wordt verkocht volgens een intragroepsakkoord met EDF Frankrijk conform het *at arm's length*-principe, dat inhoudt dat aan een concurrentiële prijs wordt verkocht, alsof EDF Belgium aan een onafhankelijke koper zou verkopen. Volgens de verzoekende partijen biedt het correctiemechanisme bepaald in artikel 22^{quater}, §§ 5 en 6, van de wet van 29 april 1999 geen soelaas, aangezien de toepassing van de heffing op fictieve inkomsten maakt dat zij ook dan nog zwaarder worden belast dan wanneer zij hun reële inkomsten zouden kunnen aantonen.

A.2.1.4. In ondergeschikte orde vragen de verzoekende partijen het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie teneinde te vernemen of de artikelen 2, punten 5) en 9), 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854 in die zin moeten worden geïnterpreteerd dat zij zich verzetten tegen het gebruik van onweerlegbare vermoedens voor het bepalen van de marktinkomsten.

A.2.2. In een tweede middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 de schending aan, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, met artikel 16 van de Grondwet, met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met de artikelen 16 en 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Volgens de verzoekende partijen schendt de bestreden bepaling artikel 6 van de verordening (EU) 2022/1854, doordat ze een prijsplafond invoert van 130 euro/MWh, terwijl de voormelde bepaling van de verordening slechts in een prijsplafond van 180 euro/MWh voorziet. De verwijzing, door de Ministerraad, naar het verslag van de Europese Commissie over de toepassing van de verordening, leidt niet tot een andere conclusie, aangezien dat verslag geen beoordeling van de juridische geldigheid van de tenuitvoerlegging van de verordening inhoudt. Bovendien stelt de Europese Commissie in dat verslag vast dat de toepassing, door sommige lidstaten, van het plafond op « veronderstelde » in plaats van op gerealiseerde inkomsten leidt tot paradoxale situaties waarin de producent ertoe kan worden gedwongen elektriciteit met verlies te verkopen. Daarnaast is de bestreden bepaling ook strijdig met artikel 8 van de verordening, aangezien niet voldaan is aan de in dat artikel opgenomen voorwaarden voor het kunnen aannemen van maatregelen die de marktinkomsten van marktdeelnemers verder beperken. In elk geval vormt een dergelijk plafond een onevenredige inmenging in hun eigendomsrecht alsook in hun vrijheid van ondernemen. Zo verhoogt de bestreden heffing de boekhoudkundige en fiscale verliezen van de eerste verzoekende partij met 40 miljoen euro en stemt het bedrag van de heffing overeen met de investeringsuitgaven van de verzoekende partijen, zodat zij hun het vrij beheer over hun activa en hun mogelijkheid om bijkomende investeringen te doen, ontnemt.

In ondergeschikte orde vragen de verzoekende partijen het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie teneinde te vernemen of artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854 zo moet worden geïnterpreteerd dat het zich verzet tegen de invoering van een plafond van 130 euro/MWh.

A.2.3. In een derde middel werpen de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 op dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022 de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet schendt. Volgens de verzoekende partijen roept de bestreden bepaling een verschil in behandeling in het leven tussen de producenten die onder de toepassing

vallen van het vermoeden bedoeld in artikel 22ter, § 5, tweede lid, 3°, van de wet van 29 april 1999, die de kosten bij een onevenwicht van het elektriciteitsnet in rekening kunnen brengen bij het bepalen van de marktinkomsten, terwijl de producenten die vallen onder de toepassing van de bepalingen 1°, 2°, 4° en 5°, van dat artikel, dat niet kunnen. Indien de elektriciteit wordt verkocht via een stroomafnameovereenkomst, dan zijn de onevenwichtskosten inbegrepen in de prijsformule en kunnen zij dus in rekening worden gebracht. Wanneer de elektriciteit wordt verkocht op een andere wijze, dan zijn de onevenwichtskosten niet inbegrepen en kunnen zij dus niet in rekening worden gebracht. Volgens de verzoekende partijen bestaat voor dat verschil in behandeling geen redelijke verantwoording in het licht van het doel van de wet van 16 december 2022 om de overwinsten van de elektriciteitsproducenten te belasten.

Standpunt van de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033

A.3.1. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 voeren in een eerste middel aan dat de wet van 16 december 2022 de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet en het beginsel van de gelijkheid voor de belasting schendt, in zoverre zij, voor zover zij uit de tekst van de wet van 16 december 2022 kunnen opmaken, wel de producenten die elektriciteit opwekken uit biogas via een biomethanisatieproces en met behulp van een warmtekrachtkoppelinginstallatie, maar niet de producenten die elektriciteit opwekken uit biomethaan door zuivering en compressie van biogas en via een biomethanisatieproces aan een heffing onderwerpt.

In een eerste onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat dit verschil in behandeling niet op een objectief criterium van onderscheid steunt en niet redelijk verantwoord is, aangezien beide producenten vertrekken van biogas en gebruikmaken van een proces van biomethanisatie en dus van vergelijkbare productietechnieken. Het loutere feit dat de conditionering van de beide producten kan verschillen, leidt niet tot een andere conclusie, aangezien dit enkel een beperkte impact heeft op het vervoer van het product. Bovendien worden de beide productietechnieken zowel in het Unierecht als in de wetgeving van de gewesten beschouwd als gelijke technieken ter vervanging van fossiele brandstoffen.

In een tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 aan dat het verschil in behandeling niet steunt op een redelijk verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Aangezien uit overweging 34 van de verordening (EU) 2022/1854 volgt dat, om de REPowerEU-doelstellingen te halen, het plafond op marktinkomsten niet van toepassing mag zijn op technologieën die als inputbrandstoffen worden gebruikt ter vervanging van aardgas, zoals biomethaan, en de techniek van warmtekrachtkoppeling eveneens gebruikmaakt van biomethaan, mag de wet van 16 december 2022 evenmin van toepassing zijn op die laatste techniek. Eenzelfde redenering geldt, zo werpen zij op in hun memorie van antwoord, in het licht van de gewestwetgeving, en dan meer bepaald in het licht van het « Plan Air Climat Énergie 2030 » van het Waalse Gewest. Anders dan de Ministerraad beweert, kan het verschil in behandeling niet worden verantwoord op grond van het feit dat de wetgever met benaderende categorieën mag werken. Aangezien artikel 8, lid 1, a), van de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten de mogelijkheid biedt om tussen technologieën te differentiëren, is het feit dat de Belgische wetgever van die mogelijkheid geen gebruik heeft gemaakt, een kennelijke beoordelingsfout.

Daar de wet van 16 december 2022 dat onderscheid heeft overgenomen uit artikel 7, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, vragen de verzoekende partijen in ondergeschikte orde het Hof om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de interpretatie die aan artikel 7, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 moet worden gegeven.

A.3.2. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 voeren in een tweede middel aan dat de wet van 16 december 2022 de artikelen 10, 11 en 170 van de Grondwet alsook het beginsel van de voorzienbaarheid van de belasting schendt, aangezien het volgens hen onzeker is of zij onder het toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022 vallen. Die onzekerheid wordt volgens hen veroorzaakt door het feit dat de voormelde wet niet bepaalt wat onder de begrippen « biogas » en « biomethaan » moet worden begrepen.

A.3.3. In een derde middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 aan dat de wet van 16 december 2022 de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet en het beginsel van de gelijkheid voor de belasting schendt, in zoverre zij het toepassingsgebied van de heffing uitsluitend laat afhangen van het feit of de installatie al dan niet een geïnstalleerd vermogen van minimaal 1 MW heeft, zonder te voorzien in een progressiviteit van de heffing of in een afwijking of een uitzondering voor bepaalde types van installaties. Volgens de verzoekende partijen heeft die keuze van de wetgever in het bijzonder voor hen ernstige financiële gevolgen, aangezien zij voor zware investeringen staan. Aangezien artikel 7, lid 3, van de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten niet

verplicht om producenten die elektriciteit opwekken met productie-installaties met een geïnstalleerd vermogen tot 1 MW van de heffing vrij te stellen maar de lidstaten daartoe enkel de mogelijkheid biedt, moet de wetgever kunnen verantwoorden waarom hij van die mogelijkheid heeft gebruikgemaakt. Het vermijden van buitensporige administratieve kosten is in de ogen van de verzoekende partijen geen voldoende argument, aangezien de heffing steunt op een gedetailleerde aangifte die door de belastingplichtigen moet worden ingediend, waardoor de administratieve kosten van de CREG beperkt zijn.

Standpunt van de verzoekende partijen in de zaak nr. 8034

A.4.1. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8034 voeren in een eerste middel aan dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022 in strijd is met de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6, 7, 8, 20 en 22 van de verordening (EU) 2022/1854, artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna : het VWEU), het beginsel van de loyale samenwerking, bepaald in artikel 4, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (hierna : het VEU), de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, het beginsel van de energiesolidariteit en de beginselen van rechtszekerheid en niet-retroactiviteit, in zoverre het de heffing toepast vanaf 1 augustus 2022.

In een eerste onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat die temporele toepassing strijdig is met de voormelde bepalingen van de verordening (EU) 2022/1854, die de lidstaten slechts toelaten om een prijsplafond op de marktinkomsten in te voeren vanaf 1 december 2022. Volgens de verzoekende partijen roept de wet van 16 december 2022 op dat punt een verschil in behandeling in het leven ten aanzien van de ondernemingen die niet onder de heffing vallen en de ondernemingen die slechts vanaf 1 december 2022 eronder vallen. De verzoekende partijen wijzen erop dat uit zowel de tekst, het doel en de economie van de verordening (EU) 2022/1854 als uit artikel 122, lid 1, van het VWEU, dat de rechtsgrond voor de verordening vormt, volgt dat die een maximale harmonisatie beoogt, zonder dat zij de lidstaten de mogelijkheid biedt om ervan af te wijken. Die maximale harmonisatie belet de lidstaten eveneens om te anticiperen op de nakende inwerkingtreding van de verordening (EU) 2022/1854, hetgeen ook volgt uit het feit dat de anticipatieve toepassing waarin het oorspronkelijk voorstel van verordening voorzag, op uitdrukkelijk verzoek van de lidstaten niet werd overgenomen in de finale tekst van de verordening. Gelet op al die elementen is de toepassing van de wet van 16 december 2022 vanaf 1 augustus 2022 eveneens strijdig met het beginsel van de loyale samenwerking, zoals bepaald in artikel 4, lid 3, van het VEU. Op de verwijzing, door de Ministerraad, naar het verslag van de Europese Commissie over de toepassing van de verordening, antwoordt de verzoekende partij met hetgeen door de verzoekende partij in de zaak nr. 8032 wordt geantwoord, zoals weergegeven in A.2.2.

In een tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel en het beginsel van niet-retroactiviteit, doordat de bestreden heffing van toepassing is op transacties die reeds zijn afgesloten. Zij benadrukken dat de bestreden heffing, die van toepassing is per transactie, geen directe, maar een indirecte belasting is. Doordat zij van toepassing is op de transacties die zijn afgesloten tussen 1 augustus 2022 en 22 december 2022, heeft de wet van 16 december 2022 terugwerkende kracht. Zij doet ook afbreuk aan de rechtszekerheid en de economische zekerheid van de producenten, aangezien die laatsten op het ogenblik van het sluiten van de transactie niet konden voorzien dat zij op hun transactie zouden worden belast. De doelstelling van algemeen belang die met de verordening (EU) 2022/1854 wordt beoogd, vormt geen verantwoording voor de terugwerkende kracht van de wet van 16 december 2022. Voor zover de Ministerraad bijkomend zou verwijzen naar de beperking van de impact van de sterk stijgende energieprijzen op de financiën van de Belgische Staat, kan een dergelijke reden evenmin volstaan als verantwoording voor de terugwerkende kracht.

In een derde onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat, in ondergeschikte orde, zelfs als de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten zou toelaten om te anticiperen op de nakende inwerkingtreding ervan en zelfs al zou de terugwerkende kracht van de wet van 16 december 2022 kunnen worden verantwoord, de toepassing vanaf 1 augustus 2022 in elk geval strijdig is met het beginsel van de energiesolidariteit. Volgens de verzoekende partijen legt dat beginsel de instellingen van de Unie en de lidstaten de verplichting op om bij de uitvoering van hun energiebeleid rekening te houden met de belangen van zowel de Unie als de verschillende lidstaten en om bij een botsing van belangen een belangenafweging te maken. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 blijkt volgens de verzoekende partijen niet dat de wetgever rekening heeft gehouden met de gevolgen van de toepassing van de heffing vanaf 1 augustus 2022 voor de goede werking van de interne markt en voor de belangen van de andere lidstaten.

A.4.2. In een tweede middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8034 de schending aan, door de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11, 16 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6, 7 en 8 *juncto* artikel 2, punten 5) en 9), van de verordening (EU) 2022/1854, artikel 288 van het VWEU, de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

In een eerste onderdeel bekritisieren de verzoekende partijen het feit dat de bestreden heffing wordt gevestigd op basis van vermoedens die onweerlegbaar zijn of die enkel kunnen worden weerlegd op grond van andere vermoedens. Zij verwijzen in dat verband naar het in A.2.1.1 vermelde feit dat al die vermoedens uitgaan van een verkoop van elektriciteit per dag tegen de prijs van die dag of tegen een verkoop per uur, terwijl dat in de praktijk niet altijd het geval is. Zo ook kunnen er door producenten van hernieuwbare energie commerciële kortingen worden toegekend op de contractueel vastgestelde prijs, teneinde te waarborgen dat de lokaal geleverde elektriciteit steeds goedkoper is dan de elektriciteit die wordt afgenomen van het distributienet. De zogenaamde courante technische gegevens waarop die vermoedens volgens de Ministerraad steunen, stemmen derhalve niet overeen met de gegevens die door de betrokken productie-installaties effectief worden gebruikt. Op het argument van de Ministerraad, met betrekking tot het onweerlegbaar karakter van de vermoedens bedoeld in artikel 22ter, § 5, tweede lid, 1° en 2°, dat de verkoopstrategie voor de kerncentrales al werd bepaald voor de toepassing van de repartitiebijdrage, antwoorden de verzoekende partijen met hetgeen is weergegeven in A.2.1.3. Doordat de heffing wordt toegepast op inkomsten die niet werkelijk ontvangen zijn, schendt de bestreden bepaling de artikelen 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, die vereisen dat het prijsplafond wordt toegepast op daadwerkelijk verkregen inkomsten. Ook uit overweging 30 van de verordening blijkt dat het prijsplafond enkel mag worden toegepast op gerealiseerde marktinkomsten. Om al de in A.2.1.2 en A.2.1.3 vermelde redenen zijn de verzoekende partijen van mening dat de beweegredenen die in de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 worden aangehaald om het gebruik van vermoedens te rechtvaardigen, niet kunnen overtuigen. Volgens de verzoekende partijen beoogde de wetgever met het gebruik van onweerlegbare vermoedens dan ook enkel dat de bestreden heffing voldoende inkomsten zou genereren.

In ondergeschikte orde vragen de verzoekende partijen het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie die gelijkaardig is aan de in A.2.1.4 bedoelde prejudiciële vraag.

In een tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat de combinatie van een belasting op niet-verkregen inkomsten en een belastingtarief van 100 % ertoe leidt dat de wet van 16 december 2022 neerkomt op een confiscatie en bijgevolg de artikelen 10, 11, 16 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, schendt.

A.4.3. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8034 voeren in een derde middel aan dat de wet van 16 december 2022 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, artikel 288 van het VWEU, de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht en het beginsel van de energiesolidariteit, in zoverre ze voorziet in een prijsplafond van 130 euro/MWh.

In een eerste onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat dat prijsplafond niet bestaanbaar is met de verordening (EU) 2022/1854. Zowel uit artikel 6 en artikel 2, punt 9), van de verordening als uit de doelstelling ervan om de stijgende energieprijzen op een gecoördineerde wijze aan te pakken, volgt dat de lidstaten slechts een prijsplafond van 180 euro/MWh mogen invoeren. Het woord « maximaal » in artikel 6, lid 1, van de verordening wijst erop dat het prijsplafond van 180 euro/MWh het meest strikte prijsplafond is, zodat de lidstaten dat prijsplafond enkel kunnen verhogen, maar niet verlagen. In het andere geval zou artikel 6, lid 1, van de verordening het woord « minimaal » hebben gebruikt. Bovendien zou in dat geval artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854, die de lidstaten, onder strenge voorwaarden, toelaat om door middel van « crisismaatregelen » de marktinkomsten van de elektriciteitsproducenten verder te beperken, volstrekt overbodig zijn.

In ondergeschikte orde vragen de verzoekende partijen het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie die gelijkaardig is aan de in A.2.2 bedoelde prejudiciële vraag.

In een tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat de invoering van een prijsplafond van 130 euro/MWh ook niet kan steunen op het hiervoor vermelde artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854. Aangezien het gaat om een afwijking van een plafond dat op gecoördineerde wijze tot stand is gekomen op Europees niveau, moeten de toepassingsvoorwaarden van die bepaling restrictief worden geïnterpreteerd. Ten eerste volgt uit overweging 40 van de verordening (EU) 2022/1854 dat de invoering van een lager prijsplafond

moet kunnen worden verantwoord op grond van specifieke omstandigheden. Die omstandigheden blijken evenwel niet uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022. Zo wordt niet gemotiveerd waarom het plafond wordt vastgesteld op basis van de elektriciteitsprijzen van 2019, die toen relatief laag waren, terwijl het plafond dat is bepaald in artikel 6 van de verordening (EU) 2022/1854 werd vastgesteld op basis van de prijzen die golden net vóór de oorlog in Oekraïne, toen ze het hoogst waren. Anders dan de Ministerraad voorhoudt, heeft de COVID-19-crisis geen abnormale impact gehad op de energieprijzen. In de parlementaire voorbereiding wordt ook niet aangetoond welke specifieke omstandigheden eigen aan de Belgische situatie de invoering van een prijsplafond van 130 euro/MWh zouden kunnen verantwoorden. Ten tweede is volgens de verzoekende partijen ook niet voldaan aan de voorwaarden bepaald in artikel 8, lid 2, van de verordening (EU) 2022/1854. Het prijsplafond van 130 euro/MWh is onevenredig en discriminerend, het ondermijnt de investeringssignalen en het zorgt niet ervoor dat de investerings- en exploitatiekosten worden gedekt. Tevens verstoort het de groothandelsmarkt voor elektriciteit, aangezien een centrale die onderworpen is aan de bestreden heffing de kost van die heffing moet integreren in haar werkingskosten, waardoor zij ofwel met verlies moet verkopen ofwel haar verkoop moet stilleggen zolang die kost niet gedekt is. Daardoor wordt ook haar plaats in de *merit order* beïnvloed. Bovendien betekent het bestreden prijsplafond dat een Belgische productie-installatie 30 % zwaarder wordt belast dan een productie-installatie die onderworpen is aan het Europese plafond. Ten slotte is het prijsplafond van 130 euro/MWh niet verenigbaar met het Unierecht.

Standpunt van de verzoekende partij in de zaak nr. 8035

A.5.1. De verzoekende partij in de zaak nr. 8035 leidt een eerste middel af uit de schending, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, punt 5), 6 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, in zoverre de bestreden bepaling voor de verschuldigheid van de heffing uitsluitend rekening houdt met vermoedens, terwijl de voormelde artikelen van de verordening vereisen dat het plafond wordt toegepast op werkelijk ontvangen inkomsten. Terwijl het eerste en het tweede vermoeden onweerlegbaar zijn, kunnen het derde, het vierde en het vijfde vermoeden slechts worden weerlegd indien de producent voor zijn volledige productiepark, met inbegrip van de installaties die niet onder het toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022 vallen, kan aantonen dat zijn reële marktinkomsten afwijken van de inkomsten die zijn vastgesteld overeenkomstig die vermoedens. Die bewijslast is dan ook onevenredig voor een producent met een dermate omvangrijk en gedifferentieerd productiepark zoals de verzoekende partij in de zaak nr. 8035. Bovendien wordt de heffing, zelfs als de verzoekende partij in die bewijslast slaagt, dan nog berekend op basis van een ander vermoeden. Nochtans is het voor de verzoekende partij wel mogelijk om de daadwerkelijke inkomsten van haar productie-installaties die onder de toepassing van de wet van 16 december 2022 vallen, te berekenen. Op de argumentatie van de Ministerraad ter ondersteuning van het onweerlegbaar karakter van het eerste en het tweede vermoeden, antwoordt de verzoekende partij met hetgeen is weergegeven in A.2.1.3. Volgens de verzoekende partij leidt de toepassing van het eerste en het tweede vermoeden in plaats van een heffing op basis van haar reële inkomsten, voor het eerste semester van 2023, tot een meerbelasting van 190 miljoen euro.

In ondergeschikte orde vraagt de verzoekende partij het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie die gelijkaardig is aan de in A.2.1.4 bedoelde prejudiciële vraag.

A.5.2. In een tweede middel voert de verzoekende partij in de zaak nr. 8035 aan dat de artikelen 5 en 6 van de wet van 16 december 2022 de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet schenden, in samenhang gelezen met artikel 22, lid 2, c), van de verordening (EU) 2022/1854, in zoverre die bepalingen het marktplafond toepassen vanaf 1 augustus 2022. Volgens haar laat zowel de voormelde bepaling als artikel 7, lid 2, van de verordening de lidstaten slechts toe om vanaf 1 december 2022 een marktplafond in te voeren, hetgeen ook logisch is gezien de context van de verordening als uitzonderlijke maatregel tijdens de winter van 2022-2023. De verzoekende partij wijst in dat verband ook erop dat het de lidstaten evenmin is toegestaan te voorzien in een anticipatieve toepassing van de verordening (EU) 2022/1854. In het oorspronkelijke voorstel van verordening was wel in een dergelijke toepassing voorzien, maar die mogelijkheid werd nadien tijdens de verdere totstandkoming van de verordening opgeheven en vervangen door de huidige tekst van artikel 22, lid 2, c). Ten slotte volgt uit verschillende overwegingen dat de verordening op een uniforme wijze moet worden toegepast door de lidstaten. De toepassing van het prijsplafond vanaf 1 augustus 2022 is dan ook niet alleen strijdig met de verordening, maar ook met het evenredigheidsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel.

In ondergeschikte orde vraagt de verzoekende partij het Hof om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie teneinde te vernemen of de artikelen 6, 7, 8 en 22, lid 2, c), van de

verordening (EU) 2022/1854 in die zin moeten worden geïnterpreteerd dat zij zich verzetten tegen een toepassing van het marktplafond vanaf 1 augustus 2022.

A.5.3. De verzoekende partij in de zaak nr. 8035 voert in een derde middel aan dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022 in strijd is met de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, punt 9), 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, in zoverre de bestreden bepaling voorziet in een prijsplafond van 130 euro/MWh. Volgens de verzoekende partij volgt zowel uit de voormelde bepalingen van de verordening (EU) 2022/1854 als uit de bedoeling van de Raad om voor alle lidstaten op een uniforme wijze op te treden, dat de lidstaten slechts een prijsplafond van 180 euro/MWh mogen invoeren. Volgens de verzoekende partij kan de bestreden bepaling niet worden verantwoord op grond van artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854, daar krachtens van lid 1, *d*), van die bepaling de vaststelling van een specifiek plafond enkel mogelijk is voor de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit uit steenkool. Indien zou moeten worden geoordeeld dat de bestreden bepaling onder het toepassingsgebied van artikel 8 valt, dan is volgens de verzoekende partij alleszins niet voldaan aan de toepassingsvoorwaarden van die bepaling. Het prijsplafond van 130 euro/MWh is onevenredig en discriminerend, aangezien het, in combinatie met de andere heffingen waaraan de verzoekende partij is onderworpen, ertoe heeft geleid dat zij een aanzienlijk exploitatieverlies heeft geleden. Voorts ondermijnt het de investeringssignalen en zorgt het niet ervoor dat de investerings- en exploitatiekosten worden gedekt. Tevens verstoort het de groothandelsmarkt voor elektriciteit. Ten slotte is het prijsplafond van 130 euro/MWh niet verenigbaar met het Unierecht, aangezien de elektriciteitsproducenten zich niet eraan konden verwachten dat de Belgische wetgever een lager plafond als het Europese plafond zou invoeren.

In ondergeschikte orde vraagt de verzoekende partij het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie die gelijkaardig is aan de in A.2.2 bedoelde prejudiciële vraag.

A.5.4. In een vierde middel voert de verzoekende partij in de zaak nr. 8035 aan dat de bestreden bepaling de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet schendt, in zoverre ze een verschil in behandeling instelt tussen de producenten van elektriciteit op basis van kernenergie en de andere elektriciteitsproducenten. Terwijl de marktinkomsten voor de eerste categorie van producenten worden bepaald op basis van onweerlegbare vermoedens (artikel 22ter, § 5, tweede lid, 1° en 2°), gebeurt dat voor de tweede categorie van producenten op basis van vermoedens die weerlegbaar zijn (artikel 22ter, § 5, tweede lid, 3°, 4° en 5°). Volgens de verzoekende partij steunt dat verschil in behandeling niet op een pertinent criterium van onderscheid. Anders dan in de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 wordt aangehaald, kunnen de producenten van elektriciteit op basis van kernenergie net als de andere elektriciteitsproducenten de exacte prijs van de verkoop van hun elektriciteit meedelen. Om de in A.2.1.3 weergegeven reden kan de Ministerraad ter verantwoording van het onweerlegbaar karakter van het eerste en het tweede vermoeden niet nuttig verwijzen naar de repartitiebijdrage. In het licht van de doelstelling van de wet van 16 december 2022 om het totaal van de overwinsten van elektriciteitsproducenten te belasten, zouden alle installaties dan ook aan dezelfde behandeling moeten zijn onderworpen. Alleszins steunt het verschil in behandeling volgens de verzoekende partij niet op een evenredig criterium van onderscheid. Het gebruik van vermoedens die door de belastingplichtige niet kunnen worden weerlegd, gaat klaarblijkelijk verder dan wat nodig is om de door de wetgever nagestreefde doelstelling te bereiken.

A.5.5. De verzoekende partij in de zaak nr. 8035 voert in een vijfde middel aan dat de wet van 16 december 2022 in strijd is met de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel, het beginsel van niet-retroactiviteit en het vertrouwensbeginsel, in zoverre zij voorziet in een toepassing van het prijsplafond vanaf 1 augustus 2022 en dus vóór haar inwerkingtreding op 22 december 2022. In de mate dat het prijsplafond van toepassing is op individuele transacties en dus moet worden beschouwd als een indirecte belasting, is het van toepassing op feiten die definitief zijn voltrokken vóór de inwerkingtreding van de wet van 16 december 2022 en heeft het derhalve terugwerkende kracht. De omstandigheid dat voor de toepassing van de heffing van de marktinkomsten kosten kunnen worden afgetrokken, leidt volgens de verzoekende partij niet tot een andere conclusie, daar die kosten eveneens per individuele transactie worden afgetrokken. Evenmin is het voor de kwalificatie als directe of indirecte belasting relevant dat de bestreden heffing het voorwerp uitmaakt van een inkohiering of dat de wetgever een kwalificatie als directe belasting beoogde. Overigens is de kwalificatie als directe of indirecte belasting volgens de verzoekende partij niet relevant, wanneer, zoals in de voorliggende zaak, is aangetoond dat de bestreden heffing van toepassing is op situaties die definitief zijn geworden vóór de inwerkingtreding van de wet van 16 december 2022. Volgens de verzoekende partij wordt niet aangetoond dat die terugwerkende kracht onontbeerlijk is voor het bereiken van een doelstelling van algemeen belang. De verantwoording voor de aanneming van het prijsplafond vormt geen verantwoording voor de terugwerkende kracht ervan. Evenmin volstaat een verwijzing naar één studie van de CREG over de stijging van de elektriciteitsprijzen in 2021. Bovendien is de terugwerkende kracht niet relevant om de stijging van de

elektriciteitsprijzen tegen te gaan, aangezien de prijzen reeds vóór de inwerkingtreding van de wet van 16 december 2022 contractueel vastlagen en door de consumenten werden betaald. Ten slotte kan ook het doel om de overheidsfinanciën te vrijwaren de terugwerkende kracht niet verantwoorden. Minstens doet de bestreden bepaling afbreuk aan het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel, aangezien de verzoekende partij niet kon voorzien dat na het sluiten van haar transacties een wet zou worden aangenomen die een impact zou hebben op die transacties. In ondergeschikte orde vraagt de verzoekende partij het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de verenigbaarheid van het bestreden prijsplafond met het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel, in zoverre het van toepassing is vanaf 1 augustus 2022.

A.5.6. De verzoekende partij in de zaak nr. 8035 leidt een zesde middel af uit de schending, door de wet van 16 december 2022, van artikel 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet. Volgens de verzoekende partij tast de wet van 16 december 2022 haar eigendomsrecht op onevenredige wijze aan, in zoverre ze voorziet in een belastingtarief van 100 %, in een belastbare basis bepaald op basis van (onweerlegbare) vermoedens, in een verlaging van het in de verordening (EU) 2022/1854 opgenomen prijsplafond van 180 euro/MWh naar 130 euro/MWh en in een toepassing van het prijsplafond voorafgaand aan de inwerkingtreding ervan. De verzoekende partij laat ook gelden dat elektriciteitsproducenten reeds aan verschillende heffingen zijn onderworpen, zoals de vennootschapsbelasting en de repartitiebijdrage voor de exploitatie van kerncentrales. Het geheel van die elementen heeft volgens de verzoekende partij ertoe geleid dat zij in 2022 een exploitatieverlies van 2 431 695 493 euro heeft geleden. Zij schat het bedrag van de heffing voor 2022 op 384 miljoen euro en voor 2023 op meer dan 700 miljoen euro.

Standpunt van de verzoekende partij in de zaak nr. 8037

A.6.1. De verzoekende partij in de zaak nr. 8037 voert in een eerste middel aan dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022 de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet en het daarin opgenomen evenredigheidsbeginsel schendt, in samenhang gelezen met de artikelen 2, punt 5), 6 en 7 van de verordening (EU) 2022/1854, artikel 288 van het VWEU en de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht. Volgens de verzoekende partij roept de bestreden bepaling een verschil in behandeling in het leven tussen, enerzijds, de belastingplichtigen die onder de toepassing van de bestreden heffing vallen en die worden belast op basis van onbestaande en op onweerlegbare wijze vermoede inkomsten, en, anderzijds, de belastingplichtigen die zijn onderworpen aan andere belastingen, zoals de tijdelijke solidariteitsbijdrage voor de oliesector, die niet worden belast op basis van onbestaande en op onweerlegbare wijze vermoede inkomsten. Zij voert aan dat krachtens de verordening (EU) 2022/1854 enkel de gerealiseerde marktinkomsten aan het prijsplafond mogen worden onderworpen. Zij benadrukt voorts dat wanneer een producent zoals zij zich indekt tegen schommelingen in de groothandelsprijzen voor elektriciteit en bijgevolg geen voordeel haalt uit de pieken van de elektriciteitsprijzen die de aanleiding vormden voor de invoering van het prijsplafond, het prijsplafond niet op haar mag worden toegepast alsof zij wel voordeel haalde uit die prijspielen. Volgens haar stelt de Ministerraad ten onrechte dat, wanneer de elektriciteitsproductie onder een stroomafnameovereenkomst valt, de marktinkomsten worden berekend overeenkomstig de bepalingen van die overeenkomst. In het kader van de aangifte van de verzoekende partij voor de periode van 1 augustus 2022 tot 31 december 2022 heeft de CREG immers enkel rekening gehouden met de *day ahead*-prijs die is vastgelegd in de overeenkomst, ook al wordt die prijs slechts als tussenparameter gebruikt in de berekeningsformule en is dat niet de werkelijke prijs. Volgens de verzoekende partij bestaat voor dat verschil in behandeling geen redelijke verantwoording, daar de door de wetgever nagestreefde doelstelling evenzeer had kunnen worden bereikt door gebruik te maken van vermoedens die kunnen worden weerlegd op grond van de reële marktinkomsten. Anders dan de Ministerraad stelt, maken de huidige stroomafnameovereenkomsten het wel mogelijk om de werkelijk gerealiseerde prijs per geproduceerde en verkochte MWh te bepalen. De verzoekende partij betwist daarnaast ook dat de doelstelling om de administratieve lasten voor de belastingplichtigen en de overheidsinstellingen die belast zijn met de inning van de heffing te verlagen, het gebruik van vermoedens kan verantwoorden. Ten slotte is de verzoekende partij van mening dat de Ministerraad voor het bepalen van de belastbare grondslag geen gebruik kan maken van benaderende categorieën, aangezien de gebruikte vermoedens helemaal niet overeenstemmen met de werkelijkheid.

A.6.2. De verzoekende partij in de zaak nr. 8037 leidt een tweede middel af uit de schending, door de bestreden bepaling, van artikel 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. In zoverre de bestreden bepaling een heffing invoert van 100 % op onbestaande en op onweerlegbare wijze vermoede inkomsten, vormt zij een onevenredige aantasting van het eigendomsrecht. De verzoekende partij in de zaak nr. 8037 voegt in dat verband e-mailverkeer

met de CREG toe met betrekking tot haar aangifte voor de eerste heffingsperiode, waaruit volgens haar blijkt dat de CREG weigert om de vaste prijs die in de stroomafnameovereenkomst was vastgelegd, in aanmerking te nemen. Volgens haar toont dit aan dat zij niet op haar reële inkomsten uit de verkoop van elektriciteit wordt belast.

Standpunt van de Ministerraad

Standpunt van de Ministerraad in de zaak nr. 8031

A.7.1. De Ministerraad is van mening dat het eerste middelonderdeel in de zaak nr. 8031 onontvankelijk is, aangezien niet wordt uiteengezet op welke wijze de bestreden bepaling de door de verzoekende partijen aangehaalde toetsingsnormen schendt.

In elk geval is het middelonderdeel volgens de Ministerraad niet gegrond. Hij wijst erop dat de verordening (EU) 2022/1854 zich niet tegen een verlaging van het prijsplafond verzet, daar artikel 6, lid 1, ervan enkel spreekt van een plafonnering op « maximaal » 180 euro per MWh en artikel 8, lid 1, *a*), ervan de lidstaten de mogelijkheid biedt om maatregelen te handhaven of in te voeren die de marktinkomsten van de elektriciteitsproducenten verder beperken, waaronder de mogelijkheid om tussen technologieën te differentiëren. Volgens de Ministerraad gaan de verzoekende partijen voorbij aan de omstandige verantwoording die in de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 wordt gegeven voor de keuze om het plafond voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biobrandstoffen op 180 euro/MWh te bepalen. Anders dan de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 aanvoeren, steunt de marge van 50 euro/MWh die de wetgever voor zowel het plafond van 130 euro/MWh als voor het plafond van 180 euro/MWh heeft toegepast, op objectieve criteria. De marge van 50 euro/MWh voor het plafond van 130 euro/MWh houdt rekening met de inflatie, de gestegen kosten voor de levering van elektriciteit, de gestegen commerciële risico's en de cijfers van de Nationale Bank over de geleden verliezen uit het verleden. Het plafond van 180 euro/MWh steunt op de stijging van de brandstofkosten voor gasvormige of vaste biomassa.

A.7.2. In antwoord op het tweede onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8031 voert de Ministerraad aan dat de parlementaire voorbereiding eveneens een omstandige verantwoording bevat voor het onderwerpen van zowel ondernemingen die elektriciteit opwekken uit biomassa-afval als ondernemingen die elektriciteit opwekken uit andere grondstoffen, aan het prijsplafond van 180 euro/MWh. De omstandigheid dat de eerste categorie van ondernemingen hogere investerings- en exploitatiekosten zou hebben, leidt volgens de Ministerraad niet tot een andere conclusie, daar de wetgever bij de formulering van een abstracte norm die op een onbepaald aantal gevallen van toepassing is, gebruik mag maken van algemene categorieën van personen.

A.7.3. In antwoord op het eerste onderdeel van het tweede middel in de zaak nr. 8031 benadrukt de Ministerraad dat het bestreden prijsplafond moet worden gekwalificeerd als een directe belasting die van toepassing is op het surplus aan inkomsten die de elektriciteitsproducenten tijdens de belastbare periode hebben verworven. Aangezien de eerste belastbare periode eindigde op 31 december 2022 en de belastingschuld dus pas op dat ogenblik definitief werd, heeft de wet van 16 december 2022 geen terugwerkende kracht. Maar zelfs al zou die wet terugwerkende kracht hebben, dan is die volgens de Ministerraad alleszins onontbeerlijk voor een doelstelling van algemeen belang, namelijk het toepassen van het prijsplafond op een moment dat de elektriciteitsprijzen het sterkst stegen.

A.7.4. Met betrekking tot het tweede onderdeel van het tweede middel in de zaak nr. 8031 wijst de Ministerraad erop dat in de parlementaire voorbereiding veel aandacht werd besteed aan de motivering van de verenigbaarheid van het prijsplafond van 180 euro/MWh met het eigendomsrecht. Meer bepaald werd in de parlementaire voorbereiding verwezen naar het feit dat het prijsplafond nog altijd hoger is dan de gemiddelde elektriciteitsprijs die de markt in 2019 redelijkerwijze kon verwachten voor 2022, naar het feit dat de belaste inkomsten onverwacht waren en werden veroorzaakt door externe en uitzonderlijke omstandigheden en naar het feit dat de belasting enkel van toepassing is van 1 augustus 2022 tot 30 juni 2023. Wat het heffingsstarief van 100 % betreft, merkt de Ministerraad op dat de bestreden heffing niet wordt toegepast op de gewone belastbare inkomsten van de elektriciteitsproducenten, maar op het surplus aan inkomsten, namelijk op de inkomsten boven een plafond, in het geval van de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031, van 180 euro/MWh.

A.7.5. Met betrekking tot het derde middel in de zaak nr. 8031 leidt de Ministerraad uit het verzoekschrift af dat de verzoekende partijen enkel de verenigbaarheid van artikel 5 van de wet van 16 december 2022 met artikel 8, lid 2, *c*), van de verordening (EU) 2022/1854 betwisten. De Ministerraad merkt in dat verband op dat het prijsplafond net werd vastgesteld op 130 euro/MWh om de investeringssignalen voor de productie van elektriciteit

niet in gevaar te brengen. Dat plafond is immers 50 euro/MWh hoger dan de prijs die maximaal kon worden verwacht vóór de COVID-19-crisis en de energiecrisis, namelijk 80 euro/MWh. De wetgever heeft zelfs rekening gehouden met de specifieke situatie van producenten die biomassa-brandstoffen gebruiken, zoals de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031, door voor hen het prijsplafond te verhogen tot 180 euro/MWh. Volgens de Ministerraad kan van de wetgever niet worden verwacht dat hij het plafond voor hen nog meer optrekt, daar deze bij de formulering van een abstracte norm die op een onbepaald aantal gevallen van toepassing is, mag gebruikmaken van algemene categorieën van personen.

Aangezien het derde middel kennelijk niet gegrond is, is er volgens de Ministerraad geen reden om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Standpunt van de Ministerraad in de zaken nrs. 8032, 8033, 8034 en 8035

Het gebruik van vermoedens voor het bepalen van de marktinkomsten

A.8.1. De Ministerraad voert met betrekking tot het eerste onderdeel van het tweede middel in de zaak nr. 8034 aan dat de verzoekende partijen niet uiteenzetten in welk opzicht de wet van 16 december 2022 artikel 288 van het VWEU en de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht schendt, zodat dat middelonderdeel niet ontvankelijk is.

A.8.2. In antwoord op het eerste onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8032, het tweede middel in de zaak nr. 8034, ten gronde, en het eerste middel in de zaak nr. 8035 merkt de Ministerraad op dat overweging 37 van de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten uitdrukkelijk toelaat om voor de berekening van het plafond van de marktinkomsten gebruik te maken van « redelijke ramingen », zodat de Belgische wetgever de marktinkomsten mocht bepalen aan de hand van vermoedens. Zulks volgt ook uit het feit dat de verordening een ruime beoordelingsvrijheid laat aan de lidstaten om te bepalen hoe het prijsplafond wordt toegepast. Anders dan de verzoekende partijen in die zaken voorhouden, vereist de verordening niet dat die ramingen weerlegbaar zijn. Het gebruik van vermoedens werd noodzakelijk geacht omdat het niet mogelijk is om een prijs te bepalen voor elke MWh die wordt verkocht. De bewering van de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032 en 8034 dat er een reële mogelijkheid is om op economisch vlak de inkomsten van een bepaalde productie-installatie te bepalen, is onjuist. Het feit dat de elektriciteit die wordt geproduceerd uit verschillende installaties op verschillende markten kan worden verkocht, afhankelijk van het profiel van de gebruiker, beïnvloedt ook de prijs waartegen de elektriciteit wordt verkocht. Aangezien elke elektriciteit evenwel zonder onderscheid wordt geïnjecteerd op het net, is het onmogelijk om, zeker wanneer de belastingplichtige over meerdere productie-installaties beschikt, te bepalen welke installatie een bepaalde hoeveelheid elektriciteit die aan een bepaalde gebruiker tegen een bepaalde prijs werd verkocht, heeft geproduceerd. Door gebruik te maken van vermoedens, heeft de wetgever derhalve willen vermijden dat de berekening van de heffing uitsluitend zou worden overgelaten aan de belastingplichtigen. Het feit dat de elektriciteitsproducenten zoals de verzoekende partijen reeds zijn onderworpen aan de zogenaamde REMIT-rapportageverplichtingen, is volgens de Ministerraad niet relevant, daar de informatie die in het kader van die verplichtingen moet worden overgelegd geen betrekking heeft op de prijs van de elektriciteit die door de verschillende installaties wordt geproduceerd. Bovendien verlagen die vermoedens ook de administratieve lasten voor de belastingplichtigen en de overheidsinstellingen die belast zijn met de inning van de heffing. Die vermoedens zijn gebaseerd op courante technische gegevens inzake de productie van elektriciteit, die goed zijn gekend door de schuldenaars van de heffing. Bovendien werden zij voorgesteld door de CREG en afgestemd met vertegenwoordigers van de sectoren. Doordat de wet van 16 december 2022 voorziet in verschillende vermoedens, die van toepassing zijn op de productietechnologieën naargelang van hun specifieke kenmerken, heeft de wetgever erover gewaakt dat die vermoedens zo veel mogelijk beantwoorden aan de werkelijkheid. In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032, 8034 en 8035 aanvoeren, moet de belastingplichtige voor de weerlegging van het derde, het vierde en het vijfde vermoeden geen gebruikmaken van andere « vermoedens ». De elementen die in artikel 22ter, § 5, tweede lid, 6°, b), c) en d), van de wet van 29 april 1999 zijn opgenomen, zijn louter modaliteiten om de marktinkomsten per transactie te bepalen.

De voorwaarde volgens welke de belastingplichtige het bewijs van de afwijkende marktinkomsten moet leveren voor zijn volledige productiepark, wordt verklaard door de hiervoor vermelde onmogelijkheid om een bepaalde hoeveelheid verkochte elektriciteit te koppelen aan een bepaalde productie-installatie, wanneer de belastingplichtige over meerdere installaties beschikt. Zonder die voorwaarde zou de belastingplichtige zijn marktinkomsten kunnen bepalen op basis van de laagste prijs die hij heeft verkregen voor de elektriciteit geproduceerd door een installatie die niet onder het toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022 valt. De regel opgenomen in artikel 22ter, § 5, tweede lid, 6°, a), beantwoordt dan ook aan de in artikel 6, lid 3, van de

verordening (EU) 2022/1854 bepaalde verplichting voor de lidstaten om « doeltreffende maatregelen [te nemen] om te voorkomen dat de [...] op producenten rustende verplichtingen worden omzeild ».

Zoals in de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 wordt aangehaald, wordt het onweerlegbaar karakter van het eerste en het tweede vermoeden verantwoord door het feit dat de verkoopstrategie betreffende de kerncentrales al is bepaald voor de toepassing van de repartitiebijdrage, zodat het niet onredelijk is om ervan uit te gaan dat de exploitanten van de kerncentrales dezelfde strategie zullen volgen voor het prijsplafond. De verwijzing, door de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032 en 8034, dat de elektriciteit die EDF Belgium uit haar kerncentrale (Tihange 1) produceert, wordt verkocht volgens een intragroepsakkoord met EDF Frankrijk, en dus niet volgens de vooraf bepaalde verkoopstrategie, bewijst volgens de Ministerraad de noodzaak van het onweerlegbaar karakter van het op die kerncentrale van toepassing zijnde vermoeden, aangezien intragroepsverkoopten zich bij uitstek lenen tot het verkopen van elektriciteit onder de concurrentiële marktprijs.

De Ministerraad is dan ook van mening dat het gebruik van vermoedens voor het bepalen van de marktinkomsten niet strijdig is met de bepalingen van de verordening (EU) 2022/1854 en bijgevolg evenmin met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. De toetsing aan artikel 288 van het VWEU en aan de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, leidt volgens hem niet tot een andere conclusie.

Daar het gebruik van vermoedens voor het bepalen van de marktinkomsten niet tot gevolg heeft dat er een heffing wordt geheven op fictieve of onbestaande inkomsten, is er volgens de Ministerraad evenmin sprake van een onevenredige inmenging in het eigendomsrecht.

Aangezien het eerste middel in de zaak nr. 8032, het tweede middel in de zaak nr. 8034 en het eerste middel in de zaak nr. 8035 niet gegrond zijn, is er volgens de Ministerraad geen reden om de door de verzoekende partijen in die zaken gesugereerde prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen.

A.8.3. Op het tweede onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8032 en het vierde middel in de zaak nr. 8035 antwoordt de Ministerraad ten eerste met een verwijzing naar hetgeen is uiteengezet in A.8.2. Het verschil in behandeling tussen de producenten van elektriciteit op basis van kernenergie en de andere elektriciteitsproducenten steunt op een objectief criterium van onderscheid, namelijk het al dan niet reeds wettelijk bepaald zijn van de verkoopstrategie, als basis voor de berekening van de heffing. Anders dan de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032 en 8035 beweren, volgen de producenten van elektriciteit op basis van kernenergie die onder het eerste en het tweede vermoeden vallen, die verkoopstrategie ook in de praktijk. Dat criterium van onderscheid is ook pertinent, aangezien het beoogt te vermijden dat de kerncentrales die onder het eerste en het tweede vermoeden vallen aan een dubbele belasting worden onderworpen. De wet van 16 december 2022 schendt dan ook niet de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet.

A.8.4. In antwoord op het derde middel in de zaak nr. 8032 merkt de Ministerraad ten eerste op dat het zonder verdere details onmogelijk is om het door de verzoekende partijen beoogde verschil in behandeling vast te stellen. In elk geval kan er van een verschil in behandeling geen sprake zijn, daar het ten aanzien van geen enkel vermoeden mogelijk is om onevenwichtskosten af te trekken. Dit is ook logisch, aangezien de wet van 16 december 2022 niet de winsten, maar enkel de meeropbrengsten belast.

Het temporele toepassingsgebied van het prijsplafond

A.9.1. In antwoord op het eerste onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8034 en het tweede middel in de zaak nr. 8035 merkt de Ministerraad ten eerste op dat de toepassing van het prijsplafond vanaf 1 augustus 2022, zoals bepaald in de wet van 16 december 2022, niet strijdig is met de verordening (EU) 2022/1854. Aangezien die verordening een tijdelijke noodmaatregel is, wat blijkt uit het feit dat zij steunt op artikel 122, lid 1, van het VWEU, moet de daarin vastgelegde toepassing vanaf 1 december 2022 worden gezien als een verplichting voor de lidstaten om zeker vanaf die datum in een uniform prijsplafond te voorzien, zonder de lidstaten echter te verhinderen om reeds vóór die datum de toepasselijke maatregelen te nemen. Een dergelijke opvatting sluit ook aan bij zo goed als alle overwegingen van de verordening die kaderen in het doel van de verordening om de gebruikers te beschermen tegen de hoge energieprijzen. In een studie van 29 maart 2023 die in opdracht van het Europees Parlement werd gevoerd over de effectiviteit en de verdelingsgevolgen van een overwinstbelasting wordt overigens uitdrukkelijk vermeld dat het prijsplafond minstens van 1 december 2022 tot 30 juni 2023 moet worden

toegepast. De verordening houdt geen maximumharmonisatie in, wat blijkt uit het feit dat zij de lidstaten op tal van andere vlakken de nodige flexibiliteit biedt, alsook uit het feit dat in totaal dertien lidstaten hebben beslist om het prijsplafond ook toe te passen buiten de periode die is bepaald in de verordening. In het licht hiervan is het volgens de Ministerraad dan ook logisch dat de anticipatieve toepassing waarin het oorspronkelijke voorstel van verordening voorzag, nadien werd opgeheven, daar de verordening helemaal niet beoogt om de beslissingsvrijheid van de lidstaten voor de periode vóór 1 december 2022 aan banden te leggen. De temporele toepassing van het prijsplafond zoals ingevoerd door de wet van 16 december 2022 is dan ook niet strijdig met de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, noch met het evenredigheidsbeginsel, het subsidiariteitsbeginsel en het beginsel van de loyale samenwerking, zoals bepaald in artikel 4, lid 3, van het VEU. Ten slotte kan de toepassing van het prijsplafond vanaf 1 augustus 2022 volgens de Ministerraad ook steunen op artikel 8, lid 1, *a*), van de verordening (EU) 2022/1854, dat de lidstaten toelaat om maatregelen te nemen die de marktinkomsten van marktdeelnemers verder beperken. Aangezien de door de verzoekende partijen aangevoerde grieven klaarblijkelijk niet gegrond zijn, moet er volgens de Ministerraad geen prejudiciële vraag worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

A.9.2. Op het tweede onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8034 en het vijfde middel in de zaak nr. 8035 antwoordt de Ministerraad met een verwijzing naar hetgeen is uiteengezet in A.7.3. De bestreden heffing wordt niet op elke individuele transactie geheven, maar op een reeks transacties in hun geheel genomen en verdeeld over een bepaalde periode, zodat pas op het einde van elke periode duidelijk is welk bedrag aan heffing verschuldigd is. De bestreden heffing vormt dus een directe belasting, zoals ook blijkt uit het feit dat verschillende kosten moeten worden afgetrokken vooraleer het bedrag van de heffing gekend is en uit het feit dat de heffing moet worden ingekohierd. In ondergeschikte orde, zelfs al zou de bestreden heffing met terugwerkende kracht zijn toegepast, dan is die terugwerkende kracht volgens de Ministerraad onontbeerlijk voor een doelstelling van algemeen belang, namelijk het toepassen van het prijsplafond op een moment dat de elektriciteitsprijzen het sterkst stegen. Volgens de Ministerraad schendt de wet van 16 december 2022 evenmin het, op het niveau van het Unierecht gewaarborgde, rechtszekerheidsbeginsel en vertrouwensbeginsel. Die beginselen zijn immers niet van toepassing, aangezien de verordening (EU) 2022/1854 enkel in een verplichting tot invoering van een prijsplafond voorziet vanaf 1 december 2022. In elk geval kan de temporele toepassing bepaald in de wet van 16 december 2022 de legitieme verwachtingen van de producenten niet hebben aangetast, aangezien zij zelf niet de verwachting konden hebben dat zij dermate hoge winsten zouden kunnen opstrijken. Gelet hierop, is er volgens de Ministerraad geen reden om de door de verzoekende partijen in de zaak nr. 8035 gesuggereerde prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen. In uiterst ondergeschikte orde moet de vernietiging van de wet van 16 december 2022 volgens de Ministerraad worden beperkt tot de terugwerkende kracht, zodat de heffing verschuldigd blijft vanaf de inwerkingtreding ervan op 22 december 2022.

A.9.3. In antwoord op het derde onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8034 merkt de Ministerraad ten eerste op dat het beginsel van de energiesolidariteit niet kan worden ingeroepen tegen de uitdrukkelijke bepalingen van een verordening. Dat beginsel kan dus niet ertoe leiden dat de verordening (EU) 2022/1854 een maximumharmonisatie inhoudt, wanneer dat noch uit de tekst, noch uit de economie van die verordening kan worden afgeleid. In elk geval blijkt uit de parlementaire voorbereiding dat de wet van 16 december 2022 een evenwicht inhoudt tussen de belangen van de Unie en de belangen van de verschillende lidstaten, zodat dat beginsel niet werd geschonden.

De hoogte van het prijsplafond

A.10.1. Op het tweede middel in de zaak nr. 8032, het derde middel in de zaak nr. 8034 en het derde middel in de zaak nr. 8035 antwoordt de Ministerraad ten eerste met een verwijzing naar hetgeen is uiteengezet onder A.7.1. Anders dan de verzoekende partijen in de zaak nr. 8034 aanvoeren, verzet artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854 zich niet tegen de interpretatie die aan het woord « maximaal » in artikel 6, lid 1, wordt gegeven. Volgens de Ministerraad is het voormelde artikel 8 vooral bedoeld om lidstaten toe te laten om, naast het, eventueel verlaagde, prijsplafond, in de strijd tegen de hoge energieprijzen nog andere maatregelen te nemen die de marktinkomsten van de elektriciteitsproducenten verder beperken. Daarnaast wijst de Ministerraad erop dat in het verslag van de Europese Commissie over de toepassing van de verordening wordt vermeld dat het prijsplafond « voornamelijk belangrijke effecten [heeft] gehad in lidstaten die overeenkomstig artikel 8, lid 1, punt *a*), hebben gekozen voor een lager plafond dan 180 EUR per MWh », hetgeen aantoont dat de lidstaten effectief de mogelijkheid hebben om op grond van artikel 8, lid 1, *a*), van de verordening (EU) 2022/1854 een lager prijsplafond in te voeren. Uit dat verslag blijkt trouwens dat zeventien lidstaten een lager prijsplafond hebben vastgesteld. Ten slotte heeft ook de afdeling wetgeving van de Raad van State die mogelijkheid erkend in haar advies over het voorontwerp van wet dat tot de wet van 16 december 2022 heeft geleid. Anders dan de verzoekende

partijen in de zaken nrs. 8032, 8034 en 8035 beweren, kan noch uit de tekst van artikel 8, lid 1, *d*), van de verordening (EU) 2022/1854, noch uit de *ratio legis* van de verordening worden afgeleid dat een lager prijsplafond enkel kan worden ingesteld voor de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit uit steenkool. De uitdrukkelijke vermelding van steenkool in artikel 8, lid 1, *d*), van de verordening (EU) 2022/1854 wordt enkel verklaard doordat de productie van elektriciteit uit steenkool in principe niet onderworpen is aan het prijsplafond. De mogelijkheid voor de lidstaten om wel een lager, maar niet een hoger prijsplafond in te voeren, past binnen het algemene opzet van de verordening. Indien niet zou zijn gepreciseerd dat het een « maximum » betreft, dan zouden de lidstaten een dermate hoog prijsplafond kunnen instellen dat er in werkelijkheid geen enkel plafond op de marktinkomsten van toepassing is, waardoor het opzet van een « gemeenschappelijk » plafond zou verloren gaan. Indien de lidstaten in een lager prijsplafond voorzien, doet dat risico zich niet voor.

Aangezien de tekst en de *ratio legis* van de verordening duidelijk zijn, is het volgens de Ministerraad niet nodig om de door de verzoekende partijen gesuggereerde prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen.

A.10.2. In antwoord op de opmerking van de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032, 8034 en 8035 dat er niet zou zijn voldaan aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854, verwijst de Ministerraad ten eerste naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022. Daaruit blijkt dat de vaststelling van het prijsplafond op 130 euro/MWh rekening houdt met, enerzijds, de elektriciteitsprijs vóór de COVID-19-crisis en de energiecrisis, namelijk 80 euro/MWh, en, anderzijds, een marge van 50 euro/MWh om de commerciële risico's en de opgelopen verliezen van de producenten te dekken. Volgens de Ministerraad volstaat die verantwoording en vereist noch het voormelde artikel 8, noch overweging 40 van de verordening, anders dan de verzoekende partijen aanvoeren, dat in de parlementaire voorbereiding wordt aangetoond welke omstandigheden die specifiek zijn voor de Belgische situatie de invoering van een prijsplafond van 130 euro/MWh kunnen verantwoorden. Ten tweede merkt de Ministerraad op dat de wet van 16 december 2022 voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 8, lid 2, van de verordening (EU) 2022/1854. Het prijsplafond van 130 euro/MWh is volgens de Ministerraad evenredig en niet-discriminatoir. Het jaar 2019 is het dichtst aansluitende jaar vóór de COVID-19-crisis en de energiecrisis, waardoor een onderschatting van de verwachte inkomsten wordt vermeden. Anders dan de verzoekende partijen beweren, kan uit de verordening (EU) 2022/1854 niet worden afgeleid dat het daarin voorziene prijsplafond van 180 euro/MWh werd vastgesteld op basis van de prijzen die golden net vóór de oorlog in Oekraïne. Maar zelfs al zou dat het geval zijn, dan ziet de Ministerraad nog niet in hoe het feit dat de Belgische wetgever een ander referentiepunt heeft gekozen arbitrair zou zijn, daar noch de verordening, noch het evenredigheidsbeginsel zich daartegen verzetten. Op de door de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032, 8034 en 8035 geformuleerde kritiek met betrekking tot de marge van 50 euro/MWh die de wetgever heeft toegepast om tot het plafond van 130 euro/MWh te komen, antwoordt de Ministerraad met een verwijzing naar hetgeen onder A.7.1 werd uiteengezet. Voorts ondermijnt het prijsplafond van 130 euro/MWh niet de investeringssignalen en dekt het de investerings- en exploitatiekosten, gelet op de hiervoor vermelde marge van 50 euro/MWh. De Ministerraad betwist verder dat het prijsplafond de groothandelsmarkt voor elektriciteit zou verstoren. Hij herhaalt in dat verband dat de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten uitdrukkelijk toelaat om een lager prijsplafond in te voeren, zoals overigens in totaal zeventien lidstaten hebben gedaan. Ten slotte is het prijsplafond van 130 euro/MWh volgens de Ministerraad verenigbaar met het Unierecht.

A.10.3. Op de in het tweede middel in de zaak nr. 8032 aangevoerde schending, door het prijsplafond, van het eigendomsrecht antwoordt de Ministerraad met een verwijzing naar hetgeen is uiteengezet onder A.7.4. Met betrekking tot de verhouding van het prijsplafond tot de repartitiebijdrage en de jaarlijkse vergoeding die moeten worden betaald door de exploitanten van de kerncentrales, verwijst de Ministerraad naar artikel 22*quater*, §§ 5 en 6, van de wet van 29 april 1999, ingevoerd bij artikel 6 van de wet van 16 december 2022, dat een correctiemechanisme bevat voor die verhouding. De marktinkomsten beneden het prijsplafond worden, zoals voorheen, aan de repartitiebijdrage of de jaarlijkse vergoeding onderworpen. De marktinkomsten die boven het plafond worden gerealiseerd, worden, net zoals dat het geval is voor de andere producenten, aan de heffing van 100 % onderworpen. In zoverre de verzoekende partijen hun kritiek zouden richten tot het tarief van 100 %, wijst de Ministerraad erop dat dit rechtstreeks voortvloeit uit artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, zodat hun kritiek niet ontvankelijk is.

A.10.4. Op de in het tweede middel in de zaak nr. 8032 aangevoerde schending, door het prijsplafond, van de vrijheid van ondernemen antwoordt de Ministerraad met een verwijzing naar hetgeen is uiteengezet onder A.7.4. In zoverre de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 ter staving van hun kritiek verwijzen naar de impact op de financiën van de eerste verzoekende partij in die zaak, brengt de Ministerraad in herinnering dat de wetgever bij de formulering van een abstracte norm die op een onbepaald aantal gevallen van toepassing is, geen rekening moet houden met de specifieke situatie van één producent.

A.10.5. Aangezien uit het voorgaande volgt dat de kritiek tegen het in de wet van 16 december 2022 bepaalde prijsplafond klaarblijkelijk niet gegrond is, is er volgens de Ministerraad geen reden om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

De verenigbaarheid van de bestreden heffing met het eigendomsrecht

A.11. In antwoord op het zesde middel in de zaak nr. 8035 verwijst de Ministerraad in de eerste plaats naar zijn weerlegging van de kritieken tegen de verschillende aspecten van de bestreden heffing, zoals is uiteengezet in A.8, A.9 en A.10. In zoverre de verzoekende partij in de zaak nr. 8035 haar kritiek richt op de marge van 50 euro/MWh die de wetgever heeft toegepast om tot het plafond van 130 euro/MWh te komen, antwoordt de Ministerraad met een verwijzing naar hetgeen onder A.7.1 werd uiteengezet. Specifiek wat betreft het tarief van de heffing, merkt de Ministerraad nog op dat de wet van 16 december 2022 niet de winsten van de elektriciteitsproducenten per MWh belast, maar enkel de « overwinsten », zijnde het positieve verschil tussen de marktinkomsten van de producenten en het prijsplafond van 130 euro/MWh. In zoverre de verzoekende partij in de zaak nr. 8035 met haar kritiek dat zij ook reeds aan andere heffingen is onderworpen, verwijst naar de repartitiebijdrage voor de exploitatie van kerncentrales, merkt de Ministerraad op dat de repartitiebijdrage geen belasting is, maar een bijdrage die ertoe strekt de belangrijke kosten verbonden aan de splijting van kernbrandstoffen en de ontmanteling van de kerncentrales te dekken. De verwijzing naar de vennootschapsbelasting is evenmin relevant, daar die, anders dan de bestreden heffing, geen tijdelijke belasting is en verschuldigd is op de brutowinsten van een onderneming. Ten slotte betwist de Ministerraad het bedrag dat de verzoekende partij in de zaak nr. 8035 als exploitatieverlies meent te hebben geleden.

Het toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022

A.12.1. In antwoord op het eerste onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8033 merkt de Ministerraad in de eerste plaats op dat het personele toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022 letterlijk werd overgenomen uit artikel 7, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, zodat het middel het Hof uitnodigt om een toetsing te doen van een bepaling van een verordening van het Unierecht, waarvoor het Hof niet bevoegd is. Het eerste onderdeel van het eerste middel is dan ook onontvankelijk. In tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 aanvoeren, is de tekst van artikel 7, lid 1, duidelijk, zodat het niet nodig is om daarover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

In elk geval is het eerste onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8033 volgens de Ministerraad niet gegrond. Volgens hem blijkt uit zowel de verordening (EU) 2022/1854 als uit de richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 « ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking) » (hierna : de richtlijn (EU) 2018/2001) dat biomethaan op gelijke voet moet worden behandeld met aardgas, maar niet met biogas. Aangezien biomethaan en biogas conceptueel van elkaar verschillen, is er geen sprake van een verschillende behandeling van vergelijkbare categorieën van producenten. Minstens steunt de uitsluiting van biomethaan van het toepassingsgebied van de verordening (EU) 2022/1854 op een redelijk verantwoord criterium van onderscheid, namelijk de verschillende conditionering van die technologieën. In het licht van het doel van de wet van 16 december 2022 om de overwinsten uit de « inframarginale » technologieën te belasten en rekening houdend met de ruime beoordelingsvrijheid van de wetgever in fiscale zaken en de mogelijkheid voor hem om met benaderende categorieën te werken, is het redelijk verantwoord dat die wet niet van toepassing is op aardgas en biomethaan, die wegens hun technische karakteristieken immers « marginale » technologieën zijn. In zoverre de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 met hun verwijzing, in hun memorie van antwoord, naar het « Plan Air Climat Énergie 2030 » van het Waalse Gewest zouden aanvoeren dat de wet van 16 december 2022 inbreuk maakt op de bevoegdheden van het Waalse Gewest, benadrukt de Ministerraad dat het een verzoekende partij niet toegestaan is om in een memorie van antwoord de draagwijdte van een middel te wijzigen.

A.12.2. In antwoord op het tweede onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 8033 merkt de Ministerraad op dat de verzoekende partijen niet aantonen in welk opzicht het verschil in behandeling niet zou steunen op een redelijk verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Voor het overige verwijst de Ministerraad naar de ruime beoordelingsvrijheid van de wetgever in fiscale zaken en de mogelijkheid voor hem om met benaderende categorieën te werken.

A.12.3. Aangezien artikel 7, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 het resultaat is van een doordachte en legitieme afweging door de Europese wetgever, is er volgens de Ministerraad geen reden om in te gaan op de suggestie van de verzoekende partijen om over de interpretatie van die bepaling een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

A.12.4. In antwoord op het tweede middel in de zaak nr. 8033 merkt de Ministerraad op dat de Europese wetgever duidelijk de elektriciteit die wordt geproduceerd uit biomassa-brandstoffen, met inbegrip van gasvormige brandstoffen, heeft beoogd. Aangezien de verzoekende partijen elektriciteit produceren uit biogas en de richtlijn (EU) 2018/2001 « biogas » definieert als « gasvormige brandstof die uit biomassa wordt geproduceerd », vallen de verzoekende partijen onder het toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022.

A.12.5. Op het derde middel in de zaak nr. 8033 antwoordt de Ministerraad ten eerste dat artikel 7, lid 3, van de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten uitdrukkelijk toelaat om, in het bijzonder in gevallen waarin de toepassing van het prijsplafond aanzienlijke administratieve lasten met zich meebrengt, het plafond niet toe te passen op producenten die elektriciteit opwekken met productie-installaties met een geïnstalleerd vermogen tot 1 MW. In zoverre de verzoekende partijen bekritisieren dat de wet van 16 december 2022 niet voorziet in een progressiviteit van de heffing of een afwijking of een uitzondering voor bepaalde types van installaties, formuleren zij volgens de Ministerraad loutere opportunitiecritiek.

Het in ondergeschikte orde geformuleerde verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

A.13. In ondergeschikte orde, in zoverre het Hof van oordeel zou zijn dat er twijfel is over de interpretatie van de verordening (EU) 2022/1854, verzoekt de Ministerraad in zijn memorie van wederantwoord het Hof om vier prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. De eerste en de tweede prejudiciële vraag hebben betrekking op het gebruik van vermoedens voor de berekening van de heffing en op het feit of de belastingplichtige die vermoedens moet kunnen weerleggen; de derde prejudiciële vraag beoogt te vernemen of de lidstaten de mogelijkheid hebben om een prijsplafond op marktinkomsten van 130 euro/MWh in te voeren en de vierde prejudiciële vraag beoogt te vernemen of de lidstaten het prijsplafond op marktinkomsten kunnen toepassen vóór 1 december 2022, datum van inwerkingtreding van de artikelen 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, die betrekking hebben op het plafond op marktinkomsten.

Standpunt van de Ministerraad in de zaak nr. 8037

A.14.1. Volgens de Ministerraad is het Hof niet bevoegd om kennis te nemen van het eerste middel in de zaak nr. 8037. In de mate dat de verzoekende partij aanvoert dat de wet van 16 december 2022 geen rekening houdt met het feit dat zij zich in haar overeenkomsten heeft ingedekt tegen prijsschommelingen en bijgevolg geen voordeel heeft gehaald uit de pieken van de elektriciteitsprijzen, heeft haar kritiek betrekking op de toepassing van die wet, waarvoor het Hof niet bevoegd is. Daarnaast is het middel, bij gebrek aan uiteenzetting, onontvankelijk in zoverre het de schending aanvoert van artikel 288 van het VWEU en de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht. Ten gronde antwoordt de Ministerraad met een verwijzing naar hetgeen is uiteengezet onder A.8.2. Aangezien artikel 22ter, § 5, tweede lid, 3°, van de wet van 29 april 1999 bepaalt dat, wanneer de elektriciteitsproductie onder een stroomafnameovereenkomst valt, de marktinkomsten worden berekend overeenkomstig de bepalingen van die overeenkomst, zal er, wanneer de stroomafnameovereenkomst in een vaste prijs voorziet, met die vaste prijs rekening worden gehouden.

A.14.2. Daar het tweede middel in de zaak nr. 8037 net als het eerste middel in die zaak uitgaat van de premisse dat de verzoekende partij wordt belast op basis van onbestaande en op onweerlegbare wijze vermoede inkomsten, meent de Ministerraad dat het middel niet gegrond is om de redenen die in A.14.1 zijn uiteengezet. De verwijzing, door de verzoekende partij in de zaak nr. 8037, naar e-mailverkeer dat zij met de CREG zou hebben gevoerd met betrekking tot haar aangifte voor de eerste heffingsperiode, overtuigt volgens de Ministerraad niet. Niet alleen staat het niet aan de CREG om de bestreden bepalingen te interpreteren, maar bovendien heeft de CREG zich intussen op het standpunt van de Ministerraad gesteld dat voor de berekening van de heffing rekening zal worden gehouden met de toepasselijke contractuele bepalingen.

Ten aanzien van de handhaving van de gevolgen

A.15. In ondergeschikte orde verzoekt de Ministerraad het Hof om de gevolgen van de bestreden bepalingen definitief te handhaven voor het verleden. Volgens de Ministerraad zou een niet-gemoduleerde vernietiging tot ernstige budgettaire en administratieve moeilijkheden leiden, daar zij tot gevolg zou hebben dat de reeds betaalde heffingen zouden kunnen worden teruggevorderd. De opbrengsten van die heffingen werden evenwel reeds gebruikt voor de financiering van verschillende maatregelen om de gevolgen van de hoge elektriciteitsprijzen voor de eindafnemers te beperken. Een niet-gemoduleerde vernietiging zou de Belgische Staat blootstellen aan fiscale minderontvangsten voor een bedrag van ongeveer 1 miljard euro. Bovendien geeft de wet van 16 december 2022 uitvoering aan een Unierechtelijke verplichting die haar grondslag vindt in een verordening. Een vernietiging met terugwerkende kracht zou tot gevolg hebben dat er in België niet langer een prijsplafond op marktinkomsten zou gelden, waardoor afbreuk zou worden gedaan aan de doelstellingen van de verordening (EU) 2022/1854 en een voor het Unierecht nadeliger « rechtsvacuüm » zou ontstaan. In ondergeschikte orde verzoekt de Ministerraad het Hof om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie teneinde te vernemen of het Unierecht zich verzet tegen een handhaving van de gevolgen van de wet van 16 december 2022.

A.16.1. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 verzetten zich tegen een handhaving van de gevolgen. Volgens hen kan niet nuttig worden voorgehouden dat een niet-gemoduleerde vernietiging ernstige budgettaire moeilijkheden zou veroorzaken. Niet alleen worden de inkomsten van de bestreden heffing thans ingeschat op minder dan 200 miljoen euro. Bovendien vragen de verzoekende partijen niet om de vernietiging van de gehele bestreden wet, maar enkel van specifieke aspecten ervan. Daarnaast wijzen zij erop dat de voorrang van het Unierecht zich verzet tegen de handhaving van de gevolgen van een nationale norm die strijdig is met een norm van het Unierecht.

A.16.2. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 verzetten zich eveneens tegen een handhaving van de gevolgen. Volgens hen zou een handhaving van de gevolgen het uit te spreken vernietigingsarrest elk nuttig effect ontnemen, aangezien de heffing niet meer van toepassing zal zijn op het ogenblik van de uitspraak van het Hof.

A.16.3. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8034 wijzen erop dat de gevolgen van een nationale bepaling die strijdig is met een norm van het Unierecht slechts kunnen worden gehandhaafd wanneer het Hof van Justitie van de Europese Unie dat toestaat. Een dergelijk arrest ligt niet voor. Zij wijzen daarnaast erop dat budgettaire en administratieve redenen volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie niet kunnen volstaan om de gevolgen van een bepaling die strijdig is met een norm van het Unierecht te handhaven. Bovendien toont de Ministerraad volgens de verzoekende partijen niet aan dat een niet-gemoduleerde vernietiging van de wet van 16 december 2022 ernstige budgettaire moeilijkheden zou veroorzaken. Bovendien wist de Belgische Staat dat hij met het bestreden plafond afweek van het Europese plafond, zodat hij dan ook de gevolgen van zijn keuze moet dragen. Ten slotte betwisten zij dat een niet-gemoduleerde vernietiging van de wet van 16 december 2022 zou leiden tot een voor het Unierecht nadeliger « rechtsvacuüm ».

A.16.4. Volgens de verzoekende partij in de zaak nr. 8035 volgt uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie dat de gevolgen van een nationale bepaling die strijdig is met het Unierecht niet kunnen worden gehandhaafd op grond van budgettaire redenen. In ondergeschikte orde vraagt de verzoekende partij het Hof een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de mogelijkheid voor het Hof om, ingeval het de wet van 16 december 2022 zou vernietigen, de gevolgen ervan te handhaven.

A.16.5. Volgens de verzoekende partij in de zaak nr. 8037 kan het verzoek tot handhaving van de gevolgen niet steunen op budgettaire redenen, daar de door haar aangevoerde grieven geen betrekking hebben op de heffing zelf, maar enkel op het gebruik van vermoedens voor het bepalen van de grondslag van die heffing.

- B -

Ten aanzien van de wet van 16 december 2022 en de context ervan

B.1.1. De verzoekende partijen vorderen de gehele of gedeeltelijke vernietiging van de wet van 16 december 2022 « tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot invoering van een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten » (hierna : de wet van 16 december 2022).

B.1.2. De wet van 16 december 2022 strekt ertoe een antwoord te bieden op de « energiecrisis, die in 2021 begon in de post-COVID-19 periode en begin 2022 verergerde met de gewapende agressie van Rusland tegen Oekraïne » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, p. 4). Die crisis « heeft geleid tot een aanzienlijke daling en verstoring van de gasvoorziening en heeft de gasprijzen doen oplopen », waardoor « ook de prijs van elektriciteit aanzienlijk [is] gestegen », tot wel « dertien keer hoger dan het prijsniveau van vóór de COVID-crisis » (*ibid.*).

Die crisis « treft huishoudens en bedrijven in België hard », terwijl « uit [...] studies van de [Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas] blijkt dat bepaalde elektriciteitsproducenten de voornaamste begunstigden zijn van het surplus aan inkomsten als gevolg van de hogere marktprijzen » (*ibid.*, p. 5). Volgens de wetgever is dat een gevolg van de structuur van de elektriciteitsmarkt en het daaruit voortvloeiende prijsvormingsmechanisme, die inhouden dat de prijzen op de elektriciteitsmarkt worden bepaald door het niveau van de marginale kosten van de laatste elektriciteitscentrale waarop een beroep wordt gedaan (« *pay as clear* »), met andere woorden, « op elk moment bepaalt de duurste marginale eenheid de marktprijs » (*ibid.*). Bijgevolg « realiseren sommige producenten van elektriciteit uit zogenaamde ‘ inframarginale ’ technologieën, gezien de plaats die hun installaties innemen in de ‘ *merit order* ’ (d.w.z. de rangschikking van de productie-installaties volgens hun respectieve marginale kosten), een aanzienlijk surplus aan inkomsten, d.w.z. inkomsten die veel hoger liggen dan de inkomsten die redelijkerwijs konden worden verwacht toen het besluit werd genomen om in deze installaties te investeren » (*ibid.*).

De wet van 16 december 2022 beoogt dan ook « de overwinsten van producenten die geen stijging van hun variabele productiekosten ondervinden te belasten » teneinde deze « volledig of gedeeltelijk, terug te laten vloeien naar de eindconsumenten » (*ibid.*).

B.1.3. Met de invoering van een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten beoogt de wet van 16 december 2022, naar luid van artikel 2 ervan, de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2022/1854 van de Raad van 6 oktober 2022 « betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen » (hierna : de verordening (EU) 2022/1854). Die verordening beoogt een snel en gecoördineerd antwoord te bieden op de sterke stijging van de energieprijzen en de algemene inflatie in de eurozone als gevolg van de escalatie van de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne (overwegingen 1, 4, 5 en 6 van de verordening). Daartoe voorzien de artikelen 6 tot 11 van de verordening in een gemeenschappelijk kader voor de invoering van een plafond op de marktinkomsten van de producenten van elektriciteit en een verdeling van het surplus aan inkomsten onder de eindverbruikers. Volgens de toelichting bij het voorstel dat aan de basis ligt van de verordening (EU) 2022/1854, komt die verordening neer op « het terugvorderen van buitensporige inkomsten uit elektriciteit die wordt geproduceerd door producenten met lagere marginale kosten, zoals hernieuwbare energiebronnen, kernenergie en bruinkool (‘ inframarginale technologieën ’) door een ex-postplafond vast te stellen voor inkomsten per MWh geproduceerde elektriciteit. [...] De maatregel imiteert zo de marktresultaten voor deze technologieën die konden worden verwacht als de mondiale toeleveringsketens normaal zouden functioneren en niet onderhevig zouden zijn aan het inzetten van energie als wapen door verstoringen van de gasvoorziening » COM(2022) 473 final, p. 6).

De artikelen 2, punten 5) en 9), 6, 7, 8 en 10 van de verordening bepalen :

« Artikel 2

Definities

[...]

5) ‘ marktinkomsten ’ : de inkomsten die een producent ontvangt in ruil voor de verkoop en levering van elektriciteit in de Unie, ongeacht de contractuele vorm waarin die ruil plaatsvindt, met inbegrip van stroomafnameovereenkomsten en andere verrichtingen ter afdekking van schommelingen op de groothandelsmarkt voor elektriciteit, met uitzondering van alle door de lidstaten verleende steun;

[...]

9) ‘surplus aan inkomsten’: een positief verschil tussen de marktinkomsten van producenten per MWh elektriciteit en het in artikel 6, lid 1, vastgestelde plafond op marktinkomsten van 180 EUR per MWh elektriciteit ».

« Artikel 6

Verplicht plafond op marktinkomsten

1. De marktinkomsten van producenten die elektriciteit opwekken uit de in artikel 7, lid 1, bedoelde bronnen worden geplafonneerd op maximaal 180 EUR per MWh geproduceerde elektriciteit.

2. De lidstaten passen het plafond op marktinkomsten toe op alle marktinkomsten van producenten, en, indien van toepassing, op intermediairs die namens producenten op groothandelsmarkten voor elektriciteit actief zijn, ongeacht het marktijdsbestek waarin de transactie plaatsvindt en ongeacht of de elektriciteit op een bilaterale, dan wel een gecentraliseerde markt wordt verhandeld.

3. De lidstaten nemen doeltreffende maatregelen om te voorkomen dat de uit hoofde van lid 2 op producenten rustende verplichtingen worden omzeild. Zij zorgen er met name voor dat het plafond op marktinkomsten daadwerkelijk wordt toegepast in gevallen waarin producenten worden gecontroleerd door, of gedeeltelijk eigendom zijn van, andere ondernemingen, met name wanneer zij deel uitmaken van een verticaal geïntegreerde onderneming.

4. De lidstaten beslissen of zij het plafond op marktinkomsten toepassen bij de vereffening van de uitwisseling van energie of daarna.

5. De Commissie biedt de lidstaten sturing bij de uitvoering van dit artikel ».

« Artikel 7

Toepassing van het plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten

1. Het in artikel 6 vastgestelde plafond op marktinkomsten is van toepassing op de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit de volgende bronnen :

- a) windenergie;
- b) zonne-energie (zowel thermische als fotonvoltaïsche zonne-energie);
- c) geothermische energie;
- d) waterkracht zonder reservoir;
- e) biomassa-brandstoffen (vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen), met uitzondering van biomethaan;
- f) afvalstoffen;
- g) kernenergie;
- h) bruinkool;

- i)* ruwe aardolieproducten;
- j)* turf.

2. Het in artikel 6, lid 1, vastgestelde plafond op marktinkomsten is niet van toepassing op demonstratieprojecten of op producenten waarvan de inkomsten per MWh geproduceerde elektriciteit reeds door andere, niet uit hoofde van artikel 8 vastgestelde overheidsmaatregelen worden geplafonneerd.

3. In het bijzonder in gevallen waarin de toepassing van het in artikel 6, lid 1, vastgestelde plafond op marktinkomsten aanzienlijke administratieve lasten met zich meebrengt, kunnen de lidstaten besluiten dat het plafond niet van toepassing is op producenten die elektriciteit opwekken met productie-installaties met een geïnstalleerd vermogen tot 1 MW. [...]

[...]

5. De lidstaten kunnen besluiten dat het plafond op marktinkomsten slechts van toepassing is op 90 % van de marktinkomsten die het in artikel 6, lid 1, vastgestelde plafond op marktinkomsten overschrijden.

6. Producenten, intermediairs en relevante marktdeelnemers, alsook systeembeheerders, in voorkomend geval, verstrekken de bevoegde instanties van de lidstaten en, in voorkomend geval, de systeembeheerders en benoemde elektriciteitsmarktbeheerders, alle nodige gegevens voor de toepassing van artikel 6, onder meer over de geproduceerde elektriciteit en de daaruit voortvloeiende marktinkomsten, ongeacht het markttijdsbestek waarin de transactie plaatsvindt en ongeacht of de elektriciteit op een bilaterale markt, binnen dezelfde onderneming of op een gecentraliseerde markt wordt verhandeld ».

« Artikel 8

Nationale crisismaatregelen

1. De lidstaten kunnen :

a) maatregelen handhaven of invoeren die de marktinkomsten van de producenten die elektriciteit opwekken uit de in artikel 7, lid 1, genoemde bronnen, alsook de marktinkomsten van andere marktdeelnemers, waaronder deelnemers die zich bezighouden met elektriciteitshandel, verder beperken, inclusief de mogelijkheid om tussen technologieën te differentiëren;

b) een hoger plafond op marktinkomsten vaststellen voor producenten die elektriciteit opwekken uit de in artikel 7, lid 1, genoemde bronnen, mits hun investeringen en exploitatiekosten het in artikel 6, lid 1, vastgestelde maximum overschrijden;

c) nationale maatregelen handhaven of invoeren om de marktinkomsten van producenten die elektriciteit opwekken uit andere dan de in artikel 7, lid 1, genoemde bronnen te beperken;

d) een specifiek plafond vaststellen voor de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit uit steenkool;

[...]

2. De in lid 1 bedoelde maatregelen, overeenkomstig deze verordening :

a) zijn evenredig en niet-discriminerend;

b) ondermijnen investeringsignalen niet;

c) zorgen ervoor dat de investerings- en exploitatiekosten worden gedekt;

d) hebben geen versturende werking op de groothandelsmarkt voor elektriciteit en hebben in het bijzonder geen gevolgen voor de rangorde van in te zetten capaciteit (‘ *merit order* ’) en de prijsvorming op de groothandelsmarkt;

e) zijn verenigbaar met het Unierecht ».

« Artikel 10

Verdeling van het surplus aan inkomsten

1. De lidstaten wenden het surplus aan inkomsten dat voortvloeit uit de toepassing van het plafond op marktinkomsten volledig aan voor de financiering van maatregelen die de gevolgen van de hoge elektriciteitsprijzen voor eindafnemers van elektriciteit op gerichte wijze beperken.

[...]

4. De in lid 1 bedoelde maatregelen kunnen bijvoorbeeld het volgende omvatten :

a) financiële compensatie voor eindafnemers van elektriciteit voor het verlagen van hun elektriciteitsverbruik, onder meer door middel van vraagverminderende veilingen of aanbestedingsregelingen;

b) directe overdrachten aan eindafnemers van elektriciteit, onder meer via evenredige kortingen op de netwerktarieven;

c) compensatie voor leveranciers die door staats- of overheidsingrijpen in de prijsstelling overeenkomstig artikel 13 onder de kostprijs elektriciteit moeten leveren aan afnemers;

d) het verlagen van de elektriciteitsprijs voor eindafnemers, onder meer voor een beperkte hoeveelheid van de verbruikte elektriciteit;

e) het bevorderen van investeringen door eindafnemers van elektriciteit in decarbonisatietechnologieën, hernieuwbare energie en investeringen in energie-efficiëntie ».

De verordening (EU) 2022/1854 is in werking getreden op 8 oktober 2022 (artikel 22, lid 1) en de artikelen 6, 7 en 8 ervan zijn van toepassing van 1 december 2022 tot en met 30 juni 2023 (artikel 22, lid 2, c)).

B.1.4.1. Ter uitvoering van de verordening (EU) 2022/1854 voegt artikel 5 van de wet van 16 december 2022 in de wet van 29 april 1999 « betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt » (hierna : de wet van 29 april 1999) een artikel *22ter* in dat voorziet in een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten ingesteld door middel van een heffing ten behoeve van de Staat op het surplus aan inkomsten die tussen 1 augustus 2022 en 30 juni 2023 wordt behaald (artikel *22ter*, § 1, van de wet van 29 april 1999). Het plafond bedraagt 130 euro/MWh (artikel *22ter*, § 4, eerste lid). In afwijking daarvan bedraagt het plafond 180 euro/MWh voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen (artikel *22ter*, § 4, derde lid). Een plafond van 180 euro/MWh geldt tevens voor verbrandingsinstallaties voor stedelijk afval (artikel *22ter*, § 4, vierde lid). Wanneer de verkochte elektriciteit is geproduceerd door middel van een installatie voor elektriciteitsproductie die productiesteun ontvangt welke varieert volgens de evolutie van de marktprijs van elektriciteit, wordt het plafond vastgesteld op 130 euro per MWh elektriciteit of op het niveau van de « *levelized cost of energy* » (LCOE) plus 50 euro per MWh elektriciteit indien dit resultaat hoger is dan 130 euro/MWh, maar niet meer dan 180 euro per MWh elektriciteit (artikel *22ter*, § 4, tweede lid).

De heffing is gelijk aan 100 % van het « surplus aan inkomsten », waaronder wordt verstaan, « het positief verschil tussen de marktinkomsten en het overeenkomstig paragraaf 4 vastgestelde plafond op marktinkomsten, berekend voor elke transactie tot verkoop van elektriciteit in MWh geleverd in de in paragraaf 1 bedoelde periode, en per installatie voor elektriciteitsproductie gelegen in België die gebruik maakt van een van de in artikel 7.1 van Verordening (EU) 2022/1854 genoemde technologieën, met een geïnstalleerd vermogen van minimaal 1 MW » (artikel *22ter*, § 3, eerste en tweede lid).

B.1.4.2. Artikel *22ter*, § 2, van de wet van 29 april 1999 bepaalt wie is onderworpen aan de heffing :

« De heffing is verschuldigd door :

1° iedere natuurlijke of rechtspersoon die in de paragraaf 1 bedoelde periode elektriciteit injecteert in het transmissienet, een net dat een transmissiefunctie heeft, een (gesloten) distributienet, een gesloten industrieel net, een tractienet spoor of een directe lijn, door middel van een in België gelegen installatie voor elektriciteitsproductie die gebruik maakt van een van de in artikel 7.1 van Verordening (EU) 2022/1854 genoemde technologieën, met een geïnstalleerd vermogen van minimaal 1 MW;

2° iedere kernexploitant in de zin van artikel 2, 5°, van de wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage;

3° iedere bijdragende vennootschap in de zin van artikel 2, 11°, van de wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage;

4° iedere eigenaar van de kerncentrale als bedoeld in artikel 4/1 van de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie.

In afwijking van het eerste lid is de heffing niet verschuldigd door energiegemeenschappen van burgers en hernieuwbare energiegemeenschappen of door de gelijkgestelde energiegemeenschappen als bedoeld in de regionale wetgeving, mits het surplus aan inkomsten rechtstreeks aan consumenten die leden van deze gemeenschappen zijn wordt overgedragen ».

B.1.4.3. Artikel 22ter, § 5, eerste lid, van de wet van 29 april 1999 neemt voor de invulling van het begrip « marktinkomsten » de definitie over uit artikel 2, punt 5), van de verordening (EU) 2022/1854, vermeld in B.1.3.

Voor de vaststelling van de marktinkomsten bevat artikel 22ter, § 5, tweede lid, 1° tot 5°, een aantal vermoedens :

« 1° voor de kerncentrales bedoeld in de wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage worden de marktinkomsten berekend per installatie overeenkomstig afdeling 3 van de bijlage bij de wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage, zoals gewijzigd bij de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze centrales en van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met dien verstande dat :

a) het volume van op termijn verkochte elektriciteit wordt geacht te zijn verhandeld op elke dag waarop een dagelijkse notering van een *baseload* kalenderproduct is gepubliceerd door het in voormelde afdeling 3 platform voor de uitwisseling van energieblokken;

b) het volume van elektriciteit dat op de *day-ahead* markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur voor het desbetreffende volume op uurbasis;

2° voor de kerncentrale bedoeld in artikel 4/1 van de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie worden de

marktinkomsten berekend overeenkomstig artikel 4/1, § 2, derde lid, van de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie, met dien verstande dat :

a) het volume van op termijn verkochte elektriciteit wordt geacht te zijn verhandeld op de eerste werkdag van elke maand waarop een dagelijkse notering van een *baseload* kalenderproduct is gepubliceerd door het platform voor de uitwisseling van energieblokken in het kader van de toepassing van artikel 4/1 hierboven;

b) het volume van elektriciteit dat op de *day-ahead* markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur voor het desbetreffende volume op uurbasis;

3° voor de niet onder 1° en 2° bedoelde installaties voor elektriciteitsproductie waarvan de productie onder een stroomafnameovereenkomst valt, worden de marktinkomsten berekend overeenkomstig de bepalingen van dat contract, mits de commerciële voorwaarden van het contract overeenstemmen met redelijke marktvoorwaarden, met dien verstande dat :

a) het volume van op termijn verkochte elektriciteit wordt geacht te zijn verhandeld per dag die door de bovengenoemde overeenkomst in aanmerking wordt genomen om de prijs te bepalen;

b) het volume van elektriciteit dat op de *day-ahead* markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur voor het desbetreffende volume op uurbasis;

4° voor de niet onder 1°, 2° en 3° bedoelde installaties voor elektriciteitsproductie en waarvoor geen productiesteunregeling geldt, of waarvoor een productiesteunregeling geldt waarvan het bedrag niet afhankelijk is van de evolutie van de elektriciteitsprijs, of waarvoor een productiesteunregeling geldt waarvan het bedrag afhankelijk is van de evolutie van de elektriciteitsprijs op een periode van drie jaar, worden de marktinkomsten berekend op basis van het volgende :

a) de verwachte gemiddelde jaarproductie voor verkoop in jaar-1 wordt geacht als op termijn verkocht te zijn op basis van een baseload kalenderproduct volgens de strategie van verkoop van een derde in jaar-3 (CAL+3), een derde in jaar-2 (CAL+2) en een derde in jaar-1 (CAL+1) tegen de prijzen die worden gepubliceerd door een platform voor de uitwisseling van energieblokken dat in België actief is. Deze verwachte gemiddelde jaarproductie voor verkoop in jaar-1 wordt beschouwd als de jaarproductie in 2019 voor installaties voor elektriciteitsproductie die vallen onder de technologieën bedoeld in artikel 7.1, onder a), b), d), e) en f), van Verordening (EU) 2022/1854. Indien de installatie voor elektriciteitsproductie in 2019 niet operationeel was, moet deze verwachte productie in jaar-1 door de schuldenaar worden gerapporteerd. Voor andere installaties voor elektriciteitsproductie wordt deze verwachte gemiddelde jaarproductie voor verkoop in jaar-1 geacht 85 % van de maximumcapaciteit van de installatie voor elektriciteitsproductie te bedragen;

b) het positieve verschil tussen het geproduceerde en verkochte volume van elektriciteit per kwartier en het in a) bedoelde volume van elektriciteit wordt geacht te zijn verkocht tegen de marktreferentieprijs per uur;

c) het volume van op termijn verkochte elektriciteit wordt geacht te zijn verhandeld per dag waarop een dagelijkse notering van een *baseload* kalenderproduct is gepubliceerd door een platform voor de uitwisseling van energieblokken dat in België actief is;

d) het volume van elektriciteit dat op de *day-ahead* markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur;

5° voor de niet onder 1°, 2°, 3° en 4° bedoelde installaties voor elektriciteitsproductie, worden de marktinkomsten berekend op basis van het volgende :

a) de verwachte gemiddelde jaarproductie voor verkoop in jaar-1 wordt geacht als op termijn verkocht te zijn op basis van een *baseload* kalenderproduct in jaar-1 (CAL+1) tegen de prijzen die worden gepubliceerd door een platform voor de uitwisseling van energieblokken dat in België actief is. Deze verwachte gemiddelde jaarproductie voor verkoop in jaar-1 wordt beschouwd als de jaarproductie in 2019 voor installaties voor elektriciteitsproductie die vallen onder de technologieën genoemd in artikel 7.1, onder a), b), d), e) en f), van Verordening (EU) 2022/1854. Indien de installatie voor elektriciteitsproductie in 2019 niet operationeel was, moet deze verwachte productie in jaar-1 door de schuldenaar worden gerapporteerd. Voor andere installaties voor elektriciteitsproductie wordt deze verwachte gemiddelde jaarproductie voor verkoop in jaar-1 geacht 85 % van het maximumcapaciteit van de installatie voor elektriciteitsproductie te bedragen;

b) het positieve verschil tussen het geproduceerde en verkochte volume van elektriciteit per kwartier en het in a) bedoelde volume van elektriciteit wordt geacht te zijn verkocht tegen de marktreferentieprij per uur;

c) het volume van op termijn verkochte elektriciteit wordt geacht te zijn verhandeld per dag waarop een dagelijkse notering van een *baseload* kalenderbasisproduct is gepubliceerd door een platform voor de uitwisseling van energieblokken dat in België actief is, op een periode van één jaar of, wanneer de productiesteunregeling gebaseerd is op de evolutie van de elektriciteitsprijs op een periode van zes maanden, op een periode van zes maanden;

d) het volume van elektriciteit dat op de *day-ahead* markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur ».

Artikel 22ter, § 5, tweede lid, 6°, van de wet van 29 april 1999 bepaalt welke vermoedens kunnen worden weerlegd en hoe dat dient te gebeuren :

« 6° voor de onder 3°, 4° en 5° bedoelde installaties voor elektriciteitsproductie, kan de in de paragraaf 2 bedoelde schuldenaar bewijzen dat de marktinkomsten afwijken van die welke zijn vastgesteld overeenkomstig onder 3°, 4° en 5°, op voorwaarde dat de schuldenaar dit bewijs aanbrengt voor zijn volledige productiepark, en met dien verstande dat :

a) de aan- en verkoop van elektriciteit binnen een verticaal geïntegreerde onderneming of tussen ondernemingen waarvan de ene in het bezit is van of rechtstreeks of onrechtstreeks gedeeltelijk gecontroleerd wordt door de andere, wordt voor de toepassing van dit artikel geacht te zijn gesloten op basis van een prijs die overeenkomt met de marktprijs op de dag van de

transactie voor de leveringsperiode waarop de transactie betrekking heeft, zoals gepubliceerd door een platform voor de uitwisseling van energieblokken die in België actief is;

b) elk geproduceerd en verkocht, maar niet op termijn verkocht volume van elektriciteit wordt geacht te zijn verkocht tegen de marktreferentieprijs;

c) elke verkoop op termijn van elektriciteit is een transactie die wordt gedefinieerd door zijn transactiedatum, prijs en volume;

d) het volume van elektriciteit dat op de *day-ahead* markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur ».

Krachtens artikel 22ter, § 5, derde lid, van de wet van 29 april 1999 wordt, behoudens voor het onder 3° bedoelde vermoeden, het surplus aan inkomsten verminderd met de kosten in verband met de aankoop van volumes van elektriciteit voor de levering van tijdens de in paragraaf 1 bedoelde periode verkochte en niet geproduceerde volumes van elektriciteit, wanneer de werkelijke productie lager is dan de op termijn verkochte productie, ten belope van het positieve verschil tussen de marktreferentieprijs en het in paragraaf 4 bedoelde plafond op marktinkomsten.

B.1.4.4. Artikel 22ter, § 6, van de wet van 29 april 1999 bepaalt dat de aangifte moet worden ingediend bij de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (hierna : de CREG). Voor de periode van 1 augustus 2022 tot en met 31 december 2022 moest dat uiterlijk gebeuren op 30 april 2023 en voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 30 juni 2023, uiterlijk op 7 september 2023 (artikel 22ter, § 6, eerste en tweede lid). Artikel 22ter, § 6, bepaalt tevens de gegevens die in de aangifte moeten worden vermeld (artikel 22ter, § 6, derde lid). De CREG stelt het model van de aangifte en het formaat van de toe te zenden stukken vast (artikel 22ter, § 6, vierde lid). Het formuleert voor elke periode een voorstel voor de verschuldigde heffing met betrekking tot elke schuldenaar en bezorgt die voorstellen aan de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (artikel 22ter, § 7, eerste lid, en § 8). Wanneer de schuldenaar de aangifte niet tijdig heeft ingediend of niet alle gegevens heeft verstrekt die nodig zijn om zijn surplus aan inkomsten vast te stellen, kan de CREG een ambtshalve heffing voorstellen (artikel 22ter, § 7, tweede lid).

B.1.4.5. Artikel 6 van de wet van 16 december 2022 voegt in de wet van 29 april 1999 een artikel 22quater in. Paragraaf 1 van dat artikel belast de CREG met de controle van de aangifte en met het voorstel tot vaststelling van de heffing. Krachtens paragraaf 2 van dat artikel stelt de

Federale Overheidsdienst Economie binnen vijftien werkdagen na de ontvangst van het voorstel van de CREG het bedrag, desgevallend voorlopig, van de verschuldigde heffing vast en geeft hij aan de betrokken schuldenaar kennis van een betalingsbericht. Het betalingsbericht vermeldt de grondslag van de heffing, het te betalen bedrag, de berekeningswijze, de vervaldatum van betaling, de na te leven formaliteiten en de beroepsmiddelen.

Krachtens artikel 22^{quater}, § 4, mogen de schuldenaars de heffing op geen enkele wijze rechtstreeks of onrechtstreeks aan andere ondernemingen of eindverbruikers in rekening brengen of doorgeven.

B.1.4.6. Artikel 22^{quater}, § 5, voorziet voor de kerncentrales bedoeld in artikel 14 van de wet van 11 april 2003 « op de repartitiebijdrage » (hierna : de wet van 11 april 2003), dit zijn de kerncentrales Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3, in een vermindering van de heffing ten belope van het gedeelte van de repartitiebijdrage dat betrekking heeft op de marktinkomsten boven het plafond van 130 euro/MWh elektriciteit. Voor de kerncentrale bedoeld in artikel 4/1 van de wet van 31 januari 2003 « houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie » (hierna : de wet van 31 januari 2003), dit is de kerncentrale Tihange 1, vormt de heffing een werkelijke kost zoals bedoeld in artikel 4/1, § 2, tweede lid, 1°, van de wet van 31 januari 2003.

B.1.4.7. Artikel 22^{quater}, § 6, van de wet van 29 april 1999 bepaalt dat de inkomsten van de heffing worden gebruikt overeenkomstig artikel 10 van de verordening (EU) 2022/1854. De heffing is een fiscaal aftrekbare beroepskost in de zin van artikel 49 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (artikel 22^{quater}, § 7).

B.1.4.8. Krachtens artikel 11 ervan, is de wet van 16 december 2022 in werking getreden op de datum van de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, dit is 22 december 2022.

Ten aanzien van de middelen

B.2. In hun middelen voeren de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8031, 8032, 8033, 8034, 8035 en 8037 in essentie de schending aan, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van :

(1) de artikelen 10, 11, 170 en 172 van de Grondwet, alsook van het beginsel van de gelijkheid voor de belasting en van het beginsel van de voorzienbaarheid van de belasting, in zoverre die bepaling de producenten van elektriciteit uit biomethaan van het toepassingsgebied van het prijsplafond uitsluit (eerste en tweede middel in de zaak nr. 8033);

(2) de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet en van het beginsel van de gelijkheid voor de belastingen, in zoverre die bepaling het toepassingsgebied van de heffing enkel doet steunen op het feit of de productie-installatie al dan niet een geïnstalleerd vermogen van minimaal 1 MW heeft (derde middel in de zaak nr. 8033);

(3) de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet en van het eigendomsrecht, in zoverre die bepaling voorziet in een heffing van 100 % op het surplus van de verkregen marktinkomsten (tweede onderdeel van het tweede middel in de zaak nr. 8031 en zesde middel in de zaak nr. 8035);

(4) de artikelen 10, 11, 170 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, met artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna : het VWEU), met de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, met het beginsel van de energiesolidariteit, alsook van het eigendomsrecht en de vrijheid van ondernemen, in zoverre die bepaling het prijsplafond vaststelt op 130 euro/MWh (tweede middel in de zaak nr. 8032; derde middel in de zaak nr. 8034; derde en zesde middel in de zaak nr. 8035);

(5) de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854, alsook met het rechtszekerheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het vertrouwensbeginsel, in zoverre die bepaling sommige producenten onderwerpt aan een prijsplafond van 130 euro/MWh en andere producenten aan een prijsplafond van 180 euro/MWh, afhankelijk van de technologie die zij gebruiken (eerste en derde middel in de zaak nr. 8031);

(6) de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, punten 5) en 9), 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, met artikel 288 van het VWEU en de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, alsook van het

eigendomsrecht, in zoverre die bepaling het bedrag van de marktinkomsten en dus de belastbare grondslag uitsluitend vaststelt op grond van vijf vermoedens die hetzij onweerlegbaar zijn, hetzij enkel kunnen worden weerlegd op grond van andere vermoedens, in plaats van op de reële inkomsten van de elektriciteitsproducenten (eerste middel in de zaak nr. 8032; tweede middel in de zaak nr. 8034; eerste, vierde en zesde middel in de zaak nr. 8035; eerste en tweede middel in de zaak nr. 8037);

(7) de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in zoverre die bepaling een verschil in behandeling in het leven roept tussen producenten die onder het derde vermoeden vallen, die de kosten bij een onevenwicht van het elektriciteitsnet in mindering kunnen brengen op het bedrag van de marktinkomsten, en producenten die onder de andere vermoedens vallen, die dat niet kunnen (derde middel in de zaak nr. 8032);

(8) de artikelen 10, 11, 170 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6, 7, 8, 20 en 22 van de verordening (EU) 2022/1854, met artikel 288 van het VWEU, met het beginsel van de loyale samenwerking, bepaald in artikel 4, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (hierna : het VEU), met de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, het beginsel van de energiesolidariteit, het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel en het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wetten, alsook van het eigendomsrecht, in zoverre die bepaling voorziet in een retroactieve heffing vanaf 1 augustus 2022, terwijl die retroactieve werking strijdig is met de voormelde bepalingen van de verordening (EU) 2022/1854 en niet onontbeerlijk is voor het algemeen belang (eerste onderdeel van het tweede middel in de zaak nr. 8031; eerste middel in de zaak nr. 8034; tweede, vijfde en zesde middel in de zaak nr. 8035).

Wat betreft de niet-toepassing van de heffing op installaties die elektriciteit opwekken uit biomethaan

B.3. Het eerste en het tweede middel in de zaak nr. 8033 zijn afgeleid uit de schending, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11, 170 en 172 van de Grondwet, alsook van het beginsel van de gelijkheid voor de belasting en van het beginsel van de voorzienbaarheid van de belasting, in zoverre die bepaling enkel de producenten die elektriciteit opwekken uit biogas via een biomethanisatieproces en met behulp van een

warmtekrachtkoppelingsinstallatie, maar niet de producenten die elektriciteit opwekken uit biomethaan door zuivering en compressie van biogas en via een biomethanisatieproces, onderwerpt aan een heffing.

In het eerste middel voeren de verzoekende partijen aan dat dit verschil in behandeling niet redelijk verantwoord is.

In het tweede middel voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden bepaling onduidelijk is, aangezien zij niet eruit kunnen afleiden of de productie van elektriciteit uit biogas via een proces van biomethanisatie onder het toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022 valt. Zij verzoeken het Hof in ondergeschikte orde om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de interpretatie die aan artikel 7, lid 1, *e*), van de verordening (EU) 2022/1854 moet worden gegeven.

Het Hof onderzoekt eerst het tweede middel.

B.4.1. De bestreden maatregel is een belasting.

B.4.2. Artikel 170, § 1, van de Grondwet bepaalt :

« Geen belasting ten behoeve van de Staat kan worden ingevoerd dan door een wet ».

Artikel 172 van de Grondwet bepaalt :

« Inzake belastingen kunnen geen voorrechten worden ingevoerd.

Geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet ».

B.4.3. Uit die bepalingen blijkt dat de essentiële elementen van elke belasting die wordt ingevoerd ten behoeve van de federale overheid, in beginsel door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering moeten worden vastgelegd en dat die elementen in de wet moeten worden vermeld door middel van nauwkeurige, ondubbelzinnige en duidelijke bewoordingen.

Tot de essentiële elementen van de belasting behoren de aanwijzing van de belastingplichtigen, de belastbare materie, de belastbare grondslag, de aanslagvoet en de eventuele belastingvrijstellingen en -verminderingen.

B.4.4. Het wettigheidsbeginsel in fiscale zaken vereist aldus dat de wetgever in voldoende duidelijke, nauwkeurige en ondubbelzinnige bewoordingen bepaalt wie belastingplichtig is zodat, enerzijds, eenieder - desnoods met gepast advies - in de gegeven context in redelijke mate de fiscale gevolgen van zijn handelen kan voorzien zonder te vervallen in overdreven rigiditeit en, anderzijds, aan de fiscale administratie en de rechter geen al te grote beoordelingsbevoegdheid wordt gelaten.

Het wettigheidsbeginsel staat niet eraan in de weg dat een beoordelingsbevoegdheid wordt toegekend aan de fiscale administratie onder toezicht van de rechtscolleges. Zulks betekent niet dat de in het geding zijnde bepaling niet beantwoordt aan de vereiste van voorspelbaarheid.

Aan de vereiste van voorspelbaarheid is voldaan wanneer de belastingplichtige, op basis van de bewoordingen van de wetsbepalingen en, indien nodig, met behulp van de interpretatie daarvan door de rechtscolleges, kan weten of hij aan de belasting is onderworpen.

B.5.1. Uit artikel 22ter, § 2, 1°, en § 3, tweede lid, van de wet van 29 april 1999, ingevoegd bij artikel 5 van de wet van 16 december 2022, volgt dat de bestreden heffing verschuldigd is door iedere natuurlijke of rechtspersoon die tussen 1 augustus 2022 en 30 juni 2023 elektriciteit injecteert in het net, door middel van een in België gelegen installatie voor elektriciteitsproductie « die gebruik maakt van een van de in artikel 7.1 van de verordening (EU) 2022/1854 genoemde technologieën ». De wet van 16 december 2022 verwijst voor het toepassingsgebied van het prijsplafond derhalve naar artikel 7, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854.

B.5.2. Artikel 7, lid 1, e), van de verordening (EU) 2022/1854 verklaart het in artikel 6, lid 1, van de verordening vastgestelde plafond op marktinkomsten van toepassing op de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit die wordt « opgewekt » uit biomassa-brandstoffen (vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen), met uitzondering van biomethaan. Overweging 34 van de verordening (EU) 2022/1854 geeft de volgende toelichting bij deze uitzondering :

« Het plafond op marktinkomsten mag niet van toepassing zijn op technologieën die als inputbrandstoffen worden gebruikt ter vervanging van aardgas, zoals biomethaan, om de conversie van bestaande gasgestookte energiecentrales overeenkomstig de REPowerEU-doelstellingen, met name overeenkomstig de mededeling van de Commissie van 18 mei 2022 over het REPowerEU-plan (‘ het REPowerEU-plan ’), niet in gevaar te brengen ».

Het voorstel dat aan de oorsprong ligt van de verordening (EU) 2022/1854 preciseert, in gelijkaardige zin, dat « het plafond [...] evenmin van toepassing [mag] zijn op energiecentrales die biomethaan gebruiken. Dat is nodig voor het behoud van de stimulansen voor deze technologieën en productietypen om het gasverbruik te verminderen, zoals benadrukt in de REPowerEU-mededeling » (COM(2022) 473 final, p. 9).

B.5.3. Behalve de precisering dat het gaat om vaste of gasvormige biomassabrandstoffen, bevat de verordening (EU) 2022/1854 zelf geen nadere omschrijving van het begrip « biomassabrandstoffen ». Artikel 2, tweede alinea, punt 28), van de richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 « ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking) » bevat wel een definitie van « biogas », en omschrijft dit als een « gasvormige brandstof die uit biomassa wordt geproduceerd ».

B.6.1. Daar overweging 34 van de verordening (EU) 2022/1854 en het voorstel dat aan de oorsprong ligt van die verordening niet spreken van elektriciteit die wordt « opgewekt » uit biomethaan, maar van het « gebruik » van biomethaan en van energiecentrales die biomethaan « gebruiken », is er redelijke twijfel of de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033, in zoverre zij elektriciteit opwekken uit biogas via een biomethanisatieproces en met behulp van een warmtekrachtkoppelinginstallatie, onder het toepassingsgebied van het prijsplafond vallen. De vraag rijst dan ook of die technologie in het licht van de overweging 34 van de verordening (EU) 2022/1854 en het voorstel dat aan de oorsprong ligt van die verordening moet worden beschouwd als elektriciteit opgewekt uit biomethaan en dus uitgesloten is van het toepassingsgebied van het prijsplafond.

B.6.2. Artikel 267 van het VWEU verleent het Hof van Justitie de bevoegdheid om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over zowel de uitlegging van de verdragen en van de handelingen van de instellingen van de Europese Unie als over de geldigheid van die

handelingen. Volgens de derde alinea ervan is een nationale rechterlijke instantie gehouden zich tot het Hof van Justitie te wenden, indien haar beslissingen - zoals die van het Grondwettelijk Hof - volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep. Wanneer er redelijke twijfel is over de interpretatie of de geldigheid van een bepaling van het recht van de Europese Unie die van belang is voor de oplossing van een voor een dergelijk nationaal rechtscollege hangend geschil, dient dat rechtscollege, zelfs ambtshalve, het Hof van Justitie prejudicieel te ondervragen (zie ook HvJ, grote kamer, 6 oktober 2021, C-561/19, *Conorzio Italian Management en Catania Multiservizi SpA*, ECLI:EU:C:2021:799, punten 32-33, 39-47 en 53).

B.6.3. Aangezien er redelijke twijfel is over de interpretatie die aan artikel 7, lid 1, *e*), van de verordening (EU) 2022/1854 moet worden gegeven, dient, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de eerste in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

B.7. In hun eerste middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 aan dat artikel 5 van de wet van 16 december 2022, in de interpretatie dat de bestreden heffing van toepassing is op de producenten die, zoals zij, elektriciteit opwekken uit biogas, via een biomethanisatieproces en met behulp van een warmtekrachtkoppelingsinstallatie, de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet schendt.

B.8.1. Het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet opgenomen beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Dat beginsel verzet zich overigens ertegen dat categorieën van personen, die zich ten aanzien van de betwiste maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.8.2. Artikel 172, eerste lid, van de Grondwet vormt, in fiscale aangelegenheden, een bijzondere toepassing van het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vervatte beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

B.8.3. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet hebben een algemene draagwijdte. Zij verbieden elke discriminatie, ongeacht de oorsprong ervan : de grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie zijn toepasselijk ten aanzien van alle rechten en alle vrijheden, met inbegrip van die welke voortvloeien uit internationale verdragen die België binden.

B.8.4. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie wordt eveneens gewaarborgd bij de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Artikel 20 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bepaalt :

« Eenieder is gelijk voor de wet ».

Artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bepaalt :

« 1. Iedere discriminatie, met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid, is verboden.

2. Binnen de werkingssfeer van de Verdragen en onverminderd de bijzondere bepalingen ervan, is iedere discriminatie op grond van nationaliteit verboden ».

B.9.1. Zoals in B.5.2 is vermeld, wordt de uitsluiting van de toepassing van het marktplafond voor de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biomethaan verklaard door de bekommernis van de Uniewetgever om de REPowerEU-doelstellingen, met name overeenkomstig de mededeling van de Commissie van 18 mei 2022 over het REPowerEU-plan (COM(2022) 230 final), niet in gevaar te brengen. Dat plan heeft tot doel « [de] afhankelijkheid [van de Europese Unie] van Russische fossiele brandstoffen op korte termijn te verminderen door de transitie naar schone energie te versnellen en de krachten te bundelen om een veerkrachtiger energiesysteem en een echte energie-unie tot stand te brengen » (*ibid.*, p. 1). Om die doelstelling te verwezenlijken, stelt het REPowerEU-plan voor

om in te zetten op een opschaling van de ontwikkeling van biomethaan uit biogas door, onder meer, « de oprichting van een industrieel partnerschap voor biogas en biomethaan om de waardeketen voor hernieuwbare gasen te stimuleren; het nemen van aanvullende maatregelen om biogasproducenten aan te moedigen energiegemeenschappen op te richten; het bieden van stimulansen voor de opwaardering van biogas tot biomethaan » (*ibid.*, p. 9). Het REPowerEU-plan beschouwt biogas en biomethaan dus als vergelijkbare bronnen in het kader van de transitie van fossiele energie naar hernieuwbare energie.

B.9.2. Derhalve rijst de vraag of artikel 7, lid 1, *e*), van de verordening (EU) 2022/1854 verenigbaar is met de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in zoverre het enkel de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biomethaan door zuivering en compressie van biogas en door middel van een proces van biomethanisering uitsluit van het toepassingsgebied van het prijsplafond, maar niet de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biogas, via een biomethanisatieproces en met behulp van een warmtekrachtkoppelingsinstallatie. Er is dan ook reden om, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de tweede in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wat betreft de niet-toepassing van de bestreden heffing op installaties met een geïnstalleerd vermogen van maximaal 1 MW

B.10. Het derde middel in de zaak nr. 8033 is afgeleid uit de schending, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet en van het beginsel van de gelijkheid voor de belasting, in zoverre de bestreden bepaling het toepassingsgebied van de heffing enkel doet steunen op het feit of de productie-installatie al dan niet een geïnstalleerd vermogen van minimaal 1 MW heeft, zonder dat het voorziet in een progressief tarief of in een afwijking of een uitzondering voor bepaalde types van installaties.

B.11.1. Uit artikel 22ter, § 2, 1°, en § 3, tweede lid, van de wet van 29 april 1999, ingevoegd bij artikel 5 van de wet van 16 december 2022, volgt dat de bestreden heffing enkel verschuldigd is voor installaties voor elektriciteitsproductie « met een geïnstalleerd vermogen van minimaal 1 MW ». De bestreden bepaling maakt daartoe gebruik van de mogelijkheid bepaald in artikel 7, lid 3, eerste zin, van de verordening (EU) 2022/1854. Dat artikel laat de

lidstaten toe om « in het bijzonder in gevallen waarin de toepassing van het in artikel 6, lid 1, vastgestelde plafond op marktinkomsten aanzienlijke administratieve lasten met zich meebrengt, [...] [te] besluiten dat het plafond niet van toepassing is op producenten die elektriciteit opwekken met productie-installaties met een geïnstalleerd vermogen tot 1 MW ».

B.11.2. De parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 licht het gebruik van die mogelijkheid als volgt toe :

« In overeenstemming met artikel 7.3 van Verordening (EU) 2022/1854 wordt echter gebruik gemaakt van de aan de lidstaten geboden mogelijkheid om schuldenaars die elektriciteit produceren door middel van installaties voor elektriciteitsproductie met een geïnstalleerd vermogen van maximaal 1 MW buiten beschouwing te laten. Deze drempel wordt beoordeeld per installatie van elektriciteitsproductie overeenkomstig het geïnstalleerde vermogen zoals blijkt uit documenten zoals vergunningen, subsidies, autorisaties, besluiten, aansluitings- en toegangscontracten, enz. Onder deze drempel moeten producenten worden beschouwd als kleine producenten (doorgaans particulieren/prosumenten) voor wie de administratieve last van het innen van de heffing niet in verhouding zou staan tot de hoeveelheid elektriciteit die aan derden kan worden verkocht (aangezien de elektriciteit voor deze installaties ook grotendeels door de producenten zelf wordt verbruikt) » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, pp. 19 en 20).

De verantwoording van de wetgever stemt derhalve overeen met de in artikel 7, lid 3, eerste zin, van de verordening (EU) 2022/1854 opgenomen verantwoording voor de mogelijkheid om installaties met een geïnstalleerd vermogen onder 1 MW vrij te stellen van de toepassing van het marktplafond, namelijk het rekening willen houden met het gegeven dat de toepassing van het in artikel 6, lid 1, van de verordening vastgestelde plafond op marktinkomsten aanzienlijke administratieve lasten met zich kan meebrengen. Die mogelijkheid kwam ook al voor in de initiële versie van artikel 7, lid 3, zoals opgenomen in het voorstel dat aan de oorsprong ligt van de verordening (EU) 2022/1854, met dien verstande dat het minimumvermogen op een veel lager niveau werd bepaald, namelijk op 20 kW : « Om buitensporige administratieve lasten te voorkomen en de toepassing van de voorgestelde maatregel efficiënt te laten verlopen, moet het lidstaten worden toegestaan het inkomstenplafond niet toe te passen op producenten die elektriciteit opwekken uit installaties met een capaciteit van minder dan 20 kW » (COM(2022) 473 final, pp. 10 en 39). In het kader van het verdere wetgevingsproces werd de minimumdrempel uiteindelijk verhoogd tot 1 MW.

B.12. Volgens de verzoekende partijen in de zaak nr. 8033 worden in het bijzonder producenten van elektriciteit uit biomassa, zoals zij, benadeeld door de minimumdrempel van 1 MW, omdat veel biomassacentrales een minimaal geïnstalleerd vermogen van net minder of net meer dan 1 MW hebben en bijgevolg net wel of net niet onder de toepassing van de bestreden heffing vallen.

B.13.1. Het is eigen aan een drempel een verschil in behandeling tot stand te brengen tussen de personen die de drempel bereiken en diegenen die de drempel niet bereiken.

B.13.2. Niet alleen in het licht van de doelstelling om buitensporige administratieve lasten te voorkomen, maar ook rekening houdend met het opzet van de verordening (EU) 2022/1854 om een antwoord te bieden op de buitengewone marktinkomsten als gevolg van de verkoop van elektriciteit tegen hoge prijzen en met lagere marginale kosten (overweging 4 van de verordening (EU) 2022/1854), lijkt een drempel van 1 MW, die uit zijn aard voornamelijk van toepassing is op professionele producenten, niet zonder redelijke verantwoording. Het bereiken van de drempel leidt tot de toepassing van een heffing aan een aanslagvoet van 100 % (zie B.16.1 tot B.16.4) op inkomsten die zich boven een door artikel 5 van de wet van 16 december 2022 verlaagd plafond bevinden (zie B.19 tot B.26).

Die vaststelling kan de vraag doen rijzen of de drempel van 1 MW geïnstalleerd vermogen verenigbaar is met de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Aangezien de bestreden bepaling voor de invoering van die drempel uitvoering geeft aan artikel 7, lid 3, eerste zin, van de verordening (EU) 2022/1854 en noch dat artikel noch enig ander artikel van de verordening de lidstaten toelaat om te voorzien in een progressief tarief of in een afwijking of een uitzondering naargelang van het geïnstalleerd vermogen van de betrokken installatie, is er reden om, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de derde in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wat betreft de aanslagvoet van de bestreden heffing

B.14. Het tweede onderdeel van het tweede middel in de zaak nr. 8031 en het zesde middel in de zaak nr. 8035 zijn afgeleid uit de schending, door artikel 5 van de wet van 16 december

2022, van de artikelen 10, 11, 16, 170 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in zoverre die bepaling de aanslagvoet van de bestreden heffing vaststelt op 100 %.

B.15.1. Artikel 16 van de Grondwet bepaalt :

« Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan ten algemenen nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling ».

Artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (hierna : het Eerste Aanvullend Protocol) bepaalt :

« Alle natuurlijke of rechtspersonen hebben recht op het ongestoord genot van hun eigendom. Niemand zal van zijn eigendom worden beroofd behalve in het algemeen belang en met inachtneming van de voorwaarden neergelegd in de wet en in de algemene beginselen van het internationaal recht.

De voorgaande bepalingen zullen echter op geen enkele wijze het recht aantasten dat een Staat heeft om die wetten toe te passen welke hij noodzakelijk oordeelt om toezicht uit te oefenen op het gebruik van eigendom in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen en boeten te verzekeren ».

Artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bepaalt :

« 1. Eenieder heeft het recht de goederen die hij rechtmatig heeft verkregen in eigendom te bezitten, te gebruiken, erover te beschikken en te vermaken. Niemand mag zijn eigendom worden ontnomen, behalve in het algemeen belang, in de gevallen en onder de voorwaarden waarin de wet voorziet en mits zijn verlies tijdig op billijke wijze wordt vergoed. Het gebruik van de goederen kan bij de wet worden geregeld, voor zover het algemeen belang dit vereist.

2. Intellectuele eigendom is beschermd ».

B.15.2. Aangezien artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol en artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie een draagwijdte hebben die analoog is met die van artikel 16 van de Grondwet, vormen de erin vervatte waarborgen een onlosmakelijk geheel met die welke zijn opgenomen in artikel 16 van de Grondwet, zodat het Hof, bij zijn toetsing van de bestreden bepaling, ermee rekening houdt.

B.15.3. Artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol biedt niet alleen bescherming tegen een onteigening of een eigendomsberoving (eerste alinea, tweede zin), maar ook tegen elke verstoring van het genot van eigendom (eerste alinea, eerste zin). Een belasting of een andere heffing houdt in beginsel een inmenging in het recht op het ongestoord genot van eigendom in.

Bovendien vermeldt artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol dat de bescherming van het eigendomsrecht « echter op geen enkele wijze het recht [aantast] dat een Staat heeft om die wetten toe te passen welke hij noodzakelijk oordeelt om toezicht uit te oefenen op het gebruik van eigendom in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen en boeten te verzekeren ».

De inmenging in het recht op het ongestoord genot van de eigendom is enkel verenigbaar met dat recht indien ze een redelijk verband van evenredigheid vertoont met het nagestreefde doel, dit wil zeggen indien ze het billijke evenwicht tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van dat recht niet verbreekt. Ofschoon de fiscale wetgever over een ruime beoordelingsmarge beschikt, schendt een belasting bijgevolg dat recht indien ze op de belastingplichtige een overdreven last doet wegen of fundamenteel afbreuk doet aan zijn financiële situatie (EHRM, 31 januari 2006, *Dukmedjian t. Frankrijk*, ECLI:CE:ECHR:2006:0131JUD006049500, §§ 52-58; beslissing, 15 december 2009, *Tardieu de Maleissye e.a. t. Frankrijk*, ECLI:CE:ECHR:2009:1215DEC005185407; 16 maart 2010, *Di Belmonte t. Italië*, ECLI:CE:ECHR:2010:0316JUD007263801, §§ 38-40).

B.15.4. Het komt de wetgever toe de aanslagvoet van de belasting vast te stellen. Hij beschikt ter zake over een ruime beoordelingsbevoegdheid. Fiscale maatregelen maken immers een wezenlijk onderdeel uit van het sociaal-economische beleid. Zij zorgen niet alleen voor een substantieel deel van de inkomsten die de verwezenlijking van dat beleid mogelijk moeten maken, maar zij laten de wetgever ook toe om sturend en corrigerend op te treden en op die manier het sociale en economische beleid vorm te geven.

De maatschappelijke keuzen die bij het inzamelen en het inzetten van middelen moeten worden gemaakt, behoren tot de bevoegdheid van de wetgever. Het Hof vermag dergelijke beleidskeuzen, alsook de motieven die daaraan ten grondslag liggen, slechts af te keuren indien zij op een manifeste vergissing zouden berusten of indien zij onredelijk zouden zijn.

B.16.1. Krachtens artikel 22ter, § 3, eerste lid, van de wet van 29 april 1999, ingevoegd bij artikel 5 van de wet van 16 december 2022, is de heffing gelijk aan 100 % van het « surplus » aan inkomsten uit de verkoop van elektriciteit, te weten het positief verschil tussen de marktinkomsten en het overeenkomstig paragraaf 4 van die bepaling vastgestelde plafond.

B.16.2. Door te preciseren dat de marktinkomsten van de elektriciteitsproducenten worden « geplafonneerd » op maximaal 180 euro/MWh, impliceert artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 een volledige afroaming van - of een heffing aan 100 % op - de inkomsten die dat plafond overschrijden. Artikel 7, lid 5, van dezelfde verordening laat de lidstaten evenwel toe om het prijsplafond slechts op 90 % van het surplus aan marktinkomsten toe te passen. Krachtens overweging 39 van de verordening moet die mogelijkheid de lidstaten toelaten om de « voorzieningszekerheid » te waarborgen.

B.16.3. De parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 verantwoordt de keuze voor de aanslagvoet van 100 % als volgt :

«De heffing is vastgesteld op 100 procent van het surplus aan inkomsten. Verordening (EU) 2022/1854 voorziet inderdaad in een totale afroaming van inkomsten boven het plafond dat erin is vastgesteld - onverminderd de mogelijkheid voor de lidstaten om in een specifiek plafond te voorzien » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, p. 21).

Uit die toelichting blijkt dat de wetgever zich voor de aanslagvoet van 100 % op het surplus aan inkomsten heeft gebaseerd op de tekst van artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854.

B.16.4. Weliswaar wordt, zoals in de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 (*ibid.*, pp. 21-23) en door de Ministerraad wordt opgemerkt, het belastingtarief van 100 % niet toegepast op de belastbare inkomsten van de in artikel 22ter, § 2, eerste lid, van de wet van 29 april 1999 vermelde elektriciteitsproducenten, maar op het « surplus » aan inkomsten die deze laatsten hebben genoten, overigens voor een in de tijd beperkte periode, uit de verkoop van elektriciteit, dat wil zeggen de inkomsten die een bepaald plafond overschrijden, waarbij die inkomsten, blijkens de in B.1.2 en B.1.3 vermelde toelichting, veel hoger liggen dan de inkomsten die zij redelijkerwijs konden verwachten.

Een heffing tegen een tarief van 100 % of een integrale afroaming van die inkomsten kan, ook rekening houdend met de mogelijkheid om het prijsplafond te verlagen (zie B.19 tot B.26), worden beschouwd als een inmenging in het recht op het ongestoord genot van de eigendom in de zin van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol (vergelijk EHRM, 2 juli 2013, *R.Sz. t. Hongarije*, ECLI:CE:ECHR:2013:0702JUD004183811, §§ 54-56 ; 25 juni 2013, *Gáll t. Hongarije*, ECLI:CE:ECHR:2013:0625JUD004957011, §§ 64-65; 14 mei 2013, *N.K.M. t. Hongarije*, ECLI:CE:ECHR:2013:0514JUD006652911, §§ 65-66) die het billijke evenwicht tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het eigendomsrecht kan verstoren.

B.16.5. Aangezien de bestreden bepaling het belastingtarief van 100 % op het surplus aan marktinkomsten heeft overgenomen van artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, is er reden om, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de vierde in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wat betreft het algemene prijsplafond van 130 euro/MWh

B.17. Het tweede middel in de zaak nr. 8032, het derde middel in de zaak nr. 8034 en het derde en het zesde middel in de zaak nr. 8035 zijn afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, met artikel 288 van het VWEU, met de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, met het beginsel van de energiesolidariteit, alsook van het eigendomsrecht, zoals gewaarborgd in artikel 16 van de Grondwet, in artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol en in artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en van de vrijheid van ondernemen, zoals gewaarborgd in artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

De middelen zijn gericht tegen de invoering van een prijsplafond van 130 euro/MWh door artikel 5 van de wet van 16 december 2022. De verzoekende partijen voeren ten eerste aan dat dit prijsplafond strijdig is met de verordening (EU) 2022/1854, aangezien artikel 6 ervan slechts de invoering van een prijsplafond van 180 euro/MWh toelaat en er evenmin voldaan is aan de voorwaarden om van dat plafond af te wijken, zoals bepaald in artikel 8 van de verordening. In ondergeschikte orde verzoeken zij het Hof om over de interpretatie van de artikelen 6 en 8 van

de verordening een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Daarnaast voeren zij aan dat een prijsplafond van 130 euro/MWh hun eigendomsrecht en hun vrijheid van ondernemen op een onevenredige wijze aantast, aangezien dat plafond hen belet om hun investerings- en exploitatiekosten terug te verdienen.

B.18. Krachtens artikel 288, tweede lid, van het VWEU heeft een verordening een algemene strekking, is zij verbindend in al haar onderdelen en is zij rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

De rechtstreekse toepasselijkheid impliceert dat de nationale instanties in beginsel geen uitvoeringsmaatregelen hoeven vast te stellen. Voor sommige bepalingen ervan kunnen evenwel uitvoeringsmaatregelen van de lidstaten noodzakelijk zijn. Lidstaten mogen nationale uitvoeringsmaatregelen aannemen, op voorwaarde dat deze de rechtstreekse werking van de verordening niet verhinderen, het communautaire karakter ervan niet verbergen en, binnen de grenzen van de bepalingen ervan, het gebruik van de bij die verordening toegekende beoordelingsmarge nader aangeven (HvJ, 25 oktober 2012, C-592/11, *Ketelä*, ECLI:EU:C:2012:673, punten 35 en 36; 21 december 2011, C-316/10, *Danske Svineproducenter*, ECLI:EU:C:2011:863, punten 39 tot 41).

B.19. Artikel 22ter, § 4, eerste lid, van de wet van 29 april 1999, ingevoegd bij artikel 5 van de wet van 16 december 2022, voert een plafond in van, in beginsel, 130 euro/MWh op de inkomsten die de producenten tussen 1 augustus 2022 en 30 juni 2023 uit de verkoop en levering van elektriciteit hebben behaald. Zoals hiervoor werd vermeld, wordt op het « surplus aan inkomsten », zijnde de marktinkomsten boven het plafond van 130 euro/MWh, een heffing van 100 % toegepast, berekend voor elke transactie tot verkoop van elektriciteit in MWh geleverd (artikel 22ter, § 3, eerste lid, van de wet van 29 april 1999).

B.20. Artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 stelt het plafond op de marktinkomsten vast op « maximaal 180 EUR per MWh ». Artikel 8, lid 1, *a*), van de verordening laat de lidstaten evenwel toe om, bij wege van « nationale crisismaatregel », maatregelen te handhaven of in te voeren die de marktinkomsten « verder beperken, inclusief de mogelijkheid om tussen technologieën te differentiëren ».

B.21. De parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 verantwoordt de invoering van een lager prijsplafond als volgt :

« Het plafond van 180 euro/MWh stemt niet overeen met de realiteit van de Belgische elektriciteitsmarkt en is in dit wetsontwerp vastgesteld op 130 euro/MWh, of als de steun gebaseerd is op de LCOE, op de LCOE van de betrokken installatie plus 50 euro (maar ten minste 130 euro/MWh en niet meer dan 180 euro/MWh, behoudens voor de technologieën van biomassa en verbrandingsinstallaties voor stedelijk afval waarvoor het plafond op 180 euro/MWh bepaald wordt (zie voorgesteld artikel 22ter, § 4).

[...]

Paragraaf 4

In Verordening (EU) 2022/1854 wordt het plafond op marktinkomsten vastgesteld op 180 euro/MWh, hetgeen geacht wordt ‘ consequent aanzienlijk ’ hoger te liggen dan de gemiddelde piekprijzen op de groothandelsmarkt vóór februari 2022, en dus ruim boven de verwachtingen van de marktspelers wanneer zij in deze periode initiële investeringsbeslissingen nemen.

Artikel 8.1, a), van Verordening (EU) 2022/1854 staat de lidstaten echter toe de marktinkomsten van de betrokken producenten verder te beperken.

De Europese Commissie gaat er namelijk van uit dat het plafond hoger moet zijn dan de verwachte gemiddelde piekprijs. De Commissie is van mening dat de piekuren overeenkomen met ten minste 10 % van de duurste uren.

De maximumwaarde van de verwachte gemiddelde piekprijs kan derhalve worden geschat door het gemiddelde te nemen van de prijzen van de 10 % duurste uren op EPEX SPOT Belgium, die zijn waargenomen vóór de huidige energiecrisis en vóór de COVID-crisis, om een onderschatting te voorkomen.

De CREG heeft de maximumwaarde van de verwachte gemiddelde piekprijs genomen, geschat door de gemiddelde prijs van de 10 % duurste uren op EPEX SPOT Belgium, waargenomen vóór de huidige energiecrisis en vóór de COVID-crisis, om een onderschatting te vermijden. De verwachte gemiddelde piekprijs kan derhalve worden geraamd op ongeveer 80 euro/MWh. In 2019 bedroeg de gemiddelde piekprijs in België immers 76 euro/MWh en over de periode 2016-2019 bedroeg de gemiddelde piekprijs in België 86 euro/MWh. De CREG heeft ook de termijnprijzen voor 2022 in 2019 onderzocht. In dit verband bedroegen de verwachtingen van de Belgische elektriciteitsproducenten minder dan 53 euro/MWh.

Het niveau waarop het plafond wordt vastgesteld, mag het vermogen van de producenten waarop het wordt toegepast, waaronder producenten van hernieuwbare energie, om hun investeringen en exploitatiekosten terug te verdienen niet in gevaar brengen, en moet toekomstige investeringen in de capaciteit die nodig is voor een koolstofvrij en betrouwbaar elektriciteitssysteem veiligstellen en aanmoedigen. Op deze basis wordt voorgesteld een marge van 50 euro/MWh toe te voegen aan de verwachte gemiddelde piekprijs vóór de energiecrisis en aldus het plafond voor de marktinkomsten vast te stellen op [...] 130 euro/MWh (d.w.z. de bovengenoemde 80 euro/MWh + 50 euro/MWh).

[...]

De 80 euro/MWh te verwachten piekprijzen (gedurende 10 % van de tijd), berekend door de CREG, omvat reeds het te verwachten investerings signaal.

Echter moet ook rekening gehouden worden met het feit dat het algemene prijsniveau meer dan verwacht gestegen is. Uit de meest recente analyse van de prijzen, het ‘ Halfjaarlijks verslag 2022 van het instituut voor de nationale rekeningen : Inflatieverloop in België en de buurlanden in het eerste semester 2022 ’, blijkt dat de totale inflatie in België, gemeten op basis van het geharmoniseerde indexcijfer der consumptieprijzen (GICP), in het tweede kwartaal van 2022 uitkwam op gemiddeld 9,9 %. Dit is het hoogste niveau sinds de start van de berekeningen in 1997 volgens de Eurostatmethodologie. Sinds begin 2021 is de totale inflatie in België elk kwartaal gestegen.

Bijna twee derde van deze totale inflatie in België is te wijten aan de inflatie van de energieprijzen. De prijzen voor energieproducten zijn volgens de laatst beschikbare kwartaalgegevens in het tweede kwartaal gemiddeld +64,3 % op jaarbasis gestegen.

[...]

Om hiermee rekening te houden is een marge van 62,5 % op de verwachte maximale inkomst van 80 euro/MWh een redelijke en verantwoorde marge.

Op basis van de aanbeveling van de NBB dient een drempel bovendien voldoende hoog te worden vastgelegd om rekening te houden met verliezen uit het verleden (p. 23 van de bovenvermelde nota van de NBB). Volgens de NBB (p. 13 van de bovenvermelde nota van de NBB) vertegenwoordigen de gemaakte verliezen in het verleden ongeveer 2 miljard euro in de afgelopen 3 jaar (waaronder ook uitzonderlijke niet recurrente verliezen). Rekening houdend met de jaarlijkse inframarginale elektriciteitsproductie in België van ongeveer 50 TWh, zou een prijs van 40 euro/MWh in de betrokken belastingperiode deze volledige verliezen dekken.

Zo dekt de voorziene marge zowel de verhoogde handelsrisico's als de verliezen in het verleden. Beiden kunnen daarom 50/50 gewogen in rekening gebracht worden, wat leidt tot, afgerond naar boven, 130 euro/MWh.

Vanuit dit oogpunt bepaalt artikel 8.2, *b*), van Verordening (EU) 2022/1854 uitdrukkelijk dat de door de lidstaten vastgestelde nationale maatregelen de investerings signalen niet in gevaar mogen brengen, en artikel 8.2, *c*), dat de investerings- en exploitatiekosten worden gedekt. Zo kunnen onverwachte inkomsten worden gerealiseerd om winst te maken en de investeringen mogelijk te maken die ons land nodig heeft voor voorzieningszekerheid en energietransitie. Een bepaalde situatie mag er echter niet toe leiden dat dezelfde actoren van onverhoopte inkomsten profiteren ten koste van de consumenten. Op basis hiervan wordt derhalve een redelijke marge van 50 euro extra op de 80 euro/MWh toegepast. Zo wordt het Belgische plafond vastgesteld op 130 euro/MWh » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, pp. 8, 24-27).

De wetgever doet het verlaagde prijsplafond bijgevolg steunen op artikel 8, lid 1, *a*), van de verordening (EU) 2022/1854. In zijn memories leidt de Ministerraad de mogelijkheid om

van het plafond van 180 euro/MWh af te wijken, af uit zowel het voormelde artikel 8, lid 1, *a*), als uit het gebruik van het woord « maximaal » in de tekst van artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854.

B.22.1. Terminologisch zou uit het woord « maximaal » in artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 kunnen worden afgeleid dat die bepaling zich niet ertegen verzet dat de lidstaten een lager prijsplafond invoeren, hetgeen ook zou aansluiten bij de doelstelling van de verordening om de hoge winsten van de elektriciteitsproducenten te belasten en de opbrengst ervan te gebruiken voor de financiering van maatregelen die de gevolgen van de hoge elektriciteitsprijzen voor eindafnemers van elektriciteit beperken (zie de overwegingen 1, 3, 4, 5 en 8 van de verordening, alsook artikel 10 ervan).

B.22.2. Gelet op de eigenheid van het prijsplafond, dat bestaat in het, in principe, integraal belasten van alle marktinkomsten boven een bepaalde grens, met als gevolg dat hoe lager de grens waarop het prijsplafond wordt vastgesteld, hoe meer inkomsten er worden belast en dus hoe zwaarder de belasting weegt, zou het woord « maximaal » in artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 evenwel ook zo kunnen worden geïnterpreteerd dat de lidstaten het prijsplafond van 180 euro/MWh wel kunnen verhogen, maar niet verlagen. Het bedrag van 180 euro/MWh vormt dan eerder een « minimumgrens », dat door de lidstaten niet mag worden verlaagd.

Een dergelijke interpretatie zou aansluiten bij de eveneens door de verordening (EU) 2022/1854 nagestreefde doelstelling om de financiële positie en het investeringsvermogen van de elektriciteitsproducenten niet in het gedrang te brengen. Zo bepaalt overweging 27 van de verordening (EU) 2022/1854 dat het niveau waarop het plafond op marktinkomsten wordt vastgesteld, « geen afbreuk [mag] doen aan het vermogen van de producenten op wie het wordt toegepast, met inbegrip van producenten van hernieuwbare energie, om hun investerings- en exploitatiekosten terug te verdienen » en dat het « toekomstige investeringen in de capaciteit die nodig is voor een koolstofvrij en betrouwbaar elektriciteitssysteem in stand [moet] houden en stimuleren ». Daartoe wordt, krachtens dezelfde overweging « het plafond op marktinkomsten, dat een uniform plafond in de hele Unie is, [...] het meest geschikt [geacht] om de werking van de interne elektriciteitsmarkt te vrijwaren, aangezien de op prijzen gebaseerde concurrentie tussen elektriciteitsproducenten op basis van verschillende technologieën, met name voor hernieuwbare energiebronnen, hierdoor in stand wordt

gehouden ». Luidens overweging 29 van de verordening is het prijsplafond van 180 euro/MWh « aanzienlijk hoger, met inbegrip van een redelijke marge, dan de huidige genormaliseerde energiekosten (‘ *levelised cost of energy* ’, LCOE) voor de relevante opwekkingstechnologieën, zodat de producenten waarop het van toepassing is, hun investeringen en exploitatiekosten kunnen dekken ». Volgens die overweging kan, gelet op die aanzienlijke marge, niet worden verwacht dat het afbreuk doet aan de investering in nieuwe inframarginale capaciteit.

B.22.3. Ten slotte zou de term « maximaal » die wordt gebruikt in artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, ook kunnen worden geïnterpreteerd als de loutere uitdrukking van het idee van een plafonnering. In die interpretatie zou de zinsnede dat de marktinkomsten « worden geplafonneerd op maximaal 180 euro per MWh » impliceren dat die inkomsten worden geplafonneerd op 180 euro/MWh. De definitie van het begrip « surplus aan inkomsten » in artikel 2, punt 9), van de verordening (EU) nr. 2022/1854 verwijst overigens naar « het in artikel 6, lid 1, vastgestelde plafond op marktinkomsten van 180 EUR per MWh elektriciteit », zonder het woord « maximaal » te gebruiken.

B.22.4. De in B.22.1 tot B.22.3 vermelde interpretaties van het woord « maximaal » in artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 doen ook vragen rijzen over de verhouding van die bepaling met artikel 8, lid 1, van de verordening. Zoals hiervoor werd vermeld, laat artikel 8, lid 1, *a*), van de verordening de lidstaten toe om nationale crisismaatregelen te handhaven of in te voeren die de marktinkomsten van de producenten « verder beperken », waaronder de invoering van een lager prijsplafond zou kunnen worden begrepen. Krachtens artikel 8, lid 1, *b*), ervan kunnen lidstaten een hoger plafond op marktinkomsten vaststellen voor producenten die onder het toepassingsgebied van de verordening vallen, mits hun investeringen en exploitatiekosten het in artikel 6, lid 1, vastgestelde prijsplafond overschrijden.

Zoals blijkt uit B.1.3, verbindt artikel 8, lid 2, van de verordening (EU) 2022/1854 evenwel strikte voorwaarden aan de invoering van de in artikel 8, lid 1, bedoelde maatregelen. Zo moeten die maatregelen evenredig zijn en mogen zij niet discriminerend zijn (artikel 8, lid 2, *a*) en moeten zij verenigbaar zijn met het Unierecht (artikel 8, lid 2, *e*). Bovendien mogen zij

de investeringsignalen niet ondermijnen (artikel 8, lid 2, *b*)), moeten zij de investerings- en exploitatiekosten dekken (artikel 8, lid 2, *c*) en mogen zij de werking van de groothandelsmarkt voor elektriciteit niet verstoren (artikel 8, lid 2, *d*). Zowel de interpretatie vermeld in B.22.1 als die vermeld in B.22.2 zouden kunnen impliceren dat de lidstaten, zonder enige beperking, van het in artikel 6, lid 1, vastgestelde prijsplafond kunnen afwijken, waardoor artikel 8, lid 1, *a*) en *b*), van de verordening als overbodige bepalingen zouden kunnen worden beschouwd. Er is dus twijfel over de interpretatie die aan artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 moet worden gegeven.

B.22.5. Minstens heerst er twijfel of artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 een lidstaat toelaat om een prijsplafond in te voeren dat 50 euro/MWh lager is dan het in de verordening vastgestelde prijsplafond, hetgeen een beduidende verlaging respectievelijk verzwaring is. In dat verband moet niet alleen worden gewezen op de voormelde doelstelling van de verordening inzake het vrijwaren van de belangen van de elektriciteitsproducenten, maar ook op het opzet van de verordening om een gecoördineerd antwoord te bieden op de stijging van de energieprijzen. Luidens overweging 9 van de verordening kunnen « ongecoördineerde nationale maatregelen [...] de werking van de interne energiemarkt aantasten, de voorzieningszekerheid in gevaar brengen en leiden tot verdere prijsstijgingen in de lidstaten die het zwaarst door de crisis zijn getroffen ». Krachtens overweging 11 kunnen ongecoördineerde plafonds op marktinkomsten uit elektriciteit die wordt geproduceerd door generatoren met lagere marginale kosten, zoals hernieuwbare energiebronnen of kernenergie (zogenaamde « inframarginale generatoren »), leiden tot aanzienlijke verstoringen tussen de generatoren in de Unie.

B.22.6. Er is eveneens twijfel of het door de bestreden bepaling ingevoerde prijsplafond kan worden verantwoord op grond van artikel 8, lid 1, *a*), en lid 2, van de verordening (EU) 2022/1854. De verzoekende partijen in de zaken nrs. 8031, 8032, 8034 en 8035 betwisten dit alvast.

Ten eerste verschillen de verzoekende partijen en de Ministerraad van mening over het feit of een verlaging van het prijsplafond op grond van artikel 8, lid 1, *a*), van de verordening (EU) 2022/1854 moet kunnen worden verantwoord als een « nationale crisismaatregel » in de zin van

de titel van artikel 8. De verzoekende partijen zijn van mening dat dit wel moet en leiden dit af uit overweging 40 van de verordening. Krachtens die overweging moet de mogelijkheid voor lidstaten om nationale crisismaatregelen in te voeren, dan wel om deze te handhaven, worden gezien als een antwoord op mogelijke sterke verschillen tussen lidstaten wat betreft « de productiemix en de kostenstructuur van elektriciteitsproductie-installaties », waarbij die mogelijkheid « onder specifieke omstandigheden » moet worden aangewend. Volgens de verzoekende partijen blijkt uit de in B.21 vermelde parlementaire voorbereiding dat het beroep door de wetgever op artikel 8, lid 1, *a*), van de verordening veeleer wordt verantwoord op grond van de algemene beweegredenen achter de invoering van een prijsplafond, namelijk de stijging van de prijzen op de Belgische elektriciteitsmarkt. De Ministerraad betwist evenwel dat uit de term « nationale crisismaatregel » en uit de voormelde overweging kan worden afgeleid dat de invoering van een lager prijsplafond moet steunen op een dergelijke specifieke verantwoording.

Daarnaast bestaat er twijfel of het bij de bestreden bepaling ingevoerde prijsplafond beantwoordt aan de voorwaarden die artikel 8, lid 2, aan de invoering van een nationale crisismaatregel verbindt, gelet op hetgeen in B.22.5 is vermeld.

B.23. Aangezien uit het voorgaande volgt dat er redelijke twijfel is of de artikelen 6, lid 1, en 8 van de verordening (EU) 2022/1854 in die zin kunnen worden geïnterpreteerd dat zij een lidstaat toelaten om het plafond op marktinkomsten vast te stellen op 130 euro/MWh, dient, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de vijfde in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

B.24. De verzoekende partijen in de zaken nrs. 8031, 8032, 8034 en 8035 voeren tevens aan dat het prijsplafond van 130 euro/MWh, zoals ingevoerd door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, hun eigendomsrecht en hun vrijheid van ondernemen op een onevenredige wijze aantast.

B.25.1. Wat betreft de toelichting bij het eigendomsrecht, kan worden verwezen naar hetgeen vermeld is in B.15.1 tot B.15.4.

B.25.2.1. De vrijheid van ondernemen, zoals onder meer bedoeld in artikel II.3 van het Wetboek van economisch recht en het opgeheven decreet d'Allarde van 2-17 maart 1791, dat

de vrijheid van handel en nijverheid beoogde, heeft het Hof reeds meermaals in zijn toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet betrokken. Die vrijheid moet worden uitgeoefend « met inachtneming van de in België van kracht zijnde internationale verdragen, van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid zoals vastgesteld door of krachtens de internationale verdragen en de wet » (artikel II.4 van hetzelfde Wetboek).

B.25.2.2. De voornoemde vrijheid van ondernemen is bovendien nauw verwant met de vrijheid van ondernemerschap, die door artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie wordt gewaarborgd.

Aangezien artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie een draagwijdte heeft die analoog is met die van de vrijheid van ondernemen, houdt het Hof, bij zijn toetsing van de bestreden bepaling, rekening met de erin vervatte waarborgen.

B.25.2.3. De vrijheid van ondernemen kan niet als een absolute vrijheid worden opgevat. Zij belet niet dat de wet, het decreet of de ordonnantie de economische bedrijvigheid van personen en ondernemingen regelt.

Nationale maatregelen die het gebruik van de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie gewaarborgde fundamentele vrijheden kunnen belemmeren of minder aantrekkelijk kunnen maken, zijn niettemin toelaatbaar indien zij bij wet worden ingevoerd alsook de wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden eerbiedigen, een rechtvaardiging vinden in dwingende redenen van algemeen belang of aan de eisen van bescherming van de rechten en vrijheden van anderen, geschikt zijn om de verwezenlijking van het beoogde doel te waarborgen en niet verder gaan dan noodzakelijk is om dat doel te bereiken (HvJ, grote kamer, 13 november 2018, C-33/17, *Čepelnik d.o.o.*, ECLI:EU:C:2018:896, punt 42; grote kamer, 22 januari 2013, C-283/11, *Sky Österreich GmbH*, ECLI:EU:C:2013:28, punten 45-50; 4 mei 2016, C-477/14, *Pillbox 38*, ECLI:EU:C:2016:324, punten 157-160). De bevoegde wetgever zou derhalve pas onredelijk optreden indien hij de vrijheid van ondernemen zou beperken zonder dat daartoe enige noodzaak bestaat of indien die beperking onevenredig zou zijn met het nagestreefde doel.

B.25.3.1. Ten slotte bepaalt artikel 194, lid 1, van het VWEU :

« In het kader van de totstandbrenging en de werking van de interne markt en rekening houdend met de noodzaak om het milieu in stand te houden en te verbeteren, is het beleid van de Unie op het gebied van energie, in een geest van solidariteit tussen de lidstaten, erop gericht :

- a) de werking van de energiemarkt te waarborgen;
- b) de continuïteit van de energievoorziening in de Unie te waarborgen;
- c) energie-efficiëntie, energiebesparing en de ontwikkeling van nieuwe en duurzame energie te stimuleren; en
- d) de interconnectie van energienetwerken te bevorderen ».

B.25.3.2. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft uit artikel 194, lid 1, van het VWEU een « beginsel van de energiesolidariteit » afgeleid, dat zij heeft aangemerkt als een « grondbeginsel van het Unierecht » (HvJ, grote kamer, 15 juli 2021, C-848/19 P, *Duitsland/Polen*, ECLI:EU:C:2021:598, punten 37-53). Dat solidariteitsbeginsel op het vlak van energie brengt zowel voor de Unie als voor de lidstaten rechten en plichten mee, waarbij de Unie een solidariteitsverplichting jegens de lidstaten dient na te komen en de lidstaten zowel onderling solidair moeten zijn als zich solidair moeten tonen met het gemeenschappelijke belang van de Unie en met het door de Unie gevoerde beleid (*ibid.*, punt 49). Het beginsel van energiesolidariteit veronderstelt dat de instellingen van de Unie een afweging van de betrokken belangen maken tegen de achtergrond van dat beginsel, waarbij zij rekening houden met de belangen van zowel de lidstaten als de Unie als geheel (*ibid.*, punt 53).

B.26. In de interpretatie dat de artikelen 6, lid 1, en 8 van de verordening (EU) 2022/1854 een lidstaat toelaten om het prijsplafond vast te stellen op 130 euro/MWh, rijst de vraag of die artikelen van de verordening, gelet op het beduidende karakter van de verlaging van het in artikel 6, lid 1, voorziene plafond, bestaanbaar zijn met de vrijheid van ondernemen en het eigendomsrecht, zoals gewaarborgd in, respectievelijk, de artikelen 16 en 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, evenals met het Unierechtelijk beginsel van de energiesolidariteit.

Bijgevolg dient, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de zesde in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wat betreft het prijsplafond van 180 euro/MWh voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen

B.27. Het eerste middel in de zaak nr. 8031 is genomen uit de schending, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

In het eerste onderdeel bekritisieren de verzoekende partijen het verschil in behandeling dat de bestreden bepaling in het leven roept tussen ondernemingen die onderworpen zijn aan een plafond van 130 euro/MWh en ondernemingen die zijn onderworpen aan een plafond van 180 euro/MWh, naargelang van de technologie die zij gebruiken.

In een tweede onderdeel bekritisieren de verzoekende partijen dat de bestreden bepaling alle ondernemingen die elektriciteit opwekken uit biomassa onderwerpt aan een plafond van 180 euro/MWh, hoewel er tussen die ondernemingen belangrijke verschillen kunnen zijn met betrekking tot hun investerings- en exploitatiekosten.

In een derde middel voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 de schending aan, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854. Door te voorzien in een prijsplafond van 180 euro/MWh, doet de bestreden bepaling op onevenredige wijze afbreuk aan het vermogen van de producenten uit biomassa-afval om hun investerings- en exploitatiekosten terug te verdienen. In ondergeschikte orde vragen de verzoekende partijen dat het Hof hierover een prejudiciële vraag stelt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

B.28. In tegenstelling tot wat de Ministerraad aanvoert, blijkt uit het verzoekschrift voldoende in welke zin de aan de toetsing van het Hof voorgelegde bepalingen de in het eerste onderdeel van het eerste middel beoogde referentienormen zouden schenden. Uit de memories van de Ministerraad blijkt bovendien dat hij heeft kunnen antwoorden op de grieven van de verzoekende partijen. Het eerste onderdeel van het eerste middel voldoet derhalve aan de eisen van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid wordt verworpen.

B.29. In zoverre de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 met het eerste onderdeel van het eerste middel het prijsplafond van 130 euro/MWh bekritisieren, verwijst het Hof naar hetgeen in B.19 tot B.26 is uiteengezet.

B.30. In het eerste en het tweede onderdeel van het eerste middel en in het derde middel bekritisieren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 tevens het prijsplafond van 180 euro/MWh dat geldt voor ondernemingen met installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassabrandstoffen, zoals zij.

B.31.1. Het rechtszekerheidsbeginsel verbiedt de wetgever om zonder objectieve en redelijke verantwoording afbreuk te doen aan het belang van de rechtssubjecten om in staat te zijn de rechtsgevolgen van hun handelingen te voorzien. Het vertrouwensbeginsel, dat nauw verbonden is met het rechtszekerheidsbeginsel, verbiedt de wetgever om de rechtmatige verwachtingen van een bepaalde categorie van rechtsonderhorigen te miskennen zonder dat daarvoor een dwingende reden van algemeen belang voorhanden is. Het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel worden eveneens gewaarborgd door het Unierecht (HvJ, 2 februari 2023, C-649/20 P, C-658/20 P en C-662/20 P, *Spanje e.a. t. Europese Commissie*, ECLI:EU:C:2023:60, punt 81; 21 juni 2018, C-5/16, *Polen t. Europees Parlement en Raad van de Europese Unie*, ECLI:EU:C:2018:483, punt 100; grote kamer, 19 juli 2016, C-526/14, *Kotnik e.a.*, ECLI:EU:C:2016:570, punten 61-69; 21 juli 2011, C-194/09 P, *Alcoa Trasformazioni Srl t. Europese Commissie*, ECLI:EU:C:2011:497, punt 71).

B.31.2. Krachtens artikel 296 van het VWEU moeten rechtshandelingen van de Europese Unie met redenen worden omkleed. Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie vereist de motiveringsplicht dat de motivering beantwoordt aan de aard van de betrokken handeling en de redenering van de instelling die de handeling heeft verricht duidelijk en ondubbelzinnig tot uitdrukking doet komen, zodat de belanghebbenden de rechtvaardigingsgronden van de genomen maatregel kunnen kennen en de bevoegde rechter zijn toezicht kan uitoefenen (HvJ,

20 januari 2022, C-899/19 P., *Roemenië t. Europese Commissie*, ECLI:EU:C:2022:41, punt 67; grote kamer, 12 september 2017, C-589/15 P, *Anagnostakis t. Commissie*, EU:C:2017:663, punt 28).

B.32.1. In afwijking van het prijsplafond van 130 euro/MWh, voorziet artikel 22ter, § 4, derde lid, van de wet van 29 april 1999, zoals ingevoerd door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, in een prijsplafond van 180 euro/MWh voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen.

B.32.2. De parlementaire voorbereiding licht dit afwijkend plafond als volgt toe :

« Voor gasvormige of vaste biomassa wordt het plafond vastgelegd op 180 euro/MWh. De betrokken brandstoffen hebben als gevolg van de energiecrisis een gelijkaardige stijging ondervonden als de gasprijzen. Dit in tegenstelling tot andere inframarginale technologieën die geen gelijkaardige brandstofstijgingen kennen, maar enkel andere kostenstijgingen zoals voor personeel, onderhoudskosten, e.d. Deze stijging in de brandstofkosten is dermate dat een verdere verhoging van het plafond van 130 naar 180 euro/MWh verantwoord is.

Voor biomassa wordt dit gestaafd door de stijging in brandstofkosten die te zien is in Duitse indexen, die beroep doen op dezelfde grondstofstromen. Biomassastromen en zeker houtafvalstromen worden immers verhandeld in een straal van zeker 300 km en daarom wordt ook in België de link gemaakt met deze Duitse indexen als concurrentiële prijs, gezien deze stromen ook geëxporteerd worden naar Duitsland indien daar de prijzen hoger liggen. Deze buitenproportioneel gestegen grondstofkosten zijn extra exploitatiekosten die zich niet voordoen bij andere inframarginale technologieën zoals windenergie en zonne-energie.

Deze index voor bijvoorbeeld ‘ *Contaminated waste wood chips (0-150 mm)* ’, is gestegen van -10 euro/ton (juli 2021) naar +45 euro/ton (juli 2022). Deze kost vertegenwoordigt het overgrote deel van de gehele operationele kosten van een dergelijke installatie en heeft dus een grote impact op de totale exploitatiekosten. 1 ton houtafval kan tot ongeveer 1 MWh elektriciteit produceren, afhankelijk van de energie-inhoud en vochtigheid van de grondstoffen, waardoor de stijging van 55 euro/ton zich vertaalt in een meerkost voor de elektriciteitsproductie van meer dan 50 euro/MWh. Een verhoging van het plafond van 130 naar 180 euro/MWh is dus volledig verantwoord op basis van enkel en alleen deze substantiële stijging van de brandstofkosten, welke kosten zijn die andere marginale productie-installaties zoals zonne-energie en windenergie niet hebben. Een lager plafond dan het maximale plafond van 180 euro/MWh zou dan bovendien ook leiden tot meer export van deze brandstoffen in plaats van het lokale gebruik, met een negatieve impact op de CO₂-emissies gezien de elektriciteit dan door andere marginale energieproductie-eenheden moet voorzien worden.

Voor biogas worden ook buitenproportionele stijgingen van de prijs van grondstoffen (en dus van brandstoffen) genoteerd. Gezien de brandstofkosten ook hier een substantieel deel uitmaken van de gehele operationele kosten van deze installaties, en gezien deze brandstofkosten substantieel meer zijn gestegen dan andere kostenstijgingen binnen de

energiesector, is ook hier een verhoogd plafond in lijn met de substantieel hogere kosten. Deze hogere kosten hebben o.a. ook betrekking op de meerkosten voor rookgaszuiveringen en voor de meerkosten van het drogen en behandelen van het substraat na de productie van het biogas » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, pp. 28 en 29).

B.33. De verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 voelen zich gegriefd, niet door het feit dat zij worden onderworpen aan een hoger prijsplafond dan producenten die elektriciteit opwekken uit andere technologieën, op wie namelijk een plafond van 130 euro/MWh van toepassing is, maar wel door het feit dat het hoger prijsplafond dat op hen van toepassing is (180 euro/MWh) nog onvoldoende rekening houdt met hun investerings- en exploitatiekosten. Zij zijn derhalve van mening dat de wetgever het prijsplafond op een hoger bedrag dan 180 euro/MWh had moeten vaststellen.

B.34.1. Het bedrag van 180 euro/MWh dat door de bestreden bepaling wordt toegepast voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen stemt overeen met het bedrag van het algemene prijsplafond dat in artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 is bepaald en dat ook geldt voor de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biomassa-brandstoffen (vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen), met uitzondering van biomethaan (artikel 7, lid 1, *e*), van de verordening (EU) 2022/1854).

B.34.2. Zoals de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 opmerken, laat artikel 8, lid 1, *b*), van de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten weliswaar toe om, bij wege van nationale crisismaatregel, een « hoger plafond op marktinkomsten vast [te] stellen voor producenten die elektriciteit opwekken uit de in artikel 7, lid 1, genoemde bronnen, mits hun investeringen en exploitatiekosten het in artikel 6, lid 1, vastgestelde maximum overschrijden ». Krachtens overweging 42 van de verordening strekt die mogelijkheid om een hoger prijsplafond in te voeren ertoe « de voorzieningszekerheid te waarborgen ».

De minister van Energie verklaarde daarover tijdens de bespreking van het ontwerp dat aan de oorsprong ligt van de wet van 16 december 2022 in de bevoegde Kamercommissie :

« Het was voor de minister van bij het begin duidelijk dat de bovengrens van 180 euro/MWh voor die sector een struikelblok zou zijn, aangezien hun kosten fors waren

gestegen. Er werd heel wat overlegd. Volgens de Europese Verordening is een bovengrens hoger dan 180 euro/MWh alleen mogelijk als de exploitatiekosten en de investeringen hoger zijn dan dat bedrag. Een hogere bovengrens had met objectieve gegevens hierover moeten worden onderbouwd, maar dat bleek niet mogelijk op basis van het overleg met de sector. Voorts is uit de raadplegingen met de sector gebleken dat de bovengrens van 180 euro/MWh gunstig werd onthaald » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/003, p. 22).

Hieruit blijkt dat de bevoegde minister erkende dat installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen werden geconfronteerd met hogere productiekosten, maar dat, gelet op de in artikel 8, lid 1, *b*), van de verordening bedoelde voorwaarde van de overschrijding van de investeringen en de exploitatiekosten, bij gebrek aan objectieve gegevens die die stijging kunnen onderbouwen, ervoor werd gekozen om de verhoging van het prijsplafond voor deze installaties te beperken tot het in de verordening algemeen bepaalde bedrag van 180 euro/MWh, en het niet verder te verhogen op grond van artikel 8 van de verordening (EU) 2022/1854. In hun verzoekschrift menen de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 evenwel objectieve gegevens te hebben aangebracht die die hogere kosten van installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen kunnen ondersteunen.

Zoals blijkt uit B.1.3 en zoals werd vermeld in B.22.4, verbindt ook artikel 8, lid 2, van de verordening (EU) 2022/1854 strikte voorwaarden aan de invoering van de in artikel 8, lid 1, bedoelde nationale crisismaatregelen, en dus ook voor een verhoging van het algemene prijsplafond.

B.35.1. Aangezien artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 de lidstaten slechts toelaat om een prijsplafond van « maximaal » 180 euro/MWh in te voeren en de lidstaten daarvan slechts binnen de strikte voorwaarden van artikel 8 van de verordening kunnen afwijken, doen de door de verzoekende partijen in de zaak nr. 8031 aangevoerde grieven de vraag rijzen naar de geldigheid van artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, *e*), van de verordening (EU) 2022/1854, in zoverre zij het verplichte plafond op marktinkomsten van maximaal 180 euro/MWh ook toepassen op de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biomassa-brandstoffen (vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen). Er is dan ook reden om, alvorens ten gronde uitspraak te doen, aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de zevende in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen.

B.35.2. Ingeval het Hof van Justitie van de Europese Unie in antwoord op de voormelde prejudiciële vraag tot de geldigheid van artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, *e*), van de verordening (EU) 2022/1854 besluit, rijst de vraag of uit artikel 8, lid 1, *b*), en lid 2, een verplichting kan worden afgeleid voor een lidstaat om voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen een hoger prijsplafond dan het in artikel 6, lid 1, van de verordening bepaalde prijsplafond van 180 euro/MWh in te voeren. Het past dan ook, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de achtste in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wat betreft het gebruik van vermoedens

B.36. Het eerste middel in de zaak nr. 8032, het tweede middel in de zaak nr. 8034, het eerste, het vierde en het zesde middel in de zaak nr. 8035 en het eerste en het tweede middel in de zaak nr. 8037 zijn gericht tegen het gebruik, in artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van vijf vermoedens voor de berekening van de marktinkomsten waarop de bestreden heffing wordt toegepast.

Het eerste middel in de zaak nr. 8032, het tweede middel in de zaak nr. 8034, het eerste en het zesde middel in de zaak nr. 8035 en het eerste en het tweede middel in de zaak nr. 8037 zijn afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, punten 5) en 9), 6, 7 en 8 van de verordening (EU) 2022/1854, met artikel 288 van het VWEU en met de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, alsook van het eigendomsrecht, in zoverre de bestreden bepaling een prijsplafond invoert op grond van vermoedens die onweerlegbaar zijn of die enkel kunnen worden weerlegd op grond van andere vermoedens, in plaats van op de reële inkomsten van de elektriciteitsproducenten. In ondergeschikte orde verzoeken zij het Hof om hierover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Het vierde middel in de zaak nr. 8035 is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in zoverre de bestreden bepaling een verschil in behandeling instelt tussen producenten die onder het eerste en het tweede vermoeden vallen, die geen tegenbewijs

kunnen aanbrengen, en producenten die onder het derde, het vierde of het vijfde vermoeden vallen, die dat wel kunnen.

B.37.1. De Ministerraad voert aan dat het eerste middel in de zaak nr. 8037 onontvankelijk is, in zoverre ter ondersteuning van dat middel wordt aangevoerd dat de wet van 16 december 2022 geen rekening houdt met het feit dat de verzoekende partij in die zaak zich in haar overeenkomsten heeft ingedekt tegen prijsschommelingen en bijgevolg geen voordeel heeft gehaald uit de pieken van de elektriciteitsprijzen. Volgens de Ministerraad heeft die kritiek betrekking op de toepassing van de wet van 16 december 2022, waarvoor het Hof niet bevoegd is.

B.37.2. Wanneer een exceptie van niet-ontvankelijkheid tevens betrekking heeft op de draagwijdte die aan de bestreden bepaling dient te worden gegeven, valt het onderzoek van de ontvankelijkheid samen met dat van de grond van de zaak.

De exceptie wordt verworpen.

B.38. Voor de vaststelling van de marktinkomsten waarop de prijsplafonds van 130 euro/MWh en 180 euro/MWh worden toegepast en dus voor de vaststelling van de belastbare grondslag en het bedrag van de heffing, maakt artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, van de wet van 29 april 1999, ingevoegd bij artikel 5 van de wet van 16 december 2022, gebruik van vijf vermoedens die van toepassing zijn op de verschillende productietechnologieën naargelang van hun eigenschappen. De parlementaire voorbereiding verantwoordt het beroep op vermoedens als volgt :

« Om het bedrag van de heffing te bepalen, voorziet de ontwerp*tekst* in een aantal vermoedens die van toepassing zijn op de productietechnologieën naar gelang van hun specifieke kenmerken. Het is namelijk niet mogelijk een precieze prijs vast te stellen voor elke MWh die gedurende de vastgestelde periode wordt verkocht en geleverd, aangezien deze prijs afhangt van de verkoopstrategie van elke technologie, steunregeling of een ander bijzonder regime. Voorts kunnen producenten binnen een productieportefeuille (tussen productie-installaties) verkooptransacties gekoppeld aan geproduceerde MWh overdragen. In dit verband zij eraan herinnerd dat de bevoegde autoriteiten volgens overweging 37 van Verordening (EU) nr. 2022/1854 ‘ voor de berekening van het plafond van marktinkomsten kunnen gebruikmaken van redelijke ramingen ’.

[...]

Deze vermoedens zijn gebaseerd op courante technische gegevens over de elektriciteitsproductie die de schuldenaars bekend zijn (zie GwH, arrest nr. 72/2008 van 24 april 2008, B.7.7).

[...]

De in de bepalingen onder 1° tot en met 5° bedoelde vermoedens zijn bedoeld om de administratieve lasten voor schuldenaars te verlichten door gebruik te maken van redelijke schattingen op basis van marktpraktijken » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, pp. 30, 31 en 34).

B.39.1. Het eerste vermoeden (artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 1°, van de wet van 29 april 1999) heeft betrekking op de kerncentrales bedoeld in de wet van 11 april 2003. Het betreft de centrales Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3.

Het tweede vermoeden (artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 2°, van de wet van 29 april 1999) heeft betrekking op de kerncentrale bedoeld in artikel 4/1 van de wet van 31 januari 2003. Het betreft de centrale Tihange 1.

Artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 1° en 2°, van de wet van 29 april 1999 verwijst voor de berekening van de marktinkomsten van de kerncentrales naar de berekeningswijze die is opgenomen in respectievelijk de wet van 11 april 2003 en de wet van 31 januari 2003. Het bedrag van de heffing voor de exploitanten van de centrales Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3 en voor de exploitanten van de centrale Tihange 1 wordt derhalve op dezelfde wijze vastgesteld als respectievelijk voor de berekening van de repartitiebijdrage waarin de wet van 11 april 2003 voorziet (voor Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3) en de jaarlijkse vergoeding waarin de wet van 31 januari 2003 voorziet (voor Tihange 1). Volgens de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 « is [het] immers onmogelijk een correcte berekening van de heffing te doen zonder dat dezelfde verkoopstrategie wordt toegepast : het gaat om volumes die logischerwijze maar eenmaal verkocht worden, binnen een bepaalde strategie. De verkoopstrategie dient dus identiek te zijn [...] » (*ibid.*, p. 31).

De bestreden bepaling bevat verduidelijkingen van de berekeningswijzen die bepaald zijn in de wet van 11 april 2003 en de wet van 31 januari 2003 om het plafond te kunnen toepassen. Concreet wordt voor het eerste vermoeden, in het kader van de berekening van de repartitiebijdrage, het in de loop van het jaar op termijn verkochte volume geacht het voorwerp te zijn geweest van één transactie per dag van dagelijkse notering. De transactie wordt derhalve

geacht te zijn gebeurd aan een prijs per dag. Het volume van elektriciteit dat op de *day ahead*-markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur voor het desbetreffende volume op uurbasis. Voor het tweede vermoeden, in het kader van de berekening van de jaarlijkse vergoeding, wordt het in de loop van het jaar op termijn verkochte volume geacht te zijn verhandeld op de eerste werkdag van elke maand waarop een dagelijkse notering is gepubliceerd. Het plafond wordt derhalve toegepast op een transactie aan de prijs van de eerste werkdag van elke maand. Het volume van elektriciteit dat op de *day ahead*-markt is verkocht, wordt geacht te zijn verhandeld voor elke leveringsperiode van één uur voor het desbetreffende volume op uurbasis.

De omstandigheid dat het eerste en het tweede vermoeden gesteund zijn op de berekeningswijzen die zijn opgenomen in de wet van 11 april 2003 en de wet van 31 januari 2003, verantwoordt volgens de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 waarom die vermoedens niet kunnen worden weerlegd (*ibid.*, pp. 35 en 36). Daarnaast beoogt dit ook een dubbele belasting te vermijden (*ibid.*, p. 36).

B.39.2. Het derde vermoeden (artikel 22ter, § 5, tweede lid, 3°, van de wet van 29 april 1999) heeft betrekking op de installaties die niet onder het eerste of het tweede vermoeden vallen en waarvan de productie onder een stroomafnameovereenkomst valt. Met « stroomafnameovereenkomst » wordt bedoeld: de *Power Purchase Agreements* (PPA) of varianten ervan, zoals de *Corporate Power Purchase Agreement* (CPPA) en financiële of virtuele *Power Purchase Agreements* (VPPA) (*ibid.*, p. 32). Voor dat vermoeden worden de marktinkomsten berekend overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst, met dien verstande dat de prijs van het volume elektriciteit dat op termijn wordt verkocht, wordt bepaald per transactie per dag waarop de overeenkomst betrekking heeft, en dat voor het op de *day ahead*-markt verkochte volume één transactie per leveringsuur in aanmerking wordt genomen.

B.39.3. Het vierde vermoeden (artikel 22ter, § 5, tweede lid, 4°, van de wet van 29 april 1999) heeft betrekking op installaties die niet onder het eerste, het tweede of het derde vermoeden vallen en die geen productiesteunregeling genieten of die een productiesteunregeling genieten die niet afhankelijk is van de evolutie van de elektriciteitsprijs of van een productiesteunregeling die afhankelijk is van die prijs op een periode van drie jaar.

De producenten die onder dat vermoeden vallen, worden geacht te hebben verkocht op termijn van drie jaar. Dat vermoeden kan ook gelden voor de kerncentrales Doel 1 en Doel 2 (*ibid.*, p. 33).

B.39.4. Het vijfde vermoeden (artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 5°, van de wet van 29 april 1999) heeft betrekking op de installaties die niet onder het eerste, het tweede, het derde of het vierde vermoeden vallen. Dat vermoeden gaat uit van een dekking van de verkoop op termijn op één jaar.

B.39.5. Artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 6°, van de wet van 29 april 1999 voorziet erin dat het derde, het vierde en het vijfde vermoeden kunnen worden weerlegd. Daartoe moet de belastingplichtige voor zijn volledige productiepark het bewijs aanbrengen dat de marktinkomsten afwijken van die welke zijn vastgesteld overeenkomstig een van de voormelde vermoedens. Artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 6°, a) tot d), van de wet van 29 april 1999 bevat evenwel een aantal veronderstellingen waardoor de belastingplichtige is gebonden wanneer hij het derde, het vierde en het vijfde vermoeden wenst te weerleggen. Volgens de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 zijn die veronderstellingen « waarborgen », gelet op het feit dat de vermoedens gesteund zijn op « de normale marktpraktijken » (*ibid.*, pp. 34 en 35). Zo moet de aan- en verkoop van elektriciteit binnen een groep in overeenstemming blijven met de marktprijs (artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 6°, a)). Luidens de parlementaire voorbereiding beoogt die waarborg specifiek « [te] [...] voorkomen dat de verkoop van elektriciteit tegen kunstmatig lage prijzen binnen dezelfde groep leidt tot vrijstelling van producenten (die elektriciteit zouden verkopen tegen een prijs onder het plafond) en dat het surplus aan inkomsten wordt geïnd door derden (binnen dezelfde groep) die niet onder huidige heffing vallen, bvb. installaties met een beperkt vermogen » (*ibid.*, p. 35). Daarnaast wordt elk geproduceerd en verkocht, maar niet op termijn verkocht volume van elektriciteit geacht te zijn verkocht tegen de marktreferentieprijs, dat is de *day ahead*-prijs (artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, 6°, b), *juncto* artikel 2, 40°, van de wet van 29 april 1999). Artikel 22*ter*, § 5, tweede lid, kwalificeert de mogelijkheid om het derde, het vierde en het vijfde vermoeden te weerleggen als een « vermoeden ».

B.40.1. Artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854 bepaalt dat het prijsplafond moet worden toegepast op de « marktinkomsten » van producenten, zijnde, volgens artikel 2, punt 5), van de verordening, « de inkomsten die een producent ontvangt in ruil voor de verkoop

en levering van elektriciteit ». Die bepalingen laten uitschijnen dat de verordening de effectief gerealiseerde inkomsten beoogt, al bepalen noch zij, noch enige andere bepaling van de verordening uitdrukkelijk op welke wijze die marktinkomsten moeten worden vastgesteld.

Overweging 30 van de verordening (EU) 2022/1854 preciseert evenwel dat « ongeacht de contractuele vorm waarin de handel in elektriciteit kan plaatsvinden, [...] het plafond op marktinkomsten alleen [mag] gelden voor gerealiseerde marktinkomsten. Dit is noodzakelijk om te voorkomen dat producenten die niet daadwerkelijk profiteren van de huidige hoge elektriciteitsprijzen, worden benadeeld omdat zij hun inkomsten hebben afgedekt tegen schommelingen op de groothandelsmarkt voor elektriciteit ». Uit die overweging lijkt te moeten worden afgeleid dat de verordening (EU) 2022/1854 een toepassing beoogt van het plafond op de inkomsten die de producent effectief uit de verkoop of de levering van elektriciteit heeft genoten. Ten slotte verplicht artikel 7, lid 6, van de verordening (EU) 2022/1854 de producenten, intermediairs en relevante marktdeelnemers ertoe om de bevoegde instanties van de lidstaten « alle nodige gegevens voor de toepassing van artikel 6 [te verstrekken], onder meer over de geproduceerde elektriciteit en de daaruit voortvloeiende marktinkomsten ». Die gedetailleerde informatieplicht laat uitschijnen dat de producent zal worden belast op de inkomsten die hij effectief heeft genoten en die hij moet aangeven.

B.40.2. Zoals blijkt uit de in B.38 vermelde parlementaire voorbereiding, doet de wetgever het beroep op vermoedens om de belastbare grondslag vast te stellen, steunen op overweging 37 van de verordening (EU) 2022/1854. Die overweging bepaalt :

« Gezien het grote aantal individuele transacties waarvoor de bevoegde instanties van de lidstaten het plafond op marktinkomsten moeten handhaven, moeten die instanties voor de berekening van het plafond van marktinkomsten kunnen gebruikmaken van redelijke ramingen ».

Zoals eveneens blijkt uit de in B.38 vermelde parlementaire voorbereiding, was de wetgever van oordeel dat het niet mogelijk is om een precieze prijs vast te stellen voor elke MWh die gedurende een bepaalde periode wordt verkocht en geleverd. Door evenwel gebruik te maken van « redelijke schattingen op basis van [normale] marktpraktijken » (*ibid.*, p. 34), beoogde hij « zo nauw mogelijk bij de realiteit aan te sluiten » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023,

DOC 55-3042/003, p. 24). Op die manier wordt ook de administratieve last voor de belastingplichtige verlicht (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, p. 34).

Daarnaast steunt het gebruik van vermoedens in de parlementaire voorbereiding ook op artikel 6, lid 3, van de verordening (EU) 2022/1854, dat de lidstaten ertoe verplicht doeltreffende maatregelen te nemen om te voorkomen dat de toepassing van het prijsplafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten wordt omzeild (*ibid.*, p. 34).

B.41.1. Het Hof stelt vast dat de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032, 8034, 8035 en 8037 op omstandige wijze betwisting voeren over zowel de door de wetgever aangevoerde onmogelijkheid om het plafond toe te passen op de effectief gerealiseerde inkomsten van de elektriciteitsproducenten als over het redelijke karakter van de vermoedens.

Ten eerste voeren de verzoekende partijen aan dat het perfect mogelijk is om op basis van de gegevens die de producenten voor de toepassing van de vermoedens moeten bezorgen, hun effectief gerealiseerde inkomsten te berekenen.

Ten tweede tonen de verzoekende partijen aan de hand van cijfermatige berekeningen aan dat de toepassing van het eerste, het tweede en het derde vermoeden tot een hoger bedrag aan marktinkomsten leidt dan wanneer hun reële inkomsten in aanmerking zouden worden genomen. Zij bekritisieren daarbij in het bijzonder het feit dat al die vermoedens uitgaan van een verkoop van elektriciteit per dag tegen de prijs van die dag of van een verkoop per uur, terwijl dat in de praktijk niet altijd het geval is. Zo merken zij met betrekking tot het derde vermoeden op dat de betrokken stroomafnameovereenkomst kan voorzien in een verkoop van het totaalvolume dat in een maand is geproduceerd tegen de gemiddelde prijs van de elektriciteit per uur voor die maand of in een verkoop tegen een vaste prijs. Ook voeren zij aan dat er door producenten van hernieuwbare energie commerciële kortingen kunnen worden toegekend op de contractueel vastgestelde prijs, teneinde te waarborgen dat de lokaal geleverde elektriciteit steeds goedkoper is dan de elektriciteit die wordt afgenomen van het distributienet.

Met betrekking tot het eerste en het tweede vermoeden voeren de verzoekende partijen aan dat de exploitanten van de betrokken kerncentrales niet verplicht zijn om de verkoopstrategie bedoeld in de wet van 11 april 2003 en de wet van 31 januari 2003 te volgen. Zo voeren de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 aan dat EDF Belgium de elektriciteit die zij uit haar

kerncentrale (Tihange 1) produceert, verkoopt volgens een intragroepsakkoord met EDF Frankrijk conform het *at arm's length*-principe, dat inhoudt dat aan een concurrentiële prijs wordt verkocht, alsof EDF Belgium aan een onafhankelijke koper zou verkopen. Zij wijst erop dat dit beleid bekend is bij de fiscale administratie.

B.41.2. Door met die variaties geen rekening te houden, heeft de wet van 16 december 2022 volgens de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032, 8034, 8035 en 8037 tot gevolg dat zij hetzij aan de bestreden heffing worden onderworpen, terwijl hun werkelijke marktinkomsten minder dan 130 euro/MWh bedragen hetzij op een hoger bedrag aan marktinkomsten worden belast dan wanneer rekening zou worden gehouden met hun reële marktinkomsten. Volgens de berekeningen van de verzoekende partijen kunnen die verschillen aanzienlijk zijn.

Gelet op het gebrek aan verduidelijking, in de parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 en in de memories van de Ministerraad, bij de door de wetgever aangevoerde onmogelijkheid om de effectief gerealiseerde inkomsten te berekenen en bij de door hem ingeroepen overeenstemming van de vermoedens met de « normale marktpraktijken », komen de berekeningen van de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032, 8034, 8035 en 8037 geloofwaardig over.

B.42.1. Er is derhalve redelijke twijfel of artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, in die zin kunnen worden geïnterpreteerd dat zij een lidstaat toelaten om de marktinkomsten waarop het prijsplafond wordt toegepast, te bepalen op basis van vermoedens, in plaats van op de werkelijk gerealiseerde inkomsten uit de verkoop en de levering van elektriciteit, en waarbij die vermoedens door de belastingplichtige hetzij niet kunnen worden weerlegd (in het geval van het eerste en het tweede vermoeden), hetzij enkel kunnen worden weerlegd op basis van een ander vermoeden, dat geen rekening houdt met de werkelijk gerealiseerde inkomsten uit de verkoop en de levering van elektriciteit (het derde, het vierde en het vijfde vermoeden).

In dat verband kan worden gewezen op de evaluatie van de uitvoering van de verordening (EU) 2022/1854 door de Europese Commissie. In het verslag aan het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2023 (COM(2023) 302 final) van die evaluatie wordt vermeld dat de Commissie er bij uitwisselingen met belanghebbenden en via klachten van op de hoogte is gebracht dat de manier waarop bepaalde lidstaten het inkomstenplafond hebben uitgevoerd,

van invloed kan zijn geweest op bestaande stroomafnameovereenkomsten (PPA's) en andere langetermijncontracten en het sluiten van nieuwe contracten heeft ontmoedigd. Volgens de Europese Commissie « is [dit] met name waargenomen indien het plafond niet van toepassing is op de gerealiseerde inkomsten die een producent uit de PPA ontvangt, maar op 'veronderstelde' (fictieve) inkomsten die bijvoorbeeld overeenkomen met de groothandelsprijzen voor elektriciteit, wat uiteindelijk leidt tot paradoxale situaties waarin de producent gedwongen kan worden elektriciteit met verlies te verkopen ».

B.42.2. De omstandigheid dat het gebruik van vermoedens, zoals blijkt uit B.40.2, de administratieve lasten voor de belastingplichtigen beoogt te verlichten, alsook ontwijking van de heffing tegen te gaan, is niet van dien aard die redelijke twijfel weg te nemen. Het valt immers te betwijfelen of een vermoeden van fraude en misbruik een rechtvaardiging kan vormen voor een belastingregel van algemene strekking die de belastbare grondslag op een forfaitaire wijze bepaalt, zonder dat de belastingplichtige over de mogelijkheid beschikt het bewijs te leveren dat er geen sprake is van belastingfraude of –ontwijking (HvJ, 7 september 2017, C-6/16, *Egiom SAS*, ECLI:EU:C:2017:641, punten 30-32; 12 september 2006, C-196/04, *Cadbury Schweppes plc en Cadbury Schweppes Overseas Ltd*, EU:C:2006:544, punt 55; 5 juli 2012, *SIAT*, C-318/10, EU:C:2012:415, punt 40; 19 september 2000, C-177/99 en C-181/99, *Ampafrance SA*, ECLI:EU:C:2000:470, punt 62; 26 september 2000, *Commissie/België*, C-478/98, EU:C:2000:497, punt 45). Dezelfde vaststelling geldt ten aanzien van het doel om de administratieve lasten voor de belastingplichtigen te verlichten.

B.42.3. Bijgevolg dient, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de negende in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

B.43. Indien de hiervoor vermelde prejudiciële vraag bevestigend zou moeten worden beantwoord, rijst de vraag of artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, een lidstaat toelaten om inzake het gebruik van vermoedens te differentiëren tussen de producenten van elektriciteit op basis van kernenergie, die de op hen van toepassing zijnde vermoedens niet kunnen weerleggen, en de andere producenten van elektriciteit uit andere bronnen, die de op hen van toepassing zijnde vermoedens, op basis van een ander vermoeden, wel kunnen weerleggen. Bijgevolg dient,

alvorens ten gronde uitspraak te doen, de tiende in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

B.44.1. De verzoekende partijen in de zaken nrs. 8032, 8034, 8035 en 8037 voeren tevens aan dat de toepassing van het prijsplafond op basis van vermoedens die onweerlegbaar zijn of die enkel kunnen worden weerlegd op grond van andere vermoedens, in plaats van op de reële inkomsten van de elektriciteitsproducenten, het eigendomsrecht en het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie schendt.

B.44.2. In zoverre artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, een lidstaat toelaten om de marktinkomsten waarop het prijsplafond wordt toegepast uitsluitend te bepalen op basis van vermoedens, zonder dat het voor de elektriciteitsproducenten mogelijk is om hun werkelijk gerealiseerde inkomsten uit de verkoop en de levering van elektriciteit aan te tonen, rijst de vraag of de voormelde bepalingen van die verordening, in die interpretatie, bestaanbaar zijn met het eigendomsrecht, zoals gewaarborgd in artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Alvorens ten gronde uitspraak te doen, dient bijgevolg de elfde in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

B.44.3. In zoverre artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, een lidstaat toelaten om met betrekking tot het gebruik van vermoedens voor de vaststelling van de marktinkomsten waarop het prijsplafond wordt toegepast, te differentiëren tussen de producenten van elektriciteit op basis van kernenergie en de producenten van elektriciteit uit andere bronnen, rijst de vraag of de voormelde bepalingen van die verordening, in die interpretatie, bestaanbaar zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, zoals gewaarborgd in de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Er is dan ook reden om, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de twaalfde in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wat betreft het niet in rekening brengen van de onbalanskosten

B.45. Het derde middel in de zaak nr. 8032 is afgeleid uit de schending, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in zoverre die bepaling een verschil in behandeling in het leven roept tussen producenten die onder het derde vermoeden vallen, die de kosten bij een onevenwicht van het elektriciteitsnet in rekening kunnen brengen bij het bepalen van de belastbare grondslag, en producenten die onder de andere vermoedens vallen, die dat niet kunnen.

B.46. Artikel 40 van de richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 « betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (herschikking) » draagt de transmissienetbeheerder op om ervoor te zorgen dat het systeem op lange termijn kan voldoen aan een redelijke vraag naar transmissie van elektriciteit en te zorgen voor het beheer, het onderhoud en de ontwikkeling van veilige, betrouwbare en efficiënte transmissiesystemen. Daartoe moet de transmissienetbeheerder een bestendig evenwicht verzekeren van de elektriciteitsstromen die voortvloeien uit de vraag en het aanbod van elektriciteit (artikel 40, lid 1, *a*) en *i*), en lid 4, van de richtlijn; artikel 8, § 1, tweede lid, 4°, van de wet van 29 april 1999).

De transmissienetbeheerder mag voor die balanceringsdiensten een vergoeding vragen aan de elektriciteitsproducenten. Krachtens artikel 5, lid 1, eerste zin, van de verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 « betreffende de interne markt voor elektriciteit (herschikking) » zijn alle marktdeelnemers immers verantwoordelijk voor de onbalans of het onevenwicht die zij in het elektriciteitssysteem veroorzaken. Daartoe zijn de marktdeelnemers balanceringsverantwoordelijken of delegeren zij hun verantwoordelijkheid op basis van een overeenkomst aan de balanceringsverantwoordelijke van hun keuze (artikel 5, lid 1, tweede zin). Elke balanceringsverantwoordelijke partij is financieel aansprakelijk voor zijn onbalansen en streeft ernaar in evenwicht te zijn of het elektriciteitssysteem in evenwicht te helpen houden (artikel 5, lid 1, derde zin). Die tarieven zijn billijk, niet discriminerend en gebaseerd op objectieve criteria (artikel 12, § 5, 10°, van de wet van 29 april 1999).

B.47. Zoals vermeld in B.37.2, bepaalt artikel 22ter, § 5, tweede lid, 3°, van de wet van 29 april 1999 dat de marktinkomsten in het kader van het derde vermoeden worden berekend « overeenkomstig de bepalingen van het contract ».

B.48.1. Noch de verordening (EU) 2022/1854, noch de wet van 16 december 2022 voorziet in een uitdrukkelijke mogelijkheid voor elektriciteitsproducenten om kosten, zoals de vergoeding die zij wegens het veroorzaken van een onevenwicht in de elektriciteitsmarkt hebben moeten betalen aan de transmissienetbeheerder, van het bedrag van de marktinkomsten, waarop het prijsplafond wordt toegepast, af te trekken. De enige uitzondering hierop wordt bepaald door artikel 22ter, § 5, laatste lid, van de wet van 16 december 2022, dat de producenten toelaat om de aankoopkost van verkochte maar niet geproduceerde elektriciteit af te trekken van hun inkomsten. Die bepaling voorziet evenwel uitdrukkelijk erin dat die mogelijkheid niet van toepassing is op producenten die onder het derde vermoeden vallen.

B.48.2. Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet dat aan de oorsprong ligt van de wet van 16 december 2022, blijkt dat de verschillende kosten van de producenten, waaronder de onbalanskosten, zijn begrepen in de marge van 50 euro/MWh die bovenop de geschatte elektriciteitsprijs van 80 euro/MWh werd geteld :

« De kosten van de keten voor de levering van elektriciteit wordt uitgedrukt in de eindprijs aan de klant. Naast de algemene inflatie, die kan doorwerken in de kosten van de betrokken inframarginale producenten bij de aankoop van hun grondstoffen, de berekeningen van de lonen, het aangaan van nieuwe investeringen enz., is dit ook een economische uiting van hoe elektriciteit verhandeld wordt en fysieke en financiële risico's op die volledige handelsketting gedekt worden (o.a. door *hedging*, optimalisatie, *balancing* en financieringskosten van waarborgen (*margining*) onder de huidige hoge en volatiele groothandelsprijzen voor gas en elektriciteit). Omdat producenten deel uitmaken van die ketting, worden zij ook in hun productie geconfronteerd met deze risico-indekking » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, p. 26).

B.48.3. De onevenwichtskosten vallen derhalve onder de exploitatiekosten waarmee de wetgever bij de vaststelling van het prijsplafond van 130 euro/MWh rekening heeft gehouden. Aangezien de Uniewetgever voor de vaststelling van het prijsplafond van 180 euro/MWh eveneens een marge heeft toegepast, teneinde de investeringen en de exploitatiekosten van de elektriciteitsproducenten te dekken (overwegingen 27, 28 en 29 van de verordening (EU) 2022/1854), kan ervan worden uitgegaan dat de onbalanskosten eveneens in die marge zijn begrepen. In het licht hiervan is het logisch dat de verordening (EU) 2022/1854 en de wet van

16 december 2022 niet voorzien in een afzonderlijke mogelijkheid voor de elektriciteitsproducenten om de onevenwichtskosten in mindering te brengen van het bedrag van de marktinkomsten, aangezien die kosten reeds in mindering werden gebracht.

Aangezien het prijsplafond van 130 euro/MWh van toepassing is op de elektriciteitsproducenten ongeacht welk vermoeden van toepassing is, kan de zinsnede in artikel 22ter, § 5, tweede lid, 3°, van de wet van 29 april 1999 dat de marktinkomsten in het kader van het derde vermoeden worden berekend « overeenkomstig de bepalingen van het contract » niet zo worden begrepen dat het de producenten die onder dat vermoeden vallen, in tegenstelling tot de producenten die onder de andere vermoedens vallen, zou zijn toegestaan om de kosten verbonden aan het onevenwicht in de elektriciteitsmarkt dat zij hebben veroorzaakt, in mindering te brengen van het bedrag van de marktinkomsten waarop het plafond wordt toegepast.

B.48.4. Het door de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 bekritiseerde verschil in behandeling bestaat niet.

B.49. In zoverre de verzoekende partijen in de zaak nr. 8032 met hun middel zouden bekritisieren dat het niveau waarop de wet van 16 december 2022 het prijsplafond heeft vastgesteld, namelijk 130 euro/MWh, onvoldoende is om de onbalanskosten te dekken, volstaat het te verwijzen naar hetgeen in B.19 tot B.26 is vermeld.

Wat de temporele toepassing van de bestreden heffing betreft

B.50. Het eerste onderdeel van het tweede middel in de zaak nr. 8031, het eerste middel in de zaak nr. 8034 en het tweede, het vijfde en het zesde middel in de zaak nr. 8035 zijn afgeleid uit de schending, door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, van de artikelen 10, 11, 170 en 172 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6, 7, 8, 20 en 22 van de verordening (EU) 2022/1854, met artikel 288 van het VWEU, met het beginsel van de loyale samenwerking, bepaald in artikel 4, lid 3, van het VWEU, met de beginselen van de voorrang en de effectiviteit van het Unierecht, met het beginsel van de energiesolidariteit, het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel en het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wetten, alsook met het eigendomsrecht, in zoverre de bestreden bepaling voorziet in de

toepassing van de heffing op het surplus aan marktinkomsten van de elektriciteitsproducenten die werden verworven vanaf 1 augustus 2022.

Het Hof onderzoekt eerst de verenigbaarheid van het temporele toepassingsgebied van de wet van 16 december 2022 met het recht van de Europese Unie.

B.51. Zoals is vermeld in B.1.3, is de verordening (EU) 2022/1854 in werking getreden op 8 oktober 2022 en is het prijsplafond van toepassing van 1 december 2022 tot en met 30 juni 2023.

B.52. Krachtens artikel 22ter, § 1, van de wet van 29 april 1999, zoals ingevoegd door artikel 5 van de wet van 16 december 2022, is het prijsplafond van toepassing op het surplus aan inkomsten dat « tussen 1 augustus 2022 en 30 juni 2023 » door de in paragraaf 2 van die bepaling bedoelde belastingplichtigen wordt behaald.

De parlementaire voorbereiding van de wet van 16 december 2022 licht de ruimere temporele toepassing van het prijsplafond als volgt toe :

« *In casu* blijkt de door de wetgever nagestreefde doelstelling van algemeen belang, te weten de herverdeling van het surplus aan inkomsten van de schuldenaars, ruimschoots uit de hierboven beschreven uitzonderlijke situatie en uit de preambule van Verordening (EU) 2022/1854, waarin onder meer het volgende staat : ‘ De verstoring van de energiemarkt door een van de belangrijkste marktspelers die de gasvoorziening kunstmatig heeft verminderd in het kader van de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, en de hybride oorlog die aldus wordt gevoerd, hebben geleid tot een crisissituatie die noopt tot de vaststelling van een reeks dringende, tijdelijke en uitzonderlijke economische maatregelen om de ondraaglijke gevolgen voor consumenten en bedrijven aan te pakken. Zonder snelle aanpak kan deze crisis ernstige negatieve gevolgen hebben voor de inflatie, voor de liquiditeit van marktdeelnemers en voor de economie als geheel ’ (8e overweging).

Om dit doel te bereiken is het derhalve van essentieel belang dat de heffing wordt toegepast op het sinds 1 augustus 2022 gegenereerd surplus aan inkomsten. In haar voornoemde studie van 31 augustus 2022 heeft de CREG immers vastgesteld dat de elektriciteitsprijzen op de groothandelsmarkten, die het inkomen van de schuldenaars bepalen, het sterkst zijn gestegen in de loop van 2022 (blz. 24 e.v.) met zeer hoge prijsspieken in de maand augustus.

Voor wat de voorspelbaarheid van de maatregel betreft, luidt Verordening (EU) 2022/1854 dat ‘ Hoewel occasionele en kortetermijnspeiken in de prijzen als een normaal kenmerk op een elektriciteitsmarkt kunnen worden beschouwd en voor sommige investeerders nuttig kunnen zijn om hun opwekkingsinvesteringen terug te krijgen, verschilt de extreme en aanhoudende

prijsstijging sinds februari 2022 aanzienlijk van een normale marktsituatie met occasionele piekprijzen '.

Op 8 maart 2022 heeft de Europese Commissie bevestigd [...] ' dat prijsregulering en verrekeningsmechanismen mogelijk zijn om de consumenten en onze economie te beschermen ' (RePowerEU : een gemeenschappelijk Europees optreden voor betaalbaardere, veiligere en duurzamere energie, COM(2022)108 final, 8 maart 2022, blz. 2).

De aanhoudende verstoring van de energiemarkt vanaf februari 2022 ligt ook aan de basis van de maatregelen aangenomen door de regering vanaf 15 maart 2022 om de energiecrisis en de prijsstijgingen aan te pakken.

Uiteindelijk hebben de hele hoge groothandelsprijzen voor energie, die vastgesteld werden in de maand augustus, ertoe geleid dat de Europese Commissie het eveneens nodig achtte om in te grijpen en de Verordening (EU) 2022/1854 voor te stellen. Zonder deze prijsspiek in augustus was die er misschien niet geweest. De voorzitter van de Europese Commissie Ursula Von der Leyen sprak daarom op 30 augustus al over verregaande maatregelen en bevestigde daarna formeel de invoering van een prijsplafond voor inframarginale productie-eenheden in haar *State of the Union* op 14 september 2022.

Gezien het bovenstaande is het redelijk om aan te nemen dat elektriciteitsproducenten in het voorjaar van 2022 zich ervan bewust waren dat de prijsstijging geen kortetermijnverschijnsel was en dat overheidsingrijpen noodzakelijk was om de impact op de consumenten te verminderen.

Gelet op deze voorspelbaarheid en de hele hoge prijsspieken in de maand augustus, waarbij uitbaters van inframarginale productie-eenheden onbetwistbaar excessieve inkomsten konden genereren en deze bovendien konden vastleggen voor de toekomstige productie, is het aangewezen dat de heffingsperiode wordt toegepast op het gegenereerd surplus aan inkomsten vanaf 1 augustus 2022 » (*Parl. St.*, Kamer, 2022-2023, DOC 55-3042/001, pp. 17-19).

De wetgever verantwoordt de uitbreiding van het temporele toepassingsgebied van het prijsplafond dat wordt bepaald in de verordening (EU) 2022/1854 derhalve op grond van, enerzijds, de algemene doelstelling van de verordening om een antwoord te bieden op de enorme stijgingen van de elektriciteitsprijzen, stijgingen die zich voornamelijk sinds februari 2022 hebben voorgedaan en, in België, met zeer hoge pieken in augustus 2022, en, anderzijds, de aanname dat de elektriciteitsproducenten de redelijke verwachting behoorden te hebben dat een dergelijke maatregel zou worden ingevoerd, niet alleen gelet op de voormelde prijsstijgingen, maar ook gelet op het feit dat de invoering van een dergelijke maatregel meermaals werd aangekondigd.

B.53. Noch artikel 22, lid 2, c), noch enige andere bepaling van de verordening (EU) 2022/1854 voorziet uitdrukkelijk in de mogelijkheid voor lidstaten om het prijsplafond toe te passen vóór 1 december 2022. Het voorstel van verordening dat aan de oorsprong ligt van de

verordening (EU) 2022/1854, voorzag initieel wel in een dergelijke mogelijkheid. Artikel 20 van dat voorstel bepaalde immers dat de toepassing van het prijsplafond met ingang van 1 december 2022 « [...] een eerdere vrijwillige toepassing door de lidstaten onverlet [laat] » (COM(2022) 473 final, p. 44). Die toevoeging werd evenwel nadien, tijdens het verdere wetgevingsproces, geschrapt.

Anders dan het geval is met betrekking tot andere aspecten van het prijsplafond, is er evenmin een overweging van de verordening (EU) 2022/1854 die uitdrukkelijk op een vervroegde toepassing van het prijsplafond ingaat. In tegenstelling tot wat in de in B.52 vermelde parlementaire voorbereiding wordt aangegeven, volstaat een loutere overweging van de verordening die, in het kader van het algemene opzet van de verordening, aangeeft dat er een nood is aan dringende, tijdelijke en uitzonderlijke economische maatregelen om de gevolgen van de prijsstijgingen voor de consumenten aan te pakken, niet om aan te nemen dat de verordening de lidstaten ondubbelzinnig toelaat om het prijsplafond toe te passen vóór de datum die in de verordening is bepaald.

Een dergelijke lezing kan evenmin worden afgeleid uit het feit dat de invoering van een prijsplafond op het niveau van de Europese Unie meermaals werd aangekondigd. Het valt immers te betwijfelen of van de elektriciteitsproducenten redelijkerwijze kan worden verwacht dat zij uit die aankondigingen behoorden af te leiden dat de nationale wetgever het prijsplafond zou laten ingaan vóór de inwerkingtreding van het Unierechtelijk bepaalde prijsplafond. In dat verband kan worden opgemerkt dat de Europese Commissie in haar mededeling van 8 maart 2022, waarnaar wordt verwezen in de bovenvermelde parlementaire voorbereiding, uitdrukkelijk heeft vermeld dat de tijdelijke belastingmaatregelen die de lidstaten ten aanzien van uitzonderlijke winsten van elektriciteitsproducenten kunnen nemen « geen terugwerkende kracht [mogen] hebben » (COM(2022) 108 final, p. 4).

B.54. Er is derhalve redelijke twijfel of de verordening (EU) 2022/1854 in die zin kan worden geïnterpreteerd dat zij een lidstaat toelaat om het in artikel 6, lid 1, ervan bepaalde prijsplafond toe te passen vóór de datum van toepassing die bepaald is in de verordening, namelijk 1 december 2022, zodat er reden is om, alvorens ten gronde uitspraak te doen, de dertiende in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

B.55. Aangezien de verzoekende partijen in de zaken nrs. 8034 en 8035 tevens aanvoeren dat de toepassing van het prijsplafond vanaf 1 augustus 2022 strijdig is met het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel, het beginsel van de niet-retroactiviteit van wetten, het beginsel van de energiesolidariteit en met artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dient, in het geval van een bevestigend antwoord op de in B.54 vermelde prejudiciële vraag, de veertiende in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wat betreft het verzoek tot handhaving van de gevolgen

B.56.1. In ondergeschikte orde verzoekt de Ministerraad het Hof om de gevolgen van de in voorkomend geval te vernietigen bepalingen definitief te handhaven. De Ministerraad verwijst ter zake naar de budgettaire en administratieve moeilijkheden waartoe een niet-gemoduleerde vernietiging aanleiding zou geven, gelet op het feit dat de reeds betaalde heffingen zouden kunnen worden teruggevorderd, terwijl de opbrengsten van die heffingen reeds werden gebruikt voor de financiering van verschillende maatregelen om de gevolgen van de hoge elektriciteitsprijzen voor de eindafnemers te beperken. Daarnaast wijst hij erop dat de wet van 16 december 2022 deels uitvoering geeft aan de verordening (EU) 2022/1854, die de federale overheid verplicht om de marktinkomsten van de elektriciteitsproducenten die werden genoten van 1 december 2022 tot en met 30 juni 2023 te plafonneren. Een vernietiging met terugwerkende kracht zou tot gevolg hebben dat er in België niet langer een prijsplafond op marktinkomsten zou gelden, waardoor afbreuk zou worden gedaan aan de doelstellingen van de verordening (EU) 2022/1854 en er een voor het Unierecht nadeliger « rechtsvacuüm » zou ontstaan.

B.56.2. Artikel 8, derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof bepaalt :

« Zo het Hof dit nodig oordeelt, wijst het, bij wege van algemene beschikking, die gevolgen van de vernietigde bepalingen aan welke als gehandhaafd moeten worden beschouwd of voorlopig gehandhaafd worden voor de termijn die het vaststelt ».

B.56.3. Het Hof dient ter zake rekening te houden met de beperkingen die uit het recht van de Europese Unie voortvloeien inzake de handhaving van de gevolgen van nationale normen

die dienen te worden vernietigd omdat zij in strijd zijn met dat recht (HvJ, grote kamer, 8 september 2010, C-409/06, *Winner Wetten GmbH*, ECLI:EU:C:2010:503, punten 53-69; grote kamer, 28 februari 2012, C-41/11, *Inter-Environnement Wallonie ASBL* en *Terre wallonne ASBL*, ECLI:EU:C:2012:103, punten 56-63).

In de regel kan dit enkel onder de voorwaarden die door het Hof van Justitie in antwoord op een prejudiciële vraag worden vastgesteld. Bijgevolg dient de vijftiende in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Om die redenen,

het Hof,

alvorens uitspraak te doen ten gronde,

stelt de volgende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie :

1. Dient artikel 7, lid 1, *e*), van de verordening (EU) 2022/1854 van de Raad van 6 oktober 2022 « betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen » in die zin te worden geïnterpreteerd dat enkel de elektriciteit die wordt opgewekt uit biomethaan door zuivering en compressie van biogas en via een biomethanisatieproces, en niet de elektriciteit die wordt opgewekt uit biogas via een biomethanisatieproces en met behulp van een warmtekrachtkoppelingsinstallatie, van het toepassingsgebied van het in artikel 6 van die verordening vastgestelde plafond op marktinkomsten inzake de verkoop van elektriciteit is uitgesloten ?

2. Indien de eerste prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord, schendt artikel 7, lid 1, *e*), van de voormelde verordening (EU) 2022/1854, in de interpretatie volgens welke enkel de elektriciteit die wordt opgewekt uit biomethaan door zuivering en compressie van biogas en via een biomethanisatieproces, en niet de elektriciteit die wordt opgewekt uit biogas via een biomethanisatieproces en met behulp van een warmtekrachtkoppelingsinstallatie, van het toepassingsgebied van het in artikel 6 van die verordening vastgestelde plafond op marktinkomsten inzake de verkoop van elektriciteit is uitgesloten, de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ?

3. Schendt artikel 7, lid 3, eerste zin, van de voormelde verordening (EU) 2022/1854 de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in zoverre het de lidstaten toelaat om, in het bijzonder in gevallen waarin de toepassing van het in artikel 6, lid 1, van die verordening vastgestelde plafond op marktinkomsten aanzienlijke administratieve lasten met zich meebrengt, het plafond niet van toepassing te verklaren op producenten die elektriciteit opwekken met productie-installaties met een geïnstalleerd vermogen tot 1 MW, zonder de lidstaten toe te laten te voorzien in een progressief tarief of in een afwijking of een uitzondering naargelang van het geïnstalleerd vermogen van de betrokken installatie ?

4. Schendt artikel 6, lid 1, van de voormelde verordening (EU) 2022/1854, al dan niet rekening houdend met de antwoorden die op de vijfde en de zesde prejudiciële vraag moeten worden gegeven, artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in zoverre het, door te bepalen dat de marktinkomsten van de in artikel 7, lid 1, van dezelfde verordening vermelde elektriciteitsproducenten worden « geplafonneerd » op maximaal 180 euro/MWh, impliceert dat het surplus aan die inkomsten onderworpen is aan een heffingstarief van 100 % ?

5. Dienen artikel 6, lid 1, en artikel 8 van de voormelde verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 40 ervan, in die zin te worden geïnterpreteerd dat zij de lidstaten toelaten om een nationale maatregel in te voeren waarbij, zoals artikel 5 van de wet van 16 december 2022 « tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot invoering van een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten », het plafond op marktinkomsten wordt vastgesteld op 130 euro/MWh en waarbij als verantwoording wordt verwezen naar de stijging van de prijzen op de Belgische elektriciteitsmarkt ?

6. Indien de vijfde prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord, schenden artikel 6, lid 1, en artikel 8 van de voormelde verordening (EU) 2022/1854 de artikelen 16 en 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Unierechtelijk beginsel van de energiesolidariteit ?

7. Schenden artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, *e*), van de voormelde verordening (EU) 2022/1854 de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel alsook de motiveringsplicht, zoals bepaald bij artikel 296 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, in zoverre zij het verplichte plafond op marktinkomsten van maximaal 180 euro/MWh ook toepassen op de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biomassa-brandstoffen (vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen) ?

8. Dient artikel 8, lid 1, *b*), en lid 2, van de voormelde verordening (EU) 2022/1854 in die zin te worden geïnterpreteerd dat het de lidstaten ertoe verplicht om voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen een hoger prijsplafond

dan het in artikel 6, lid 1, van die verordening voorziene prijsplafond van 180 euro/MWh in te voeren ?

9. Dienen artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de voormelde verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, in die zin te worden geïnterpreteerd dat zij een lidstaat toelaten om een nationale maatregel in te voeren waarbij, zoals artikel 5 van de voormelde wet van 16 december 2022, de marktinkomsten waarop het prijsplafond wordt toegepast uitsluitend worden bepaald op basis van vermoedens, zonder dat het voor de elektriciteitsproducenten mogelijk is om het bedrag van hun werkelijk gerealiseerde inkomsten uit de verkoop en de levering van elektriciteit aan te tonen ?

10. Dienen artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de voormelde verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, in die zin te worden geïnterpreteerd dat zij een lidstaat toelaten om met betrekking tot het gebruik van vermoedens voor de vaststelling van de marktinkomsten waarop het prijsplafond wordt toegepast, te differentiëren tussen de producenten van elektriciteit op basis van kernenergie en de producenten van elektriciteit uit andere bronnen ?

11. Indien de negende prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord, schenden artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de voormelde verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ?

12. Indien de tiende prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord, schenden artikel 2, punt 5), en artikel 6, lid 1, van de voormelde verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van overweging 30 ervan, de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ?

13. Dienen de artikelen 6, lid 1, 7, 8 en 22, lid 2, c), van de voormelde verordening (EU) 2022/1854 in die zin te worden geïnterpreteerd dat zij de lidstaten toelaten om een nationale maatregel in te voeren waarbij, zoals artikel 5 van de voormelde wet van 16 december 2022, het plafond op marktinkomsten wordt toegepast vóór 1 december 2022, namelijk op 1 augustus 2022 ?

14. Indien de dertiende prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord, schenden de artikelen 6, lid 1, 7, 8 en 22, lid 2, *c*), van de voormelde verordening (EU) 2022/1854 het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel en het beginsel dat rechtsregels geen terugwerkende kracht hebben, het beginsel van de energiesolidariteit en artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ?

15. Dient het Unierecht in die zin te worden geïnterpreteerd dat, indien het Grondwettelijk Hof op grond van de antwoorden op de hiervoor weergegeven prejudiciële vragen, tot de conclusie zou komen dat de voormelde wet van 16 december 2022, die uitvoering geeft aan de voormelde verordening (EU) 2022/1854, een of meer van de uit de in die vragen vermelde bepalingen voortvloeiende verplichtingen schendt, het Unierecht zich ertegen verzet dat het Grondwettelijk Hof de gevolgen van de voormelde wet van 16 december 2022 zou kunnen handhaven ?

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 20 juni 2024.

De griffier,

De voorzitter,